

Granatella

Sum

AAA

52

de Ager n. 2

3

XVII
71

DEVS ILLVMINATIO MEA.

I V M in praesentiarum demonstrandum sit bonum jus, quod fovent Regius Procurator Fiscalis, & haec pars Syndici Universitatum Granatellæ, Populæ, & Boheræ, Vicariæ Ilerden. contra Nobiles conjuges Domnum Felicem de Ager, & Domnam Elisabethem de Ager, & Queralt; non solum circa declarationem nullitatis omnium procedimentorum in processibus factorum, vertentibus inter easdemmet partes, sub examine Nobilis Don Petri de Amigant Regij Senatoris tertiæ Aulae, in actis Bernardi Fama-da; & Magnifici Bonaventuræ de Tristany etiam Regij Senatoris, in actis Iosephi Brossa, ob omissam dicti Regij Fiscus Procuratoris citationem, ac interventionem: verum & etiam, quo ad reintegrationem iurisdictionis Civilis, quam habebat, & exercere debet dominus noster Rex (quem Deus incolumen servet) in Villa Granatellæ, & Locis Populæ, & Boheræ, sitis in Vicaria Ilerdæ, de facto occupatæ, per Antecessores Nobilium Adversantium, nec non iurisdictionis Criminalis, duximus sequentia, vti præcissa, & necessaria ad veram totius negotij comprehensionem prænotare; edocti juris principio illo, quod minima facti circumstantia omissa, seu mutata, juris dispositio intervettatur, cū semper ex facto jus profluat, *l. si ex plagijs* § 3. *§. in cliuo, ff. ad l. Aquiliam, l. fin. in princ. ff. de iur. iuran.* Petrus Barbosa in *l. Titia, num. 25. ff. soluto matrimon.* Anton. Monach. *decis. Floren. 48. num. 7.* Bellono *cons. 5. in princ.* Costa de facti scientia, *inspect. 16. num. 1.* Andreas Molfes. *cons. 1. num. 1. & 2.* Petra de *fideicommiss. in prefac. num. 14. & 15.* Fontanel. *decis. 246. nu. 17.*
Don

d. C. H.

4
Don Didacus Antonius Fajardus *in tutamine iuridico*, nn. 8. Vincentius Bonden. *colluct. legal. colluct.* 7. *in princip.* latè Franciscus Redenafch. *conf.* 18. à num. 3. ad 8. & *conf.* 95. num. 1.

2 Pro parte Nobilium conjugum de Ager, & Queralt fuit emissum Mandatum sub die 3. Iunij 1668. quo extitit mandatum Iuratis dictæ Villæ Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ, quod sub pœna 50 tt, non haberent concilium, nec promeriam aliquam, absque assistentia, & interventione in illis, sui Baiuli, seu Locumtenentis, pro vt legitur in processu vertenti coram Nobili D. Petro de Amigant, fol. 2. retro.

3 A dicto Mandato appellavit dicta Vniuersitas ad Regiam Audientiam, & appellationis causa, fuit commissa Nobili Ioanni Cellers tertiæ Aulæ Regio Senatori 9. Iunij 1668. cui successit, ob illius mortem, Nobilis D. Petrus de Amigant.

4 Die vero 17. Septembris dicti anni 1668. pro parte Syndici Villæ Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ, fuit introducta lis, & causa in Regia Audientia contra dictos Nobiles conjuges de Ager, & Queralt, prætendendo dictos Nobiles cōjuges, non esse veros dominos (etsi de facto, detentores) jurisdictionis Criminalis, & Civilis dictæ Villæ, & Locorum, & super his imponendum fore, & esse silentium, cum clausulis salutaribus, & amplissimis de *justitiã ministrari, & omni meliori modo, deducendo omne jus sibi melius competens, vel competiturū ex quacunque causa, titulo, vel ratione*, de quarum vi, & proficuis illarū effectibus videndi, & examinandi. Marius Ciurba *decis.* 1. num. 48. Gratian. *discept. foren. cap.* 830. num. 12. & *cap.* 137. num. 18. Ramon *conf.* 37. num. 159. & *conf.* 50. num. 35. Fontanella *com.* 1. *claus.* 4. *glos.* 21. *part.* 1. num. 48. & *decis.* *part.* 1. *decis.* 123. à num. 8. Ripoll ad Peguer. *rubr.* 8. à num. 32. *cum multis sequentibus.* Vincent. Bonden. *colluct. legal.* 38. nu. 134. 135. & 136. rationibus, & motivis postea exprimendis, quæ causa fuit commissa Nobili Iosepho Rull, postea in Supremo Aragonum Consilio merittissimo Regenti, & nunc indecisa pendet ad relationem dicti Magnifici Bonaventura de Tristany, in actis Brossa.

5 Post varias deductiones, pro vtraque respectivè parte factas,

factas, ad relationem dicti Nobilis Petri de Amigant, fuit declaratum: bene in et cum præchalendato Mandato, à quo, (relatum. 2.) fuisse inunctum, & processum, & malè ab eo, per Iuratos, & Consilium Villæ de la Granadella fuisse, & esse appellatum.

6 Inter alia motiva expressa, in dicta Regia Sententia, illud legitur, ibi: *Vnde apparet extante exercitio jurisdictionis Civilis plena, penès proximè expressos Nobiles conjuges, penès ipsosmet debere residere facultatem exercendi illius effectus, donec jus sic dictum super proprietate præmentionatæ jurisdictionis, cum quo compatitur posse simul agitari licem, quam constat pendere super proprietate coram Nobili Narciso de Anglasell Regio Consiliario, & hanc licem super enarrati Mandati validitate, quasi super re diuersa pendentes. Constat ex eo apertius demonstrari juris resistenciam, quam habet præensio dicti Syndici, quia ipse non ostendit congregari Vniuersitatem cum licentia Bauiuli, seu Officialis Regij, ex quo patet nullius Superioris licentiã velle consequi ad se congregandum, quod iuri repugnat. Et ulterius elicitur non reperiri controuersum fuisse hunc effectum jurisdictionis ex parte Regiæ jurisdictionis; vt legitur in dicto processu fol. 74.*

7 Die 11. Martij 1681. fuit provisum, quod fieret executio dictæ Regiæ Sententiæ confirmantis, & dicti Mandati confirmati, iuxta illius seriem, & tenorem, vt legitur in fol. 78.

8 Pro parte verò Procuratoris Fiscalis Patrimonialis, supplicatione oblata 17. Martij 1681. fuit petitum, omnia procedimenta, Sententiam, & Decretum executionis facta, tanquam absque interventione Nobilis Advocati Fisci Patrimonij, & ipso Fisco Regio non audito, nulla esse, rationibus, & motivis late in dicta supplicatione expressis, vt ex illius lectura aperte liquet in dicto processu fol. 80.

9 Duodecima Maij 1681. dictus Nobilis Advocatus Fiscalis Patrimonialis, eruditissimam præsentavit deductionem, roborando & ostendèdo, domini nostri Regis, & illius Fisci interesse, satisfaciendo plenissimè rationibus ex aduerso deductis, quæ legitur in processu à fol. 86. ad 89.

10 Die 15. Octobris 1681. fuit subsequuta confirmatio
B provi.

6
provisionis Decreti executionis, non obstante prætehsione Procuratoris Fiscalis, salvando tamen ei jus, si quod competit super proprietate jurisdictionis Civilis plenæ Villæ de la Granadella, in causa super ea vertente, ut liquet ex tenore dictæ Regiæ Provisionis, quæ sic se habet.

Die 5. Octobris 1681. Visa supplicatione oblata per Syndicum Villa Granadella 14. Martij currentis anni, qua supplicat contrario imperio, commutari Regiam Provisionem Decreti executionis per infra scriptum Relatorem factam 11. Martij 1681. Visa supplicatione oblata per Fisci Procuratorẽ Patrimonialem 17. Martij 1681. qua se opposuit presenti litti, dicendo de nullitate omnium procedimentorũ ex quo ipso inaudito, fuerunt facta, & petijt supersederi in prædicta executione instata per Nobiles conjuges Don Felicem, & D. Elisabethem de Ager, & quod partes reponerentur in statu, in quo erant ante Regiam Sententiam in presenti causa latam, eo quia ex instrumentis in eadem supplicatione mentionatis, prætendit constare de Fisci interesse. Visa scedula oblata per dictos conjuges de Ager 22. Martij 1681. qua inter alia deduxerunt in Regia Sententia in presenti causa lata, referente Relatore infra scripto 15. Januarij 1681. fuisse expressum motuum inter partes nõ controuerti de exercitio jurisdictionis Civilis plenæ, sed de titulo, quo illam exercent præfati conjuges Ager, proindeque fuisse ponderatum extante exercitio jurisdictionis Civilis plenæ penes præmentionatos Nobiles conjuges, penes ipsosmet debere residere facultatem exercendi illius effectus, & ita præcipiendi, quod non congregentur Consilium, nec probi homines de la Granadella, absque interuentu Bajuli, aut alterius personæ, per Nobilem Felicem de Ager ad id designatæ: Unde affirmant de interesse Fisci in hac causa non tractari, sed in lite pendente in Reg. Aud. ad relationem Nobilis Narcisi de Anglasell Regij Consilij, super proprietatem jurisdictionis Civilis plenæ dictæ Villa de la Granadella, quam causarum, cum præsum fuisse attrahere presentem, & commissionem de hac factam Relatori infra scripto, debere reuocari: declaratum extitit per ambos Relatores, quod unusquisque procederet in sua causa, supponendo illas pendere super re diuersa. Visa supradicta Provisione Decreti executionis, visis scedulis, & deductionibus per partes respectiuè oblatis, & instrumentis exhibi-

exhibitis; visis videndis: Attento nihil fuit deductum, allegatum, seu probatum, propter quod prechalendata Regia Prouisio Decreti executionis debeat commutari. His igitur, & alijs meritis processus attentis, & alijs facto verbo in Reg. Aud. prouidet bene, in & cum relata Regia Prouisionis à qua, fuisse, & esse prouisum, & malè ab ea supplicatum contrario imperio. Hoc tamen intellecto, quod saluum sit jus, si quod competit, Procuratori Fiscali Patrimoniali, super proprietate jurisdictionis Civilis plena Villa de la Granadella, in causa supramentionata vertente circa talem proprietatem inter easdem partes, ad relationem Nobilis Narcisi de Anglasell, quælibet pars ex causa suas soluat expensas, pro bistractis fiat executio. Intimetur.

DE AMIGANT.

Vt. ALENY F. P. A.

12 Videns Syndicus dictæ Vniuersitatis saluitatem contentam in præmemorata Prouisione, ad vitandam comminatam extractionem executorialium, & excessivos sumptus scedula 17. Octobris 1681. obtulit obtemperare sententiæ latæ in dicta causa, scilicet quod in Consilijs futuris, & promenijs interventionem Baiuli, seu Locumtenentis admittat, & patientiam præstabit; expressa protestatione, & saluitate, non recedendi à deducta, & diu instata declaratione vnionis, & comulationis processum, ac nullitatis procedimentorum, in causa vniuersali jurisdictionis vertenti coram Magnifico Bonaventura de Tristany, pro vt ita executum fuit, & obtemperatum cum dictis saluitatibus, in Consilijs postea habitis, & factis per dictam Vniuersitatem.

13 Deueniendo nunc ad justificationem deductorum pro parte Fiscus Procuratoris Patrimonialis, & Syndici dictæ Vniuersitatis, in causa vniuersali jurisdictionis antea vertenti ad relationem Nobilis D. Narcisi de Anglasell, nunc verò ad relationem Magnifici Bonaventuræ de Tristany, pariter præmittendum est, pro parte Nobilium conjugum de Agers, & Queralt fuisse citatum ad dictam causam Procuratorem Fiscalem Patrimonialem,

lem, & provisa cartella Citatoria, facto verbo in Regia Audientia 14. Aprillis 1681. & reproducta 10. Maij dicti anni, vt liquet in processu fol. 119. & 120.

14 Agnoscens Procurator Fiscalis Patrimonialis ipsum citari in eo statu, quod processus dictæ causæ vniversalis jurisdictionis, erat iam denunciatus, & assignatum ad sententiã, supplicatione oblata 21. Maij 1681. comparuit, cum solitis protestationibus, & salvitibus, & petijt declarari nulla omnia procedimenta hucusque facta in dicta causa, eo non citato, & inaudito, & reponendas esse partes ad pristinum statum, vt ex integro, non obstante denunciatione processus dictæ causæ, & assignatione ad sententiam, deducere valeret de suo bono iure.

15 Paritèr 28. Martij 1681. fuit formiter instatum, & petitum pro parte dicti Procuratoris Fiscalis, quod processus, & causa vertens ad relationem Nobilis Petri de Amigant, in actis Bernardi Famada, vniretur cum processu dictæ causæ vniversalis dictæ jurisdictionis, cum declaratione nullitatis omnium procedimentorum, vt videre est in processu fol. 124.

16 Interesse in hac causa vniversali jurisdictionis domini nostri Regis, fuit demonstratum, & probatum per dictum Procuratorem Fiscalem varijs instrumentis, ac Regijs rescriptis, quamplurimis corroboratum, vt ex sequentibus luce meridiana clariùs apparebit.

17 Primo, ex tenore Regij Privilegij Serenissimi Regis Alphonsi, concessi in favorem Iuratorum, & proborum hominum Villæ Granatellæ, sub die 31. Martij 1424. noviter in processu producti (vbi prima elementa, primariùsq; titulus dictæ totius jurisdictionis Civilis, & Criminalis in favorem Antecessorum Nobilis Adversantis dignoscitur) ex cuius contextura liquet Serenissimum Regem Petrum die 28. Maij, anni 1359. obpignorasse pretio quatuordecim mille solidorum Barchinensium in favorem Petri Moliner Civis Ilerdæ, totam jurisdictionem Civilem, & Criminalem, & mixtam, cuiuscunq; naturæ fuisset, quam habebat in Locis, & Castellis de la Grana-della, de Torrabesses, & de Granyena, in Vicaria Ilerdensi sitis.

Quibus

18 Quibus attentis, dictus Serenissimus Rex Alphonsus in dicto Privilegio, concessit facultatem dictis Iuratis, & probis hominibus Vniuersitatis Granatellæ, luendi pro parte correspondiva sui pretij, totam jurisdictionem Civilem, & Criminalem obpignoratam prælibato pretio 14. mille solidorum Barchinonensium dicto Petro Moliner per dictum dominum Regem Petrum, & quod à cætero perpetuò præmemorata jurisdicção esset vnita Vicariæ Ilerdæ, seu illius Vicario præsentis, & futuris, taliter, quod nec per viam donationis, venditionis, pignorationis, permutationis, vel alterius cõtractus, posset dictus dñus Rex separare, & disgregare illam à dicta Vicaria; *reuocando nunc, pro tunc, & ipso facto ipsos contractus, applicando dictam iurisdictionem in casu contrauentionis Ciuitati Barcinona,* & illius Consiliarijs in vim pacti conventi inter dictum dominum Regem, & Vniuersitatem de la Granadella, & cum alijs pactis, & conditionibus latiùs in dicto Regio Privilegio in favorem dictæ Vniuersitatis expressis, cum iuramento, & alijs obligationibus roboratis.

19 Secundo est observatione dignissimum illud, quod potuit inveniri dispersim, pro iustificatione redemptionis dictæ jurisdictionis obpignoratæ, quia in iuria temporum, facto, & arte dominorum multa instrumenta in favorem dictæ Vniuersitatis sunt emissa, & deperdita, ac aliàs subtracta violenter per Ludovicum Pontons, vt infra dicitur; ideoq; facilius in hoc casu conjungi debent probationes, & enunciatiuæ, & adinvicem se adminiculari. Invenitur enim, quod Serenissimus dominus Rex Alphonsus, Regia epistola data Valencię 31. Martij 1424. concessit licentiam dictæ Vniuersitati, se congregandi cum assistentia Officialis Regij, ad effectum nominandi Syndicos, & creandi censualia, seu violaria, ad effectum luendi, & solvendi pretium dictæ jurisdictionis Civilis, & Criminalis obpignoratæ, ibi: *Nos Alphonsus, &c. Vt vos fideles nostri Iurati, & probi homines, & singulares Vniuersitatis Loci, & Termini de la Granadella, Vicaria Ilerdæ, qui pecuniam necessariam ad soluendum pretium lutionis, seu redẽptionis per vos fienda, de dicto Loco de vestro proprio, dare, & exsoluere nobis liberaliter obtulistis, & promisistis, quam quidem*

C dem

dem pecuniam, ut afferitis, iam manuleuastis, procurastis, seu habuistis, eandem pecuniam illas, à quibus eam manuleuastis affecurare, nec non & expensas factas, & fiendas occasione redemptionis predicta, & dependentium, seu emergentium ex eadem, facilius, & promptius habere possitis, tenore presentis ad humilem supplicationem pro vestra parte propterea nobis factam concedimus licentiam, & plenariam facultatem elargimur, vobis dictis iuratis, probis hominibus, & Vniuersitati predicti Loci, quod tradita prius Nobis per Detentorem dicti Loci, aut alias possessione eiusdem Loci, & Terminorum ipsius, possitis, & valeatis, presente tamen, & interueniente, ac auctorizante Bajulo dicti Loci, aut alio quocunque Officiali nostro, liberè, licetè, & impune quandocunque, quotiescunque volueritis vos congregare, in illo, seu illis locis, quibus volueritis, ac vobis fuerit beneuisum, & facere, & constituere semel, & pluries Syndicos, Actores, & Procuratores pro asecuranda, habenda, & procuranda pretia predicta necessaria, tam videlicet per viam mutui, commanda, venditionis censualiū mortuorum, & violariorum, instrumento tamen gratia interueniente, aut retrodecimarum ad certum tempus, quam per alias vias, & pro illis pretijs, & sub illis penis, juramenti homagijs, renuntiationibus, promissionibus personarum, & honorum obligationibus, ac alijs, de quibus, & pro, ut vobis, & ipsis Syndicis, & Procuratoribus videbitur faciendum; nec minus possitis cum interuentu, & auctoritate Officialium predictorum, aut alicuius eorum, pro premissis, callia, seu callias inter vos indicere, ordinare, colligereque, & leuare, aut colligi, & leuari facere, que ad executionem predictorum vobis, & eis fieri videbuntur expedientia, & necessaria, siue etiā opportuna: Nos enim laudantes, & approbantes cum hac eadem, nunc pro tunc, ac ratificantes, & confirmantes quascunque congregationes, syndicatum, procuratorum constitutiones, calliarum indictiones, violariorum, & censualiū mortuorum, & retrodecimorum venditiones, & alia omnia predicta per vos, vel vestros Syndicos, & Procuratores fienda, ordinanda, instituenda, nunc pro tunc auctoritatem nostram eisdem impendimus; pariter, & decretum. Mandantes ita quod Gubernatori nostro generali, huiusque vices gerenti in Cathalonia Principatu, Vicario, & Baiuloensi, ceterisque Officialibus nostris eorum locum tenentibus, ad quos

quos presentes peruenerint, quatenus concessionem nostram huiusmodi, & omnia alia, & singula supradicta rata, & firma habeant, teneant, & obseruent, tenerique, & obseruari faciant inuiolabiliter per quoscunque, & non contraueniant, nec aliquem contrauenire permittant quauis causa, in cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo munitam. Dat. Valentiae 31. die Martij, anno à Natiuitate Domini 1424.

REX ALPHONSVS

20 Virtute dictæ Regiæ concessionis fuerunt ad prædicta exequenda constituti per dictam Vniuersitatem Villæ Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ Syndici, & Procuratores generales in solidum, Arnaldus Siuraneta, Paschasius Estadela, Bernardus Denguany, & Guillelmus Vallès, cum plenissimo posse, vt legitur vnacum insertione dicti Regij rescripti fol. 198. retro, in processu dictæ jurisdictionis, vertenti coram Magnifico Bonauentura de Tristany.

21 Cum pro effectuatione luitionis dictæ jurisdictionis obpignoratæ, fuissent impositæ talleæ singularibus dictorum Locorum, iuxta vires patrimonij ipsorum, attenta facultate Regia dictæ Vniuersitati concessa in præinserto Regio rescripto, & omni cum effectu solutæ: nihilominus pro aliquibus singularibus extitit dubitatum, si etiam debebant contribuere pro expensis factis ratione luitionis dictæ jurisdictionis, ob quod adierunt Syndici Serenissimum Regem Alphosum, conquerendo de prædictis, & dictus dominus Rex 8. Iunij 1431. tradidit illis Regium rescriptum huius tenoris. *Alphonsus Dei gratia Rex Aragonum, &c. Fideli nostro Baiulo Locorum de la Granadella, de la Pobla, è de la Bouera, vel eius locumtenenti salutem, & gratiam: Per Syndicum dictorum Locorum fuit culmini nostri expositum quærelosa, quod licet negotia luitionis jurisdictionis Locorum prædictorū fuerint prosequuta cum voluntate, beneplacito, & consensu hominum omnium Locorum iam dictorum, & cum solemnitate syndicatorum, & alijs necessarijs, & opportunis, & etiam cum expensis communibus ipsorum Locorū, & singularium eorundem: Veruntamen nonnulli singulares*

gulares sæpè dictorum Locorum numero duodecim, vel inde circa, blanditijs, & persuasionibus Domini asserti Locorum prædictorum præfatam luitionem omninò abhorrentes inducti, & verius seducti, in missionibus, & expensis, negotiorum prædictorum contribuere, & soluere renuunt, & totaliter contradicunt minùs debite, & iniuste in damnum, & præiudicium non immodicum Vniuersitatis Locorum prædictorum, atque iacturam, & negotiorum ipsorum, destructionem totalem: ob quod fuit nobis per eundem Syndicum humiliter supplicatum, ut super prædictis de opportuno iustitiæ remedio sibi debite provideri dignareremur. Nos verò dicta supplicatione veluti rationi consona admissa benignè; quia turpis est pars, quæ non congruit vniuerso, & quia iam in similibus, quod semel placuit, amplius displicere non potest, & etiã quia alias extitit per Nos in, & super prædictis per nostras Regias Provisiones debite prouisum: Dicimus, & mandamus vobis de certa scientia, & expresse, sub ira indignationis nostræ incursum, pœnaque mille florenorum auri de bonis vestris irremissibiliter habendorum, & nostro applicandorum erario. Quatenus omnes, & singulos habitatores Locorum prædictorum, quos à prædicta iusta causa non excuset, super cuius examine ad nos partes remittatis, assignato eis tẽpore cõpetenti, quos eos reddatis, cõpellatis, distingat modis, & compulsionibus quibuscunque ad soluendum quantitates eos, & eorum quemlibet soluere contingentes in missionibus, & expensis antedictis pro rata eos contingentes, tam per captionem pignorum, & venditionem earum, quam per alia remedia in similibus debita, & assueta fieri. Dat. Barchinone 8. die Iunij, anno à Natiuitate Domini 1431. Vt legitur in processu jurisdictionis, retro fol. 221.

22 Die 6. Iulij 1431. Bajulus dicti Loci, mandavit Petro Gravalosa Nuntio dictæ Villæ, in executionem præmorati Regij rescripti, quatenus mandaret hominibus singularibus dictæ Loci, numero octo, quod solverent pro sua parte, Iuratis, & Syndico Granatellæ, totum illud, quod eis pertinebat, seu tangebatur solvere in luitione jurisdictionis facta, & in omnibus missionibus, & expensis, ratione, & occasione ipsius luitionis, seu componant se cum Iuratis, ut legitur in dicto processu fol. 220. retro.

Die

13

23 Die vero 7. dicti mensis, & anni, Bernardus Guiu, nomine suo proprio, & septem prænominatorum antecedenti mandato expressorum, obtulit, ac præsentavit dicto Bajulo scedulã tenoris sequentis, ibi: *Al manament fet per vos honorable en Barthomeu Axut, Barlle del dit Lloch de la Granadella, en virtut de una lletra à vos presentada per en Guillemò Vidal, è per en Pascahal de Estadela Syndichs de dita Vniuersitat, la data de la qual fou en Barcelona à 7. de Juny lany de nostre Senyor 1431. Bernat Guiu, è Ramon Ginera, è los altres contenguts en lo dit manament, responen los dits nomenats en dit manament, que ells entenen ja auer pagat la part à ells pertanyent en la llucio de la dita jurisdicció, y en las despesas feytas per la dita raho: mas sots color de las ditas despesas, los dits Syndichs volan forçar los contenguts en dit manament, de contribuir, pagar en las despesas feytas per los dits Syndichs en la questió per ells menada contra lo senyor natural de dit Lloch, la qual entenen los dits contenguts en lo dit manament, que fos, è sia injusta, è no volents venir contra lur senyor natural en la dita questió, han contradic en aquella, perque à les ditas despesas feytas en la dita causa no son contenguts, majorment com sian injustas, mas en las despesas de la llució de la jurisdicció, son prests de pagar sa part: Per tant, los dits nomenats en lo dit manament, requiren à vos honorable Barlle, que los dits Syndichs forsen à retre compte de la administració dels blats, è dels diners ajustats en lo temps que rehereren la jurisdicció, & per las despesas feytas per la llucio de la dita jurisdicció, è si res restarà à pagar, son prests, è apereyllats de pagar la part à ells pertanyents, e la la present resposta demanan esser continuada al peu de dit manament per vos Notari, &c. Quæ legitur in dicto processu retro fol. 219.*

24 Postmodum verò 10. ejusdem mensis, & anni, dicti Syndici, constituti personaliter coram januis dicti Bajuli ibidẽ adinvento ei præsentarunt, & publicari requisierunt præincertã litteram, seu provisionem Serenissimi domini Regis, & dixerunt eidem Bajulo verba sequentia: *Senyor, be sabets com per nosaltres vos es estada presentada aquesta lletra del senyor Rey, è per major descarrech nostre, è per major carrech vostre laus presentãm altre vegada, requerim à vos, quens cumplistats lo manament del senyor*

D Rey.

14

Rey, contengut en la dita lletra, è de asò requerim à vos en Notari la-
uets carta publica, ò ajustaro ab lo desus request.

25 Quibus respondit dictus Bajulus in continenti verbo
dictis Syndicis, *Que era prest, y aparellat de fer los justicia, agut acorr,*
è consell de son Aduocat, è demanà trasllat, lo qual encontinèt li fonch
donar; de quibus omnibus fidem facit Petrus Guells Vicarius, &
Notarius Perpetuus Ecclesiæ Villæ Granatellæ: vt videre est in
dicto processu jurisdictionis in instrumento per hanc par-
tem producto à fol. 221. ad 219. retro.

26 Ad corroborationem ante dictorum observatione dig-
nissimum est, id quod approbarunt, & firmarunt in favorem
dictæ Vniuersitatis, Serenissima Regina Domna Maria, & Se-
renissimus Rex Alphonsus binis Privilegijs; Dictæ dñæ Regi-
næ datum in Palatio Regali Valentiæ 24. Novembris 1444.
& domini Regis Alphonsi in Castro Novo Civitatis Neapoli
16. Maij 1446. quæ leguntur à fol. 201. ad 210. retro, scilicet
pactum illud, respectu luitionis jurisdictionis Criminalis dicto-
rum Locorum, fatendo omni cum effectu *luisse* illam, & quod
remanerent in suo vigore pacta, & conventiones factæ respectu
illius, inter prælibatam Vniuersitatem, & eundem dominum
Regem Alphonsum, (quæ supra diximus) à num. 18. provt ex
tenore dicti pacti facile comprobatur, ibi: *Item, se retenen los dits*
Jurats, è Promens, que per los presents capitols, eo contracte no sia en
res innouat, ò prejudicat als altres capitols jurats, è fermats ab lo señor
Rey vuy benauenturad amet regnant, de vna part, è los dits Jurats, è
Promens de la altre part, quât los dits Jurats, è Promens lluirè la jurif-
dictio Criminal per al dit senyor Rey: ans romangan en llur força, y
valor, sino en so que seran contraris diuersos, è no competibles ab los
dits capitols ja jurats, ò algu de aquells. Plau à la senyora Reyna:
Hinc anno 1448. rescripto Regio fol. 233. legitur, ibi: *Excepto*
mero imperio, & alta jurisdictione, que vestram celsitudinem perti-
net, &c.

27 Taliter quod de anno 1479. fatetur Michaël Moliner
omnimodam jurisdictionem Criminalem, altam, & baxiam,
cum mero, & mixto imperio, & omni gladij potestate penès
ipsum

15

ipsum nō fuisse, sed quod dictę jurisdictionis erat dominus iam, & possessor, dominus noster Rex, & ita affirmat dicto Privilegio Serenissimus Rex Ferdinandus, extrahens de dominio, proprietate, & possessione sua dictā jurisdictionē, illā transferendo in dictū Moliner, ad effectū, vt inde illam teneret, & possideret, quod sanē innegabiliter probat effectum sortitum fuisse luitionem dictę jurisdictionis, in favorem domini nostri Regis, pecunijs proprijs dictę Vniversitatis redimendo illā, ab oppignoratione anterioris, omnique cum effectu incorporatam fuisse domino nostro Regi, cum pacto tamen expresso illam non separando à Regia Corona, cum clausulis tam irritantibus, quod ipso iure, & ipso facto; nunc pro tunc annullatur, quidquid per dominum Regem in contrarium fuerit factum.

28 Cum ex circumstantijs præmissorum constet dominū dicti Loci Petrum Moliner, derentorem dictę jurisdictionis, odio prosequutum fuisse singulares dictę Vniversitatis, qui rememerunt præmoratam jurisdictionem, & diligebant reuniri domino nostro Regi, vt liberarentur à molestijs dicti Petri Moliner, super his orta fuit contentio pro parte aliquorum, quorum caput erat ipse Petrus Moliner, vt facilē dignoscitur ex verbis Rescripti domini nostri Regis superius inserti *num. 21.* quorum causa, coacta fuit Vniversitas recurrere ad dominum nostrum Regem, vt super dictis molestijs, ac contradictionibus de iustitię remedio debite provideretur, ob quod missit Vniversitas suum Syndicum, nomine Ioannem Pinyol Agricola dicti Loci de la Granadella, qui omni cum effectu ad Regiam Curiam ivit, & egrē ferens, dictus Petrus Moliner gesta, & facta contra eum per dictam Vniversitatem, & Syndicum coram domino nostro Rege, informando plenē illum de molestijs, & seductionibus, à Curia redeundo, dictum Syndicum Ioannem Pinyol carceribus mancipavit, ob quod dominus noster Rex, seu eius Ministri, processerunt contra dictum Moliner, instante dicto Pinyol, per processum Regalię, in vim Vatici, *Auctoritate, & Rogatu,* in quo disponitur, vt omnes homines, tam Nobiles, quā ignobiles ad potestatem venientes, vel cum eis stantes, siue ab
eis

eis recedentes, & vsque dum in domos suas iam reuersos, per omnes dies, ac noctes securos esse; taliter, quod si aliquod malum, aliquo ingenio, eis fuerit factum per distractionem potestatis venit emendandum, cum restitutione vndecupli, vt late profequitur cum nostratibus Nobilis Ludovicus de Peguera *in praxi Criminali, cap. 14.*

29 Fuit ergo in vim dicti Usatici, *Auctoritate, & Rogatu,* provisum, quod fieret executio in vniversis bonis dicti Petri Moliner, tam mobilibus, quàm immobilibus, pro tribus mille ducentis florēnis auri Aragonum, pro damnis, & injuria dicto Ioanni Pinyol illatis, & pro alijs tribus mille florennis, pro emenda defonoris, & injuriæ dicto domino Regi, per ipsum Petrum Moliner factis.

30 Rursus pro executione dictarum quantitatum ad manus Regiæ Curia fuerunt apprehensa vniversa bona mobilia, & immobilia, fructus, redditus, proventus, & jura dictæ Villæ de la Granadella, & Locorum Populæ, & Boheræ. Verum postea dominus noster Rex clementer se habens cum dicto Petro Moliner dictam Villam de la Granadella, & alia Loca ante dicta, ac iura, & redditus ipsorum, nec non bona mobilia, & immobilia restitui iussit, remittendo dicto Petro Moliner interesse Regium, occasione dicti processus, Regiæ Curia pertinentis, sine tamen præiudicio juris, & interesse Ioannis Pinyol; pro quo quidem interesse, ac jure dicto Pinyol pertinenti, & taxato, penès se retinuit dominus noster Rex, jurisdictionem Civilem, quam dictus Petrus Moliner tenebat in dicta Villa Granatella, & in Barrijs, sive populationibus Populæ, & Boheræ, pro vt ita quadam provisione data Dertusa 25. Februarij 1443. Dominus Rex decrevit, ac declaravit.

31 Postmodum ad instantiam dicti Ioannis Pinyol cupientis assequi interesse sibi taxatum, hoc est dictos tres mille ducentum florennos auri Aragonū, aliæ fuerūt emanata litteræ data Valécia 2. Iulij anni 1443. cū quibus fuit mandatū gerenti vices Gubernatoris hujus Principatus Cathalonie, ac Iacobo Ferrari Alguatzirio, & alijs Regijs Officialibus, quatenus in dicta
reten-

retēta jurisdictionē pro dictis tribus mille ducēntis florennis, & expensis factis, & fiendis debitā facerent executionem, vsque ad realem, & integram solutionē; qua de causa dictus Ferrarius visa dicta littera ei obediendo ad Civitatem Ilerdæ se contulit, in eaque, dicto Petro Moliner personaliter invento iussit, vt infra triduum dictas quantitates solveret, & cū renuisset, non inventis bonis mobilibus, in quibus executio prædicta fieri valeret, fecit poni in publico encantu, ac palā, & publicè subhastare, jurisdictionē Civilem retentā dictorum locorū Granatellæ, Populæ, & Boherę, iuraque, & emolumenta dicte jurisdictionis, provt ita exequutū fuit in Civitate Ilerdæ per Raymundum Bosch, & in Villa Granatellæ per Bernardum Valls præcones publicos dictarum Civitatis, & Villæ, prævia rabba, in qua expressè enarrabantur jurisdictione Civilis, emolumenta, & jura illius pertinentia dicto Moliner, quæ fuerunt subhastata per triginta dies, & ultra; & cum nullus inveniretur qui iustum pretium offerret, dictus Alguatirius licentiam præbuit dicto Pinyol petenti, & offerenti pretium justum, provt ita fecit, & illius virtute, Paulus Espinosa dicti Loci Granatellæ nomine dicti Pinyol obtulit se daturum in dicta jurisdictione insolutum quantitatis taxatæ tres mille florennos, & postea dictus Alguatirius iussit tradere per dictos Curritores dicto Spinosa ementi nomine dicti Pinyol hastam fiscalem.

32 Prædicta omnia procedimenta fuerunt intimata, & notificata dicto Petro Moliner, vt infra triduum lueret, atque redimeret jurisdictionem Civilem emptam per dictum Ioannē Pinyol, quo non factō, Serenissima domina Regina littera data Valencia 23. Maij 1444. laudavit, & approbavit omnia gesta, & antea facta contra dictum Petrum Moliner, fecitque, & firmavit venditionem in favorem dicti Ioannis Pinyol dictæ jurisdictionis Civilis, pro pretio dictorum trium mille florennorum auri Aragonum, quos de voluntate dictæ dominæ Regine penes se retinuit in solutum pro ratta trium mille ducentorum florennorum adjudicatis occasione prædictorum, cum amplissimis clausulis, solitis, & assuetis, vna cum apocha dicti pretij,

ofibz

E vt

vt largè ex lectura dictorum instrumentorum liquet à fol. 3. ad
7. retro.

33 De effectu, & omnimoda executione dictæ venditionis jurisdictionis Civilis in favorem dicti Ioannis Pinyol, possessione, ac traditione illius dubitari nequit, pro quo ponderamus clausulam illam dicti instrumenti, ibi. *Et extrahimus prædictæque vobis vendimus de iure, dominio, proprietate, & posse dicti Petri Moliner, & suorum, ac dicti domini Regis, & nostri, eaque omnia, & singula in vestrum, vestrorumque jus, dominium, proprietatem, & posse mittimus, & transferimus irrevocabiliter, pleno iure, ad habendum, tenendum, omnique tempore perpetuò pacificè possidendum, & faciendum indè vestra libitum voluntatis, possessionem itaque corporalem, seu quasi per dictum Iacobum Ferrarj Algotziniam vobis traditam, de prædictis, quæ vobis vendimus nunc proutunc laudamus, & approbamus, &c.* Et infra: *Constituentes vos, &c.*

34 Alio etiam instrumento probatur dictum Ioannem Pinyol se dominum, & possessorem dictæ jurisdictionis Civilis fuisse, quia paulo post dictam venditionem factam dicto Pinyol, scilicet 23. Martij 1444. die 14. Octobris 1444. invenimus dictum Ioannem Pinyol intitulari dominum jurisdictionis Civilis dictæ Villæ Granatellæ, vt liquet ex instrumenti verbis, quod legitur fol. 116. & 134. retro, in processu appellationis dicti mandati, ibi: *Quod nos Ioannes Pinyol habitator Villæ Granatellæ nomine suo proprio, & vt dominus jurisdictionis Civilis dictæ Villæ, & in firma dicti instrumenti leguntur, pariter hæc verba, signum meum Ioannis Pinyol domini jurisdictionis Civilis dictæ Villæ Granatellæ.*

35 Admuniculantur prædicta, alijs antiquissimis instrumentis, & scripturis, quæ rem innegabilem reddunt respectu obligationis emptionis factæ per dictum Ioannem Pinyol prælibatæ jurisdictionis Civilis, videlicet syndicatus instrumento 4. Maij 1444. facto penès Bernardum Miranet Notarium publicum Ilerdæ per dictam Vniversitatem in favorem Guillelmi Vidal, Bernardi Sabater, Bernardi Guitart, quibus inter alia, dedit ipsa Vniversitas speciale mandatum, & facultatem emendi à dicto

à dicto Ioanne Pinyol, dictam jurisdictionem Civilem per ipsum emptam, ad effectum transportandi illam, ad dominum nostrum Regem, vt manifestè colligitur, & probatur ex sequenti capitulo dicti syndicatus, ibi: *Item emendi, & quocumque alio titulo acquirendi nomine dictarum Vniuersitatum, & singularium eorundem presentium, absentium, & futurorum, illam jurisdictionem, quam honorabilis Petrus Moliner Ciuitatis Ilerde habebat, & possidebat in dictis locis de la Granadella, & Popula pulera Guardia, ac in loco de Bouera, quæ jurisdictio per Curiam Regiam fuit executata, & vendita Ioanni Pinyol.*

36 Vltius ex instrumento capitulationum inter Serenissimam Reginam, & dictam Vniuersitatem, quod legitur in processu jurisdictionis pag. 210. retro, signantèr ex capitulo primo, jurato, & firmato per dictam dominam Reginam, & postea pariter jurato, & firmato per Serenissimum dominum Regem Alphonsum 24. Nouembris 1444. Tenoris sequentis. *Primerament, que la dita senyora en nom, è per part del dit senyor Rey, è ab confirmaciò de aquell, lloharà, è ratificarà la compra que en Ioan Pinyol de la Vila de la Granadella ha feta, de la jurisdicció Ciuil, è tota altra, que en Pera Moliner fill, è hereu de Ioan Moliner auia, tenia, è possebia en la dita vila de la Granadella, è termens de aquella, ço es, en la Pobla de Bohera, è la qual lo dit Ioan ha comprada en lo encancant publich, è aquella li ha venuda per manament, è ordinaciò de la dita senyora en laume Ferrer, com Alguazil, è Comissari de la dita senyora en executar aquells tres milia docents florins, è messions, les quals, è los quals per la dita senyora son estats adjudicats al dit Ioan Pinyol, per virtut, è ocasiò de un proces fet per la dita senyora, contra lo dit Pere Moliner, à supplicaciò del dit Ioan Pinyol del usatje, qui comença, Auctoritate, & Rogatu, la carta de la qual vèda, è compra ha presa en Barthomeu Sellent Notari, è Secretari dels dits senyors Rey, è Reyna à 28. del mes de Febrer del any present, è del poder donat per dita senyora al dit Ioan Ferrer apar per lletra dada en Valencia à 13. dias de Mars del any de la Nacimitat de nostre Senyor 1443. Plau à la senyora Reyna.*

37 Rursus ex Rescripto dominæ Reginae datum Valencia-

cia-

cia 2. Decembris 1444. quod legitur in processu jurisdictionis
 fol. 192. retro, in illis verbis, ibi: *Ex titulo habito ab Vniuersitate,
 & probis hominibus dicti Loci de la Granadella habentis causam in
 eisdem, à Ioanne Pinyol emptore dictæ jurisdictionis, & iurium suo-
 rum, & habente ea, insolutum quantitatis sibi adjudicatæ, vigore di-
 cti processus de Auctoritate, & Rogatu, de qua sibi adhuc restant den-
 centi florenni, & expensa, &c.*

38 Ex tot, tantisque igitur instrumentis indubium verti
 nequit, jurisdictionem illam Civilem, quã habebat Petrus Mo-
 liner in Villa Granatellæ, & Locis Populæ, & Boheræ venditam
 fuisse ordine, & mandato domini nostri Regis, Ioanni Pinyol
 Agricolæ dictæ Villæ Granatellæ, illamque tenuisse, & posse-
 disse, & vti dominum jurisdictionis Civilis se gessisse; sicq; di-
 ctam emptionem sortitam fuisse effectum, & omninò in execu-
 tionem deductam hæsitandum minimè venit.

39 Desiderans affectuosè Vniuersitas dictæ Villæ Grana-
 tellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ dictam jurisdictionem
 Civilem emere à dicto Ioanne Pinyol, animo illam transferen-
 di in dominum nostrum Regem, suis proprijs pecunijs, præce-
 dentè consensu ad hæc dicti Ioannis Pinyol, maturo, & delibe-
 rato Consilio, legitimè cõgregata dicta Vniuersitate die 4. Maij
 1444. creavit Syndicos ad effectum manulevandi censualia, dũ
 tamen pretia, seu proprietates eorum, ultra 40. mille solidos,
 non accederent; cum obligatione bonorũ Vniuersitatis, & sin-
 gularium præsentium, & futurorum, solitisq; & assuetis alijs
 clausulis, ad effectum emendi, & quocunq; alio titulo acquiren-
 di dictam jurisdictionem Civilem venditam Ioanni Pinyol,
 quam habebat, & possidebat antea Petrus Moliner in dictis
 Locis, & illius adepta possessione ipsam jurisdictionem trans-
 portandi in dominum Regem, & eius Patrimonium, cum pa-
 ctis, capitulis, & conventionibus dictis Syndicis benevisis, vt la-
 tius hæc omnia adinveniuntur, & leguntur in dicto syndicus
 instrumento à fol. 212. ad 227. retro, in processu jurisdictionis.

40 Die verò 24. Novembris 1444. dicti Syndici adierunt
 dominam Reginam, ibiq; fuerunt jurata, & firmata pacta, & ca-
 pitula

pitula per viam Privilegij luitionis dictæ jurisdictionis Civilis inter dictam dñam Reginā, & Vniuersitatē, & postmodū 16. Maij 1446. jurata, firmata, approbata, & confirmata, Neapoli per Serenissimum dominum Regem Alphonsum, eo speciali motivo, ibi: *Considerantes etiā predicta capitula, quæ in nostro Consilio fecimus recenseri, honorem, & augmentum nostræ Regiæ diadematis plurimum conspiciere, atque conseruare, &c.* Et infra, ibi: *Promittentes in nostræ Regiæ bona fide per nos, & nostros successores Reges Aragonum, & Comites Barchinonæ, quod predictis, & preinsertis capitulis, aut eorum alicui, vel in eis contentis non contrafaciemus, aut contraferi permittemus aliqua ratione, vel causa, sed ea omnia seruabimus, & obseruari penitus faciemus, absque contradictione quacunque. Volentes, & expressè declarantes, de dicta nostræ certa scientia, & expressè preinserta capitula, & cartam, seu Privilegium Reginale, omniaque, & singula in eis contenta, & per dictam Illustrissimam consortem, & Locumtenentem nostrā acta, gesta, promissa, acceptata, & concessa, eandem vim, efficaciam, & valorem, habere in iudicio, & extra, ac si per nos personaliter acta, gesta, promissa, & acceptata, & concessa fuissent. Et insuper ex nostræ Regiæ potestatis plenitudine supplemus quoscunque defectus, & solemnitatum omissiones, si qui, vel quæ interuenerint forsitan in premissis.*

41 Capitula, quæ ad institutum nostrum maximè faciunt ponderare, ac hic inferere, vt nihil negotij ignoretur, decreuimus, ibi: *Capitols fets, è fermats entre la molt alt, è molt Excelent señora, la señora Reyna muller, è Lloctinent general del molt alt, è molt Excellent Princep, è senyor, lo senyor Rey Don Alfonso, per la gracia de Deu Rey de Aragò, de Sicilia, &c. de vna part, è la Vniuersitat de la Vila, è termens de la Granadella, situats en la Vegaria de Lleyda, de la part altra, de, è per la jurisdicció Ciuil de la dita Vila, la qual peruirrà à dit senyor, per lluycio, que los Jurats, è Promens de la dita Vila, ab llurs propries pecunias, ne han feta, las quals son del tenor seguent.*

42 Et infra ponderatur capitulum sequens, ibi: *Item, que lo dit Batlle de la Granadella, axi elegit, è constituhit durāt lo dit triēni, haze, è exerce sca tota jurisdicció alta, è baixa, Ciuil, è Criminal, è mixt*

F imperi

imperi en dita Vila de la Granadella, è terme de aquella; durant son trienni, è püsca constituir Saig, è Saigs, è fer Castells, è forques tota vegada que à ells serà vist fahedor, &c. Quod capitulum confirmat, quæ supra stabilivimus, circa jurisdictionem Criminalem, junctis verbis illis alterius capituli, ibi: *Quant los dits Jurats, è Promens lluiren la jurisdicció Criminal per al dit senyor, ans romangan en llur força, y valor.*

43 Ponderatur etiam Privilegium nundinarum, Furni de districtu, & Macelli, quod est in observantia usque nunc, concessum inter alia, ibi: *Que sia mercè de la dita senyora, en nom del senyor Rey, de atorgar retorn de fira à la dita Vila de la Granadella, celebrador qui cun any, lo qual comens lo jorn de la festa de Sant Andreu, que es lo trenten dia del mes de Nohembre, e que dure apres vuyt dias continuamēt següents. Plau à la señora Reyna. Et ibi: Itē, encara que sia mercè de la dita senyora, en nom del senyor Rey, atorgar als dits Jurats, è Promens de la dita Vila de la Granadella, que püsca fer Forn, è Forns de distret en la dita Vila, è la Pobla, è à la Bouera, è allí hon aquells ben vist los sia, en lo qual forçadament hajen à correr lo pa tots los poblats en la dita Vila. Plau à la senyora Reyna; pero quen fassen, è presten cens al senyor Rey de 10 € per any. Et ibi: Item, encara que sia mercè de la dita senyora, atorgar una taula de Carniceria als dits Jurats, e Promens, en la qual püsca fer fer carn, e carns à tota llur voluntat en aquell Bloch, hon los serà ben vist fahedor. Plau à la senyora Reyna en la dita Vila de la Granadella, e que fassen al dit senyor Rey de cens 10. € per any.*

44 Vt dignoscatur, quæ supra diximus de oppositionibus, & molestijs dictorum Moliner, circa prædicta observandum est sequens capitulum dicti Regij Privilegij, ibi: *Item, que placia à la dita senyora Reyna, e que sia de sa mercè, atesa la extrema necessitat, en que son posats los Jurats, e Prohomens per las grās oppositions quels ha feren, axi en Iuan Moliner com vinya, com en Pere Moliner son fill, que sian donadas totas scripturas, provisions, e contractes, e executorias de aquellas, e de aquests capitols, e de totas altres executorias dependents, emergents dels presents capitols franchs, e frāques de dret de segell. Plau à la senyora Reyna, donar de quiscun*

cun capitolo executoria, si lan voldran de cascun, e de tots ensemps.

45. Hujusmodi Privilegia sunt firmiter observanda, & adimplenda, quia ultra obligationem, & iuramentum, dedit, & solvit dicta Universitas domino nostro Regi, seu de ejus ordine, & voluntate Regio Thesaurario octingentos florennos auri Aragonum, ut fatetur domina Regina in sequenti capitulo, *ibi: Item, que la dita senyora, ò son Tresorer confessaran ab carta aver aguts, e rebuts realment en contans per fermar los presents contracte, e capitols, los quals de voluntat, e manament de la dita senyora son estats donats realment, e de fet à Mossen Masheu Pujades Cavaller, e Tresorer del senyor Rey, e seu 800. florins dor de Aragò, e de just pès, los quals los dits lurats, e Promens auian promesos, e ara donan, e hagen à donar per aver tot compliment de fermas per als dits capitols, e contracte, ab totas sas executorias. Plau à la senyora Reyna.*

46. Quæ omnia cum effectu essent perfecta, & executioni mandata, scilicet venditio facta per dictum Joannem Pinyol dominum ante jurisdictionis Civilis, prælibatæ jurisdictionis, dictæ Universitati, & translata, postea in dominum nostrum Regem, utendo dominus Rex ex titulo habito ab Universitate, & probis hominibus dicti Loci de la Granadella, succedentibus dicto Pinyol, ad notitiam Fiscus Procuratoris pervenit, quod aliqui vassalli Loci de la Bouera recusabant præstare sacramenta, & homagia dicto domino nostro Regi hæsitando, si in retentione jurisdictione Civilis Villæ Granatellæ, erant cõprehensi, ob quod, cuidem emancipatæ filiæ Petri Moliner, & præstiterunt, cum hæc essent exposita dominæ Reginæ pro parte Syndici Villæ de la Granadella, & instante etiam Fiscus Procuratore, emanavit littera Reginalis data Valencia 2. Decembris 1444. quæ seriè totius præmissi negotij affectuationem, & perfectionem probat, & ea, quæ temporis injuria inveniri non potuerunt, per necessarium præsuppositum veniunt probata ex verbis dispositivis dictæ Regiæ litteræ, & ex infra dicendis: Et ita ut ad institutum omnino necessaria in præsentem inserere decrevimus. Maria Dei gratia, &c. *ibi: Quanquã in restitutione, quã fieri mandavimus Petro Moliner domicello, de bonis redditibus, & alijs iuribus suis*

suis ad manus Curie Regie, siue nostre per vos apprehensis in vim sci-
 licet certi processus contra dictum Petrum Moliner per Nos facti, vir-
 tute Usaticorum Barcinonæ, & signanter Usatici incipientis, Auctori-
 tate, & Rogatu, fuerit intentio nostra, pro ut nunc est jurisdictionem
 retinere Ciuilem, nedum solius Loci de la Granadella, sed duorum etiã
 Barriorum, siue exiguarum populationum parum ab ipso Loco distan-
 tium vocatarum la Pobla, e la Bouera, quæ multis respectibus cum
 eodem loco unum corpus esse à Nobis, & ab omnibus fore censentur,
 quia in quosdam hæsitantes audiuimus, ubi verisimiliter hæsitandum
 non est, an videlicet in retentione jurisdictionis ipsius per Nos, virtute
 dicti processus, ut prædicitur facta, propter nominationem solius Loci
 de la Granadella veniat jurisdictione dictorum Barriorum, siue popu-
 lationem de la Pobla, e Bouera, ad excludendum omne dubium sup-
 plicante inde parte priuata dicti processus, ac postulante, nedum inten-
 tionis, & propositi nostri, sed dictæ retentionis, & inde emanatæ pro-
 uisionis mentem clarius declarari significamus vobis, quod in retentio-
 ne prædicta retenta fuit, & est jurisdictione dictorum Barriorum, siue
 populationum, la Pobla, e la Bouera vulgariter nuncupatorum; nam
 ex quo ipsa Barria, siue populationes, tunc dicto Loco de la Granadella
 unum corpus esse reputauimus, & pro ut nunc reputamus, caput ip-
 sius, vel potiore partem corporis, quæ est dictus Locus de la Grana-
 della in retentione solummodo nominauimus, hoc ad sufficientiam re-
 putantes, quod sic omnem dubitationis submouentes scrupulū ad cau-
 telam fuisse, ac etiam decernimus, & declaramus serie cum presenti.
 Per eandem vobis, & vestrorum singulis expressè mandantes, sub
 nostra gratia, & mercedis obtentu, pœnaque dictorum duorum mil-
 lium florenorum auri, vltra pœnas alias in Usaticis supradictis adje-
 ctas, quatenus apprehensionem, & retentionem jurisdictionis prædi-
 ctas, non solum iuxta litterarum, seu provisionum inde emanatarum,
 seriem, sed declarationis etiam, & decreti huius nostri clariorem teno-
 rem teneant, firmiter, & obseruent, faciatisque ab omnibus inconcusse
 obseruari, si quid, & quidquid in oppositum actum est, ad statum de-
 bitum in personam nostre celsitudinis reducentes. Nos enim vobis su-
 per his vices Regias, atque nostras ad cautelam committimus serie
 cum eadem. Dat. Valent. La Reyna.

Verum

47 Verum nam post preinserta littera, seu prouisionis emanatione, pro ut pro parte Syndici dictae Villa de la Granadella nostri Maiestati est expositum reuerenter, quod virtute dictae, seu preinserta littera, seu prouisionis, aliqui vassalli, seu habitatores pupulati in loco de la Bouera, qui locus annexus, & ferè unum corpus eidem Villa de la Granadella est, & esse iudicatur, sacramenta, & homagia fidelitatis, qua dicto domino Regi, seu Nobis prestiterunt etiam, & eadem fidelitatis sacramentum, & homagia, cuidam emancipata filia dicti Petri Moliner, ut asseritur, prestiterunt, de quo si ita est veniant nimum arguendi, quorum punitionem vobis in posterum reseruamus. **QVARE** instante, & Nobis humiliter supplicante Fisci Procuratore succedente in iurisdictione dicti Loci de la Granadella, de cuius pertinentijs, est iurisdictione Barriorum de la Bouera, e de la Pobla, ex titulo habito ab Vniuersitate, & probis hominibus dicti Loci de la Granadella, habentis causam in eisdem à Ioanne Pinyol emptore dictae iurisdictionis, & iurium suorum, &c. Vobis, & cuilibet vestro dicimus presenti serie, & mandamus strictè sub pœna in dicta littera, seu prouisione adjecta, quatenus accedendo personaliter ad locum de la Bouera dictae fidelitatis, sacramenta, & homagia pro dicto domino Rege, seu Nobis, de nouo, à dictis hominibus recipiatis: Nos enim dictis hominibus, & seu dicti Loci de la Bouera habitatoribus, dicimus cum hac eadem, & mandamus strictè, sub pœna mille florennorum à bonis contrafacientium irremissibiliter habendorum, quatenus ipsa sacramenta, & homagia fidelitatis in posse vestro, seu illius vestrorum qui ad dictum Locum pro premissis accedat, de nouo prestent, & prestari, per quos deceat faciant omni dubio, & difficultatibus cessantibus, si dictam pœnam cupiunt euitare, committentes vobis, & vestra cuilibet super predictis omnibus, & singulis vices nostras plenariè cū presenti. Datum Valencia die 2. Decembris 1444.

48 Hinc facilimo negotio intelligitur, quare 15. Iunij 1445. & 7. Iulij eiusdem anni, & sic iam elapso anno, inueniatur dictum Ioannem Pinyol Baiulum dictae Villae de la Granadella, & Locorum de la Pobla, & Bovera nominatum, & creatum fuisse per dominum nostrum Regem, & eius nomine iurisdictionem exercere, vt liquet ex binis instrumentis noviter

G produ

productis in processu appellationis corā Nob. Petro de Amigāt, quæ leguntur pag. 140. & 155. retro, signantèr ponderādo verba illa; *Al honrrat en Iuan Pinyol Batlle de la Granadella, & de la Pobla, & de Bouera, per lo molt alt senyor Rey de Aragò*: Quapropter in dubium verti nequit, Ioannem Pinyol vendidisse omnē illam jurisdictionem Civilem sibi venditam, dictæ Vniversitati de la Granadella, & illam postea dictam Vniversitatem, transfuisse in dominum nostrum Regem, eiusque Regio Patrimonio unitam, & incorporatam fuisse ex prædicto titulo emptio- nis, & luitiois dictæ Vniversitatis, & ob id in hac possessione extitisse dominū Regem dictæ jurisdictionis Civilis, & ad instantiā dictæ Vniversitatis, & Fiscī Procuratoris, de novo præstira fuisse sacramenta, & homagia, & Officiales creatos fuisse per dominum nostrum Regem, pro exercitio dictæ jurisdictionis Civilis, quæ omnia evidentèr probant, prælibatam emptio- nem jurisdictionis Civilis per Vniversitatem factam debitum sortitum fuisse effectum, & per multum temporis spatium ex prædicto titulo in possessione fuisse, & extitisse dictum domi- num nostrum Regem, vt pensatis omnibus antea dictis facili- mo negotio comprobatur.

49 Nec negare hæc poterit Nobilis Adversans, quia ex instrumento per eum exhibito 10. Maij 1681. apertis, dispositi- visq; verbis id exprimitur, ibi: *Deinde vero dictus Ioānes Pinyol, dictam jurisdictionem per eum sic emptam in Iuratos, & probos homi- nes Ville de la Granadella transtulit pro simili pretio dictorum trium mille florennorum, & facta ipsa translatione pro ipsius Validatione Iu- rati, & probi homines dictæ Ville, ipsam jurisdictionem in Nos, seu dictum dominum Regem transtulerunt, certa capitula in eorum fa- vorem à Nobis obtinentes, dilecto Consiliario, & Thesaurario Regio Mattheo Pujadas Milite interueniente in eis, quæ per ipsum dominū Regem post confirmata fuerunt.*

50 Verum quamvis dictus Moliner approbasset, & ratum habuisset suū crimen habendo se pro cōvicto, & confesso, hu- mili supplicatione ad Tribunal clementiæ domini nostri Regis, recurriendo ad effectum suspendendi ea, quæ ad instantiam di-
cti

27
 cti Ioannis Pinyol contra eum facta fuerunt, scilicet apprehensio omnium bonorum suorum, mobilium, & immobilium; & quod dominus Rex clementer se gerens cum eo sua solita benignitate, mandasset ei restitui omnia apprehensa, remittendoque ei injuriam, & deshonorem sibi factum, & omne ius, & interesse dicto Regi pertinens; retenta tantum jurisdictione Civili, quam habebat in dictis Locis, pro expensis, & damnis illatis dicto Pinyol, per Regiam Curiam taxatis, approbando dictam taxationem, & per tot temporis spatium, quod intervenit usque ad traditionem possessionis seu quasi dictae jurisdictionis Civili dicto Ioanni Pinyol, nihil conquerendo, nec opponendo contra dicta procedimenta, quamvis omnia ipsi notificarentur, & alias etiam sciret, dictam jurisdictionem Civilem venditam postea fuisse, per dictum Pinyol in favorem dictae Universitatis, & quod postea eadem Universitas dictam jurisdictionem suis pecunijs sic emptam, translata fuisse jam in dominum nostrum Regem, & eius Regio Patrimonio incorporatam; nec non cum Officialibus per Regem in executionem praedictorum nominatis, illam pacifice exerceri, nihil de omni vitae suae tempore contra haec allegando: nihilominus obtinere postea successores, non citato Fiscii Procuratore, nec dicta Universitate novis emptoribus, & successoribus respectivè dictae jurisdictionis Civili, elapsis pluribus annis, de mense Junij 1447. quasdam litteras executioni mandatas per Ludovicum Pontons Algutziarium, qui de facto expoliavit dictam jurisdictionem, apprehendendo omnes scripturas, venditiones, & contractus, quos circa eam habebat dicta Universitas, mandando illi, quod à cetero recognoscerent dictos Moliners pro indubitatis dominis dictae jurisdictionis Civili, ut ex meritis processus liquet.

51 Videns dicta Universitas praedictis procedimentis, ea non audita, & citata gestis, de facto spoliatam, & privatam fuisse, re, & pretio, quod non ita sequutum fuisset, si citata, & cum cognitione causae res gesta foret, quia tunc dicta Universitas sibi consulens, citasset Procuratorem Fiscii Regij Patrimonij, & petisset eum condemnari ad sibi restituendum octingentos florennos

nos auri Aragonum, per dictam Vniuersitatem pro prædictis, domino nostro Regi solutos, nec non, & dictum Ioannem Rinyol condemnari ad sibi restituendum tres mille florennos auri Aragonum, ei pro pretio jurisdictionis Civilis pariter solutos, adivit propterea, & instantissime supplicavit Fisci Procuratorem, ut eam defenderet, ut tenebatur, & à dictis molestijs, & damnis eam liberaret, remq; in pristinum statum restitui, & reponi curaret, ut ita factum fuit, fortiter conquerendo dicta Vniuersitas, & postea dictus Fiscus Regius, coram domino nostro Rege de prædicto spolio, ut ex illorum petitione coram domino nostro Rege porrecta aperte constat, in quo sanè consistit totius hujus negotij, & præsentis litis efficax fundamentum.

5217 Tenor supplicationis Vniuersitatis ita fuit, ibi: *Gloriosissimè, ac victoriosissimè Princeps vestri Regia celsitudini humiliter exponunt Iurati, & Proceres Ville Granatella, Locorum de la Pobla, & de Bouera Vicaria Ilerden. seu eorum Syndicus: quod cum ipsa Vniuersitas justo titulo emptionis, & bona fide emerit, & ex causa dicta emptionis, quæstierit jurisdictionem Civilem, & imperium minimum, quæ, & quod, ad dominum dicta Villa dicebatur pertinere, excepto mero imperio, & alta jurisdictione, quæ ad vestram celsitudinem pertinet: & illam jurisdictionem, & imperium sic quæsitam, cum antea in parte essent sub immediata jurisdictione vestre Majestatis cupientes totaliter applicari Regia Corona, & dominationi vestra dicta jurisdictionem sic emptam, habitis certis tractatibus, cum Serenissima domina Regina Locumtenenti Generali vestra celsitudinis in partibus, audius sub certis pactis, retentionibus, & conditionibus in vestra Majestatem transtulerunt, & transportarunt, & signanter sub hoc pacto inter cetera, quod nunquam dicta jurisdictio in vestram Majestatem, ut prædicatur translata, nec aliàs dicta Villa, & Loca possint separari, nec auelli à Regia Corona, nec in aliquem, quacunque dignitate fulgente unquam transferri, aut transportari cū diuersis obligationibus, pænis, juramentis per vestram Regiam celsitudinem, & dictam dominam Regiam præstitis, & quod si contrarium fieri contingerit, quod eo casu nunc pro tunc essent soluti ab omni homagio, & fidelitate, & pro eo casu fuerunt præstita homagia Consiliarijs, & Ciui-*

tati Barchinonæ, pro vt hæc, & quamplura alia in Privilegijs, & instrumentis inde actis continentur: cumque dicta Vniuersitas, & homines dictæ Villæ, & locorum ex causis prædictis, & alias, *justis, & iustissimis titulis, & bona fide fuissent, & essent sub immediato dominio, & jurisdictione plena, vestris, & per vestros Officiales Regios regeretur, & exerceretur.* Quadam die mensis Iunij proximè præteriti dicta Vniuersitate, nec illius Syndicis, vel Procuratoribus, aut aliquibus alijs non vocatis, nec auditis, quidam **A**lguztirius dictæ dominæ Reginae vocatus Ludovicus Pontôs, cum maximo rigore, minis, comminationibus, & terrore ex parte, vt asseritur dictæ dominæ Reginae, & cum litteris à sua Curia, vt fertur emanatis, *vi, & metu contra formam dictorum Privilegiorum compulit Iuratos, & homines dictæ Villa, & locorum præstare homagium, & iuramentum fidelitatis pupillis filiis Petri Moliner quondam,* qui antè dicebatur fuisse dominum dictæ Villæ, seu dictæ jurisdictionis Civilis, sub colore, quod quidem processus de Auctoritate, & Rogatu factus, & declaratus in Curia Regina- li contra dictum Petrum Moliner, ad instantiã Ioannis Pinyol, & vestri Fisci Procuratoris, cuius vigore dicebatur, dictam ju- risdictionem executatam locum non habere, nec non in actu præsta- tionis iuramenti, & homagij prædictorum ab eisdem hominibus, **P**rivilegia, contractus, capitula, & alias scripturas in sui prima fi- gura violentè abstulit, *vt de jure suo, & vestro interesse nequirent ostendere, producere, vel allegare, spoliando minus debite, et injustè vestram Regiam Majestatem, ac dictam Vniuersitatem à possessione prædictorum, non considerato, quod hæc omnia juri, Dignitati Regiæ, ac Vniuersitati prædictæ grauem asserunt lesionem, cumque sit verum dictam vestram celsitudinem, nec dictam Vniuersitatem non possidis- se, nec habuisse dictam jurisdictionem vigore executionis prædictæ, imò aliàs justo titulo, emptionis illam acquisuerunt à Ioanne Pinyol dictæ Villa, & sic empta, & ex justis titulis quæsitæ à dicto emptore, qui ipsum iustè possidebat; fuit in vestram Regiam Majestatem tradita, & per consequens in vim Vnicorum Barchinonæ, Constitutionum Ca- thalonie, & pactorum, sive capitulorum inter vestram celsitudinem, & Vniuersitatem imitorum, juramēto Vallatorum, pretio justo vestra*

H celsi

Rey, contengut en la dita lletra, è de asò requerim à vos en Notari la-
uets carta publica, ò ajustaro ab lo desus request.

25 Quibus respondit dictus Bajulus in continenti verbo
dictis Syndicis, *Que era prest, y aparellat de ferlos justicia, agut acort,
è consell de son Aduocat, è demanà traçllat, lo qual encontinèt li fonch
donat; de quibus omnibus fidem facit Petrus Guells Vicarius, &
Notarius Perpetuus Ecclesiæ Villæ Granatellæ: vt videre est in
dicto processu jurisdictionis in instrumento per hanc par-
tem producto à fol. 221. ad 219. retro.*

26 Ad corroborationem ante dictorum observatione dig-
nissimum est, id quod approbarunt, & firmarunt in favorem
dictæ Vniuersitatis, Serenissima Regina Domna Maria, & Se-
renissimus Rex Alphonsus binis Privilegijs; Dictæ dñæ Regi-
næ datum in Palatio Regali Valenciæ 24. Novembris 1444.
& domini Regis Alphonsi in Castro Novo Civitatis Neapoli
16. Maij 1446. quæ leguntur à fol. 201. ad 210. retro, scilicet
pactum illud, respectu luitionis jurisdictionis Criminalis dicto-
rum Locorum, fatendo omni cum effectu *luisse* illam, & quod
remanerent in suo vigore pacta, & conventiones factæ respectu
illius, inter prælibatam Vniuersitatem, & eundem dominum
Regem Alphonsum, (quæ supra diximus) à num. 18. prout ex
tenore dicti pacti facile comprobatur, ibi: *Item, se retenen los dits
Jurats, è Promens, que per los presents capitols, eo contracte no sia en
res innovat, ò prejudicat als altres capitols jurats, è fermats ab lo señor
Rey ouy benauenturad amēt regnant, de una part, è los dits Jurats, è
Promens de la altre part, quāt los dits Jurats, è Promens lluirē la jurif-
dictio Criminal per al dit senyor Rey: ans romangan en llur força, y
valor, sino en so que seràn contraris diuersos, è no competibles ab los
dits capitols ja jurats, ò algu de aquells. Plan à la senyora Reyna:
Hinc anno 1448. rescripto Regio fol. 233. legitur, ibi: *Excepto
mero imperio, & alta jurisdictione, quæ vestram celsitudinem perti-
net, &c.**

27 Taliter quod de anno 1479. fatetur Michaël Moliner
omnimodam jurisdictionem Criminalem, altam, & baxiam,
cum mero, & mixto imperio, & omni gladij potestate penès
ipsum

15

ipsum nō fuisse, sed quod dictę jurisdictionis erat dominus iam, & possessor, dominus noster Rex, & ita affirmat dicto Privilegio Serenissimus Rex Ferdinandus, extrahens de dominio, proprietate, & possessione sua dictā jurisdictionē, illā transferendo in dictū Moliner, ad effectū, vt inde illam teneret, & possideret, quod sanē innegabiliter probat effectum sortitum fuisse luitionem dictę jurisdictionis, in favorem domini nostri Regis, pecunijs proprijs dictę Vniversitatis redimendo illā, ab oppignoratione anterioris, omnique cum effectū incorporatam fuisse domino nostro Regi, cum pacto tamen expresso illam non separando à Regia Corona, cum clausulis tam irritantibus, quod ipso iure, & ipso facto; nunc pro tunc annullatur, quidquid per dominum Regem in contrarium fuerit factum.

28 Cum ex circumstantijs præmissorum constet dominū dicti Loci Petrum Moliner, detentorem dictę jurisdictionis, odio prosequutum fuisse singulares dictę Vniversitatis, qui reemerunt præmoratam jurisdictionem, & diligebant reuniri domino nostro Regi, vt liberarentur à molestijs dicti Petri Moliner, super his orta fuit contentio pro parte aliquorum, quorum caput erat ipse Petrus Moliner, vt facile dignoscitur ex verbis Rescripti domini nostri Regis superius inserti *num. 21.* quorum causa, coacta fuit Vniversitas recurrere ad dominum nostrum Regem, vt super dictis molestijs, ac contradictionibus de iustitię remedio debite provideretur, ob quod misit Vniversitas suum Syndicum, nomine Ioannem Pinyol Agricultorā dicti Loci de la Granadella, qui omni cum effectū ad Regiam Curiam ivit, & egrē ferens, dictus Petrus Moliner gesta, & facta contra eum per dictam Vniversitatem, & Syndicum coram domino nostro Rege, informando plenē illum de molestijs, & seductionibus, à Curia redeundo, dictum Syndicum Ioannem Pinyol carceribus mancipavit, ob quod dominus noster Rex, seu eius Ministri, processerunt contra dictum Moliner, instante dicto Pinyol, per processum Regalię, in vim Vſatici, *Auctoritate, & Rogatu,* in quo disponitur, vt omnes homines, tam Nobiles, quā ignobiles ad potestatem venientes, vel cum eis stantes, siue ab

eis

di & consorti nostræ charissimæ, nostrum hunc declarantes intentum, cæteris dicimus, præcipimus, & mandamus, de certa nostra scientia deliberatè, & expressè, sub ira, & indignationis nostræ incursum, ac pœna in ipsis præinsertis litteris contenta, & alijs grauioribus nostro reseruatæ arbitrio, quod tenentes inuolabiliter obseruantes in omnibus, & per omnia litteras superius insertas velut justissimas, & de iusticia procedentes, iuxta sui seriem pleniorè in continenti, acceptis præsentibus easdem, & omnia in eis contenta exequamini, & compleatis operis per effectum, quia sic procedit de immutabili proposito mentis nostræ, & omninò fieri volumus omni dilatione, et consultatione cessantibus, quibusuis alijs nostris litteris contra iusticiam emanatis, et alijs in oppositum indebitè allegatis, vel allegandis, obsistentibus nullo modo, nec contrarium facietis, quauis causa, quin nos iterum ad cautelam vobis omnibus, et singulis nulla distinctione habita, pro ut fueritis requisiti, &c. suo casu, vices, voces, et potestatem nostras in executione prædictorum committimus plenariè per presentes **TOLLENTES VOBIS FACIENDI CONTRARIUM OMNE POSSE**, dar, &c.

55 Non contentus Serenissimus dominus Rex prædictis, ita strictissimis litteris, desiderio desiderans, omni cum effectu, vt eius Fisco, & Vniuersitati consulere tur epistolam specialem super hoc missit Serenissimæ Reginæ eius Locumtenenti, ad effectum, vt inuolabiliter, & incontinenti adimpleretur, & exequeretur eius Rescriptum, tanquam præcedentè sui Regij Consilij, omnibus visis, attentis, & examinatis matura deliberatione, cum clausulis sanè admirabilibus, ibi:

56 *Illustrissima Reyna, nostra molt cara, è molt amada muller, è Lloctinent General: Vehent lo poch fruyt, è executiò, que han hagut las lletras que los anys passats essent Nos en lo camp prop de la Pescara, sem desparxar en fauor nostre, è de nostre Fisch, sobre que fossen reintegrats en la possessiò de la jurisdicciò, è mixt imperi en los llochs de la Granadella, de la Pobla, è de Bouera de la Vegueria de Lleyda, de la qual possessiò nostra Cort, ò Officials, foren indebitament expellits, contra forma de altres nostras lletras, que à instantia, è en fauor dels hereus den Pere Moliner quondam, pretenent à ells pertanyer la dita*

jurisdictio, è mixt imperi, fetas vos haurian, sots data de 28. Mars del any 1447. en la Ciutat de Tibuli, no sens enuix auem nouament fetas spatxar de nostra Cort altrás llettras sots data de la present, persistint tota via en la execució, è effeete de las ditas llettras spatxadas en lo dit camp prop Castellò de la Pescara, segons per aquellas poreu llargament veurer; aurè plaer, è axius ne encargam molt stretament, q̄ auent en asso altramant recomanada la justícia nostra, è de nostre Fisch encontinent, cessant tota dilació, è consulta executers, è fassets executar las ditas nostras lletres, cõha justissimas, è rahonables, tota excepció cessant; Car aquesta es nostra intenció, è ferma, è deliberada voluntat, è proposit, è tota dilació, que en asso pus se donàs, nos desplauria grauament, è mes, que nous poriem escriurer, è som massa mareuellats, que pus assi en nostre Consell ab matura, è digesta deliberació es estat vist, è determinat procehir axi de justícia; aqui la execució se met a en disputa, auenchi majorment **INTERES NOSTRE, E DE NOSTRE FISCH**, &c. prout legitur in processu jurisdictionis, fol. 404. retro.

57 Quanta sit vis, & auctoritas dicti Regij Rescripti, & aliorum obseruatione dignissimum duximus, quod eruditè prosequitur Don Antonius Fajardo alleg. 1. num. 95. ibi: Octauo pramittitur, quod dominus Rex Philippus Secundus in dicta sua Epistola, quod iussit fuit generaliter circa recuperanda feuda, & alia Regalia, & si specificè de possessis per Borromeos iusserit idem fieri per epistolam, seu Rescriptum legem dedit, quia Principis Rescriptum, vel Epistola lex est, & pro lege allegari, & haberi debet, S. sed quod Principi placuit, instit. de iure natu. gentium, &c. Sanfelicius decis. 221. num. 6 par. 2. Pater Salas de legibus, disput. 2. sec. 6. Borrellus in summa decis. tom. 1. tit. de legibus, num. 14. Giurb. obseru. 77. num. 6. Noguierol. alleg. 26. num. 267. Don Iuan de Solorzano de iure Indiar. lib. 3. cap. 12. num. 66. 67. ubi dicit dictas Regias epistolas ius inducere. Et in alleg. 9. num. 502. dictus Fajardus ait, ibi: Et cum questione Iuris expresso aliquorum responso deciduntur, & accedit Principis auctoritas, non manet locus à racione intendere contrarium, l. & ideo, ff. de legibus, Aneas Robertus lib. 4. rer. iudicata. cap. 6. in prin. Marheu 2. par. tit. 8. cap. 1. num. 2. ante finem, & inter pugnantes opiniones justificata manet

manet, quæ à Principe fuit electa, ut post Suarez, Vazquez, & Dianam, Nogueroi. alleg. 32 num. 169.

58 Quæ indubitanter procedunt, quando Regia Rescripta (provt sunt nostra) leguntur facta, & expedita discussio negotio, ex Consilio, & voto Procerum, Don Ioannes Solorzano de iure Indiarum, tom. 2. lib. 1. cap. 13. num. 72. qui, ibi: *Et semper debet presumi pro legibus, & iussionibus, quas Nostri Reges in negotijs, ita arduis edunt, maxime tantorum Patrum consilio, & auctoritate interueniente, iuxta ea, quæ latè adduximus, 1. tom. lib. 3. cap. 2. per tot. l. fin. C. de fideiussoribus, cap. cū M. de Constitutio. l. humanum. 8. C. de legib. &c. Neque enim est credendum Senatores, & viros graues, &c.*

59 Merlinus lib. 1. controu. cap. 71 num. 17. ibi: *Quarta, quæ ponit falcem ad radicem in casu nostro, censetur Princeps disponere ex certa scientia ibi rescribit ad relationem Iudicis, seu Magistratus, ex Cephalo cons. 439. nu. 45. lib. 1. tenet Barbosa de clausulis & usufructu. claus. 59. n. 59. tale enim erat rescriptum huius causæ, scilicet expeditum ad relationem magnæ Curie Vicariæ, pro vt fieri solet in Collacerati Consilio.*

60 Idem Merlin. controu. tom. 2. cap. 70. num. 8. ibi: *Id quæ præsertim, si Princeps disponat accedente consilij deliberatione, qui quidem actus ita gestus tanti est roboris, & efficacia, ut disposita, omnino purget, & plusquam si Princeps solus disponeret, operantur. Andreas in cap. 1. nu. 16. & ibi Afflict. nu. 27. qui succel. teneant Bald. in l. humanum. Cod. de legibus, Capyci. decis. 166. num. 7. Roland. à Valle consil. 1. num. 86. Vol. 2.*

61 Dominus Nobilis Regens Matheu, & Sanz de Re Criminali, controuer. 21. à num. 57. ibi: *Cum in dubio semper presumendum Principem, cui assident Ministri integerrimi, peritissimi, atque prudentes ex causa iusta moueri, l. relegati in fine, ubi glos. ff. de penis, clemen. unica de probationibus, cap. cum à nobis de testibus, docent Iulius Clarus d. quæst. 60. num. 15. & 16. Xammar dict. quæst. 3. num. 37. & 38. in tantum quod ait, quod quamvis ad sint verba deprecativa in Decreto Regio, nihilominus vim habent iussionis expressæ, ut dixit dict. loco nu. 51. ibi: *Et quamquam**

quam in decreto verbis deprecatiuis utaretur vim habebant iussionis expressæ, ex traditis per Salicetum in l. si verò, Cod. ad l. Iuliam de adulterijs, Tiraquel. de pœnis temperandis, consil. 35. num. 1. Afflict. decis. 69. num. 5. Menoch. de arbit. casu 344. nu. 13. Cenedo Canon. quæst. 45. num. 20. ex nostratibus Humada l. 49. tit. 6. glos. 3. par. 1. Bonadilla lib. 1. polit. cap. 28. num. 63. Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 4. recopila. in fine, pluribus Salgad. de Reg. protect. 1. par. cap. 2. num. 154.

62 Nobilis Regens D. Raphel Vilofa in dissertationibus notissimis post tract. de fugitiuis, in disser. 6. §. 6. num. 12. sic ait: Assertio- ni Principis præcisè est standum quando est cum suis Senatoribus.

63 Perpulchrè Nobilis Regens Don Michaël de Cortia- da in allegatione pro Filci Procuratore Bajuliæ Generalis, contra Curiam Ecclesiasticam Vigellen. & fratrem Bartholomeum Morillo, num. 136. ibi: Quæ indubitanter procedunt in nostro casu, quo prædicta Epistolica Rescripta suæ Regiæ Maiestatis expedita sunt per S. S. Regium Aragonum Consilium, ut vacillari non possint, nec contra illa admitti aliqua oppositio. Grammaticus decis. 65. num. 62. & 63. Afflict. ut in cap. domino guerram not. 2. nu. 5. ad 10. Schrader cons. 21. à num. 111. vers. Et hoc potissimum, qui stan- te communicatione facta cum Consiliarijs Supremi Aragonum Consilij nõ est simplex assertio Regiæ nostræ, sed & omnium Consiliariorum, nam tunc standum est eorum assertionibus. Afflictus decis. 66. num. 7. Ga- briel communium conclus. de probatio. lib. 1. conclus. 2. num. 34. Roland. consil. 1. à num. 84. lib. 2. quo citat Farinac. in prax. part. 2. quæst. 63. num. 181. Decian. cons. 41. num. 29. & 32. lib. 2. Menoch. cons. 100. num. 26. & 17. plures citat Sanfelicius post decis. 150. disp. vni. de donatio tempore belli à num. 3. ad Regentem Vico ad Pragmatic. Regni Sardinie, lib. 1. tit. 4. num. 15. Quezada & Pilo tom. 2. contro. foren. cap. 17. num. 45. Nam factum, vel dictum Principis cum Con- silio Procerum, præsumitur justum. Decian. cons. 25. num. 19. tom. 1. & alij apud Reg. Vico ad Pragmaticam Regni Sardinie, tit. 4. num. 16.

64 Et quamvis aliqui tentaverint prædicta non proce- dere, quando agitur de causa propria ipsius Principis, & tracta- tur de eius commodo, vel interesse; tamen contraria præva- luit

luit sententia, quando de Consiliorum voto, & Consilio rescribit, vt eleganter observabit dictus Nobilis Regens de Cortiada in dicta allegatione pro Fiscii Procuratore Bajuliæ Generalis, num. 142. ibi: *Tertio quamuis objectio procedat, etiam quando Princeps asserit se bene informatum à juris fidedignis.* Farinac. in prax. par. 2. quæst. 63. num. 110. 111. & 112. 171. 172. & 173. Castillo de Tertijs, tom. 7. cap. 6. nu. 12. tamen cum assertione Principis concurrat subscripto Consiliariorum, (vt in hoc casu) cum tunc non sit simplex assertio Principis, sed omnium Consiliariorum illi statuer, & creditur ex Farinac. Sanfelicio, & alijs citatis num. 136.

65 Hinc affirmant Doctores Principum Rescripta amplianda, & interpretanda esse latissimè, metiendaque juxta illius potestatem, Bart. in l. 1. Cod. de juris, & facti ignorantia, & in l. si quando 33. Cod. de inoffi. testam. Grammat. decis. 59. nu. 46. Hipolit. de Marsil. singular. 483. Capyc. Latro consult. 145. num. 110. 112. & 113. taliterque interpretari, vt aliquid juri communi addant, cap. si Papa de privileg. in 6. l. 1. in fin. ff. ad Municip. Bellon. cons. 99. num. 6. & 26. Rot. Romana decis. 119. nu. 9. par. 6. recent. Fontanel. de pact. claus. 4. glos. unic. par. 1. num. 5. & 16. latè Don Ferdinandus de Escanno in propugnaculo Hierosolymitano, disp. 15. cap. 2. nu. 10. eleganter Nobilis Regens Don Raphaël Vilosa de fugitiuis, cap. 20. num. 28. ibi: *Quando autem verba concedentis sunt generalissima, & amplissima tunc metiendae esse iuxta illius potestatem, tenent Menchaca de successio creat. lib. 3. §. 30. num. 294. ibi: Cum in his concessionibus Princeps, uti soleat verbis generalibus, & amplissimis, non dubiū est, quin Princeps voluntas se extendat quatenus ipsa potestas extendit se se, & beneficia Principū latissimè esse interpretanda sunt jura in l. 3. de Const. Principum, l. penul. C. de donat. l. fin. Cod. de propositis. Agen. in rebus lib. 12. Decia. consil. 22. n. 13. lib. 1. Gutierrez lib. 7. quæst. 1. n. 26. Reynoso obseru. 5. n. 29. Iason. in l. Imperium, num. 14. ff. de jurisdic. omnium judicum, Angelus consil. 17. num. 2. & 3. Covarrub. pract. quæst. cap. 1. num. 2. & 3. Sesse decis. 160. 267. par. 2. Giurba decis. 23. num. 10. Bovad. lib. 2. politic. cap. 26. num. 52. Larrea alleg. 10. num. 1. alleg. 43. num. 2. alleg. 77. num. 28. & alleg. 89. num. 8. Valenzuela cons. 83. num.*

num. 77. Solorz. de jure Indiarum guber. tom. 2. cap. 10. num. 44. & 72. Cancer lib. 3. var. cap. 13. num. 163.

66 In terminis prædictorum nos versari facile colligi valet pensatis verbis domini nostri Regis dictis in rescriptis expressis, & signanter rescripto dato in Castris Castilionis Piscariæ 3. Januarij 1448. ibi: *Mandamus ceteris, de nostra certa scientia, & expressa, ac sacri nostri Consilij matura deliberatione.* Et in rescripto anni 1450. ibi: *E son massa marauellats, que pus assi en nostre Consell ab matura, é digesta deliberaciò es estat vist, è determinat procehir axi de justicia; aqui la execució se met en disputa, auenthi majorment interès nostre, é de nostre Fisch.*

67 De interesse sanè domini nostri Regis dubitari nequit, quia geminatis instrumentis plenè constat dominum nostrum Regem factum fuisse dominum, & in possessione tunc extitisse dictæ jurisdictionis, illamque exerceri per suos Regios Officiales. Ideoque citari debebat coram suo Iudice: nam quolibet in actu, citari debet ille, qui habet interesse, D. Ioannes Baptista Larrea alleg. fisc. 90. Don Francisco Maria Prato discip. foren. cap. 42. ex num. 18. Rot. Romana coram Rojas decis. 155. nu. 1. Ripoll ad Peguer. rub. 5. num. 2. Galerat. de renunt. par. 2. censur. 2. renunt. 153. Mantius de nullis. processus ex defectu citatio. num. 27. Fontanella tom. 2. decis. 353. num. 18. & 383. nu. 9. Oliba in usat. alium namque, cap. 3. num. 25. adeo, quod si omittatur, totus processus corrumpitur, & evanescit. Barbof. in cap. inter quatuor de majorit. & obedientia, num. 2. Gonzalez ad regulam 8. cancella. glos. 9. §. 1. in annota. num. 117. redditque sententiam nullam, Grivel. decis. 35. num. 4. & 16. Ludovisius. decis. 556. num. 6. Xammar de Civi. Barcinon. §. 23. num. 19. & ita est illius defectus insanabilis, quamvis in actis alias constaret plenè de jure actoris, Rota apud Farinac. decis. 179. par. 1. & 365. num. 1. & 3. etiamsi lis cum eodè Principe ventiletur, Covarrub. pract. qq. cap. 23. num. 6. vers. 3. Ripoll var. resol. cap. 3. num. 10. & in additio. ad Peguer. rub. 6. à num. 11. cum sequentibus.

68 Hinc ergo est procedimenta omnia facta tunc temporis, Fisco non citato, nec cum illius interventu, & voto sunt

ebilsy

K vt

vti nulla reputanda; neque ei aliquod parere valent præjudiciũ,
 vt notant Mieres in *Constit. Regis Martini in Curia Barcinone*, cap.
 8. ne *Fisco licet. appella. ex num. 36. colla. 8. in 2. par. fol. 70. colum.*
 4. ibi: *Constitutionem intelligendam tam de vna, quam de alia, quia*
prohibicio fundatur in assistentia, & voto, quam, & quod Aduoca-
tus Fiscalis habet in Senatu respectu causarum Fiscalium, quam assi-
stentiam, & votum habet, tam interlocutoris, quam in diffinitiuis,
quia Adocatus Fiscalis debet interuenire, & esse presens tam in inter-
locutoria, quam etiam in toto examine, vt l. ad Fiscum, Cod. vbi
causa fiscales aliàs est nullum, quod agitur, vt ibi notant Doctores, &
ita non solum in sententia, sed in omni examine causa fiscalis debet esse
presens Fisci Aduocatus, vt dicit lex. vltima, Cod. de Aduocato Fis-
cali, vt laudat, & sequitur Fontanella decis. 558. num. 10.
 69 Egregius Senator Xammar de officio Iudicis par. 1. quæst.
 6 num. 30. ibi: *Iure municipali Cathalonie, & generali consuetudine*
huius Principatus Fisci Aduocatus in omnibus causis fiscalibus, etiã in
Criminalibus examinandis, & decidendis debet esse presens, & re-
manet, in consilio; habetque secundum votum post Relatorem causæ.
 Et num. 34. explicat effectus suæ præsentia, ibi: *Et operatur Fis-*
ci Aduocati præsentia in consilio, vt si videat commoda fiscalia occul-
tari, vel ladi, vel iusticiam subuerti silentio suo non, inuoluat, sed
expressè alijs videntibus contradicat, pro vt tenetur iuxta dictum
Innocentij in cap. cum in cunctis de his que fiunt à maiori parte, cap.
super verbo objectum sicut se seruasse proficitur, Calicius vbi supra
 num. 5. tempore Ferdinandi, & Alphonsi Regum Aragonum,
 quo Fiscus Patronus fuit.

70 Quod non omittit pariter noster Fontanel. decis. 556.
 num. 12. ibi: *Nullus enim ignorat Aduocatum Fiscalem habere etiã*
votum in causis fiscalibus, & habere interessentiam dum tractantur,
& votantur, & quod si videt non benè pro Fisco causam currere,
potest illius cursum, & expeditionem impedire, & detinere, dum pro-
curantur media, quæ possunt proficere: Confertque latè dixit Don
 Didacus Antonius Fajardo par. 1. alleg. 9. num. 227. & seqq.

71 Taliter quod deficiente interuentu dicti Advocati Fis-
 calis, sententia, & cætera inde sequuta sunt ipso iure nulla, & in-
 valida

valida, nec senantur procedimenta, quamvis non supplicaverit ab illis, nec aliàs indiget implorare restitutionis in integrum beneficium, vt probat idem Senator Xammar d. quæst. 6. nu. 35. ibi: Si Fiscus Aduocatus non interuenit in examine, vel decisione cause, sententia contra Fiscum lata, nulla, & inualida est, l. si Fiscus, ff. de iure fisci. l. 3. §. Diuus Adrianus, ff. eodem, l. fin. Cod. de Aduoc. fisci. glos. in l. unic. Cod. de sententijs contra Fiscum latis, lib. 10. Anton. Solà ad statuta Subardia, tit. de sententia, glos. 5. nu. 5 fol. 299. Riccius par. 3. decis. 117. num. 3. & 4. Calicius in Margarita fisci, dub. 3. num. 36. vers. 82. Peregrin. d. tit. 2. num. 2. & 3. Garcia dict. glos. 3. num. 12. & 13. Rebuf. in concordac. rubrica de elect. deroga. verb. Aduoc. privileg. 19. Mieres in dict. Constis. per colre, num. 37. collat. 8. Genuensis in prax. Eccles. quæst. 181. Ferrer 3. part. obseruat. cap. 24. vers. Insuper ubi subdit sententiam esse ipso iure nullam, & ideo non esse opus appellatione, vel supplicatione, seu in integrum restitutione

72 Novissimè Don Didacus Antonius Fajardo par. 1. alleg. 32. num. 18. ibi: Non est cur Fiscus defatigetur in petenda reuisione huius sententiæ contra Fiscum, ad fauorem comitalis Fisci Melisi, quia agitur de sententia nulla, quæ ideo non transijt in iudicatum, nec est exequibilis, nullitas namque desumitur ex eo quia est lata non presente patrono Fisci, sententia enim lata contra Fiscum non presente patrono fisci est nulla, Larrea alleg. 1. num. 28. Garonus de privilegijs fisci, cap. 2. Danla de pug. Doctorum, tit. de offic. Fiscal. nu. 104. Vnde Fiscus sentit, nullam habendam esse rationem dictæ sententiæ, utique non merentis nomen sententiæ, esseque, & non obstante ad ulteriora procedendum pro auocatione dictæ hereditatis vacantis, &c. idem tenet Fajardus alleg. 49. à num. 28. Don Ioannes Baptista Larrea alleg. 117. num. 27. & 28. Don Ioannes de Solorzano de iure Indiarum, tom. 2. lib. 4. cap. 6. num. 13. & 14.

73 Nobilis Regens Don Laurentius Matheu & Sanz de Regimi. Regni Valencia, cap. 12. §. 1. n. 20. ibi: Sed nota quod si in litteratur de re spectante ad Fiscum Aduocati Fiscalis in Criminalibus, vel patrimonialis in Civilibus necessaria est interuentio sub nullitatis decreto, per textum in l. 3. §. Diuus, ff. de iure fisci, l. si Fiscus 7. ff. eodem, l. de unoquoq. quæst. 47. §. 1. ff. de re iudicata, l. fin. Cod. de Aduo-

Aduocato Fisc. vbi etiam de interventu in examine idest relatione, *l. rationalis* 41. *Cod. Theodo. de appellat. for.* 45. *de Cur. & Ba. jul. Belluga in speculo Principum, rub. 1. nu. 5.* pluribus Alvaro de officio Fiscali, *glos. 9. num. 27. glos. 16. privileg. 65. num. 210. glos. 18. num. 15. & glos. 34. §. 8. num. 229.* Ripoll ad Peguera in praxi, *rubrica 27. nu. 119. cum seqq.* Solorza. *de iure Indiar. tom. 2. lib. 4. cap. 6. ex num. 13.* dominus Leo *decis. 187. num. 6.* Larrea *alleg. Fiscal. 1. num. 28.* & Paulus Xammar *de officio Iudicis, & Aduocati, par. 2. quest. 6. ex num. 30.* vbi de subscriptione ipsius sententiae, & de citatione Procuratoris fiscalis plura cumulat ad rem.

74 Qua de causa, ex integro tunc causa cognosci, discuti, & terminari debet, vt punctim docet dictus Fajardo cū multis *par. 1. alleg. 32. num. 27.* ibi: *Etiā quod causa ex integro cognosci debet, ex textu in l. 3. §. Diuus 9. l. si Fiscus 7. ff. de iure fisci, Maltril tom. 3. decis. 213. & seqq. num. 21.* Alfarus *de offic. fisci, glos. 16. num. 210. & glos. 18. num. 15.* Don Franciscus Amaya *l. vnic. Cod. de sententijs aduersus Fiscum latis retract. lib. 10. num. 5. & alijs, Maximilianus Faustus in consilio pro arario. clas. 9. consil. 46. ord. 764. vers. Prima conclus. Sed nulla etiam, & iniqua est, quia non bene defensum Regium Patrimonium, nec debita instantia facta, & ommissa, & non proposita necessaria, & sufficientia ad victoriam, vt ex serie actorum probatio adest, quae ex rebus ipsis multoties desumitur, *l. fin. ff. ad municipa. quod sufficeret, vt praedicialis non sit, nec conuam posset esse dicta sententia, nec Fisco obstare.**

75 Et ita vidimus practicum in celebri causa iurisdictionis nunc vententi ad relationem Nobilis Christophori de Potau, inter Villam Sancti Felicis Guixolen. ex vna, & illius Abbatem ex altera, Not. Iosephus Forès, vbi ratione interesse Fisci ex integro causa discutitur, tractatur, & disputatur, cum nova processus denuntiatione, & assignatione ad sententiam, quamvis lata iam fuisset Regia sententia, & decretum executionis provisum, quia in illis non intervenit Fisci Advocatus, reponendo negotium ad primævum statum, dictae sententiae, & executionis decreto non obstante, teste ipso processu, in vim Regiae sententiae late 2. Iulij 1631. tenoris sequentis. *Attento ex*
meri-

41

meritis processus constat post sententiam Magnifici Iosephi Ferrer R. C. latam. Die 30. Aprilis anni 1607. fuisse instante Syndico Vniuersitatis Villa Sancti Felicis Guixolen. Dioces. Gerunden. supplicatum, quod Fiscus Regij Patrimonij citaretur, attento agebatur de Regis iurisdictione, & interesse, & attento eodem die fuisse prouisum, quod intimaretur Fisco, cōtenta in dicta supplicatione dicta die oblata, cum qua illius petebatur citatio, & dictam prouisionem fuisse intimatam, & propterea absque Fisci interuentu ab ea die procedi non potuisse, prout fuit processum, & factum decretum executionis dicta sententiæ die 29. Martij anni 1608. His igitur, & alijs meritis processus attēctis, & alijs sua Excellentia insequendo conclusionem in dicta R. A. factam, sententiæ, pronuntiat, & declarat benè fuisse à prouisione dicto die 29. Martij anni 1608. facta supplicatum, & quod partes reponantur in statu in quo erant die 30. Aprilis 1607. in quo Fisci Procuratoris fuit petita citatio, & quod procedatur in dicta causa cum interuentu Fisci Procuratoris, &c.

Vt. Pexo pro Fisci Aduocato.

Vt. Roca.

76 Neque ad impartendum Fisco, simile Privilegium, requirunt DD. quod interesse dicti Fisci sit certum, clarum, & formatum, contentantur enim ex solo possibili interesse, & ex eo, quod dubitetur ex litte inter partes, an aliquod interesse possit oriri Fisco. Vincentius de Franchis *decis.* 117. *num.* 2. Cæval. *resol. crim. casu* 168. *ex num.* 6. *centu.* 1. Regens Latto *decis.* 186. *num.* 25. Marinis *lib.* 1. *resol.* 146. *num.* 4. Ioannes Baptista de Luca in addition. ad *decis.* Franchis *obseru.* 117. & 132. Fontanella *decis.* 557. *num.* 6. taliter, quod eius oppositio, & attractio causæ admittitur, quamvis agatur de spe sola fideicommissi, & possibilitate succedendi in illius bonis, vt. egregiè obseruat Fontanella *decis.* 557. *num.* 20. ibi: *Maluit ergo Senatus transire per inconuenientia, si qua erant in damnum alterius partis ex adiunctione noui competitoris, & mutatione nature causæ, quæ non poterant negari, quam relinquere Fiscum sine defensione pro eo, quod in futurum posset succedere concedendo ei, quod alijs fideicommissarijs non denega-*

L

117

tur, eo maxime, quia Fiscus non poterat se exuere suis prerogatiuis, ne pro suo interesse interueniret suus Aduocatus Fiscalis in causa, nec erat in sua manu id euitare, & ideo non debebat inde damnum sentire, & in summa preponderare in presenti visum Senatui fuit, interesse Fisci in oppositione pro defensione sui juris, qualecumque esset, & circa eam damno, & seu preiudicio, quod inde pati posset succedere ex illa interuentione, & fuit consideratum sic, & etiam pro Fisco declarasse Senatui Neapoli, cuius quanta sit auctoritas nullus ignorat in illa decis. 117. Vincentius de Franchis, &c. quem laudat, & sequitur Ioannes Baptista de Luca in additionibus ad decis. Franchis d. decis. 117.

77 Et secundum hanc opinionem declaravit Senatus 5. Aprilis 1636. referente Egregio Senatore Gabrielle Berart, confirmata per Magnificum Senatorem Carreras 12. Maij 1637. in causa Nobilis Guiomare de Cruillas, & Santa Pau viduæ Nobilis Bernardi Aymerich, contra Egregiū Comitem de Montagut, eo adjecto motivo, ibi: *Constat competere jus, & interesse saltem in spe probabili succedendi in dictis Baronijs in casu purificationis conditionis dictæ uocationis.*

78 Latissime prosequitur doctissimus Nobilis Regens de Cortiada in allegatione pro Fiscis Procurator Bajulix Generalis Cathalonie, contra Curiam Ecclesiasticam Urgellen. nu. 195. ibi: *Fiscus habens in aliqua causa interesse, seu comparens in causa pro suo interesse attrahit eam ad suum forum ubi tractantur causa Patrimoniales, & Fiscales, l. si minori, ubi Ioannes de Platea Cod. de iure Fisci, lib. 10. Peregr. de iure Fisci, lib. 7. tit. 1. n. 9. Mastril. de Magistr. lib. 3. cap. 4. num. 12. Marta de iurisdictione. par. 4. centur. 1. num. 12. Farinac. frag. crim. par. 1. lit. F. num. 183. Alfarus de officio Fiscalis, glos. 16. num. 23. & 26. Quelada & Pilo differ. 17. 18. & 19. Guzman. de euictionibus, quest. 8. à num. 1. Amaya in l. si minori, num. 30. Cod. de iure Fisci, lib. 10. Fermosinus alleg. Fiscal. 3. num. 4. & 10. & 15. par. 1. & alleg. 4. nu. 13. par. 2. Marinis resol. quotidianarum, cap. 146. pluribus alijs ibi laudatis.*

79 Non solum hæc procedunt litte non incæpta, sed etiã quando Fiscus succedit post cæptam instantiam, ex titulo particu-

ticulari, non solum in possessorio, sed etiam in petitorio, Alfarus
de officio Fiscali, glos. 16. nu. 21. & 23. Cævallos in commu. contra
commu. quæst. 37. Peregrin. de iure Fisci, lib. 7. tit. 1. num. 11. Fermo-
sinus alleg. Fiscali 3. num. 5. par. 1. Carleval. de iudicijs, lib. 1. dispu.
2. num. 712. Tonduto de præuent. Iudici. par. 1. cap. 30. à num. 56.
& à num. 68. Scialoya de foro competenti, cap. 24. num. 8. & cap.
28. nu. 24. Nob. Regens de Cortiada dicta allegat. n. 167. & 187.
& seqq.

80 Hocque extendunt; licet Fiscus se opponat pro suo ac-
 quisito interesse post rem iudicatam, Toro in compend. decis.
 par. 3. verbo *Fiscus pro suo interesse*, ea de ratione, quia Fiscus
 suos speciales habet Iudices, coram quibus agendo, vel defen-
 dendo privativè agere, & conveniri debet, quin possit aliud
 consentire, vt bene observavit dictus Nobilis Regens de Cor-
 tiada in dict. alleg. nu. 162. ibi: *Etiam si Fiscus succedat post latam*
sententiam, non debet prosequi instantiam appellationis, coram eodem
Iudice, sed potest ad suum Tribunal causam attrahere, vt contra Sa-
licet. in l. 1. num. 2. Cod. si pen. dente appellatio. mors interuen. Pereg.
de iure Fisci, lib. 7. tit. 1. num. 12. Lucan. de Fisco, par. 1. num. 70.
Marciano cons. 5. num. 17. Novarius in prax. par. 2. quæst. 15. num. 7.
Carleval. de iudicijs, lib. 1. disp. 2. num. 714. Scialoya de foro com-
peten. cap. 28. num. 24. in fin. Nostram sententiam sequutus fuit colla-
terale Consil. Neapolitan. vt testatur Toro in compendio decis. par.
3. sectio. 1. verbo Fiscus pro suo interesse, fol. 467. sequitur Quæfada
à Pilo disser. 18. n. 20. in fin. & re maturius perpenfa, hanc sequi-
tur Carleval de iudicijs, lib. 1. disp. 2. num. 714. §. 3. cum seqq. aliam
decis. collateralis Consilij Neapolitan. tradit idem Toro in supplemē-
to decis. verbo remissio causa, fol. 530. & infra idem de Cortiada in
dicta Allegatione num. 168. ibi: Adeo vt Fiscus non possit porrogare
jurisdictionem Iudicum extraneorum, neque consentire causas eum
tangentes ex eadem ratione, quia habet Iudices speciales cum jurisdi-
ctione abdicativa, siue priativa, Baldus in l. cum coram. 5. num. 7.
Cod. de senten. & interlocut. omnium iudicum, Peregrin. de iure Fis-
ci, lib. 7. tit. 1. num. 6. Farinac. fragmen. Crim. par. 1. litera F. num. 181.
in fin. Novarius in prax. alect. for. sect. 1. quæst. 15. num. 3. Rovit in
 Prag-

Pragmat. 63. num. 4. de officio Procuratoris Caesar. Carleval. de iudic. lib. 1. disput. 2. num. 702. Scialoya de foro competen. cap. 24. num. 5. Fermolino allegat. Fiscal. 4. part. 1. Mastrii. de Magistrat. lib. 3. cap. 4. num. 14. Berart in speculo visitat. cap. 15. num. 7. & 8. Xammar de officio Iudicis, par. 2. quast. 6. sub nu. 71. Excellentissimus dominus Vicecancellarius Don Christophorus Crespi de Vallaura obseruat. 62. num. 5. com. 2.

81 Nec est necessè, quod constet plenè, nec semiplenè de Regij Fiscis interesse, sed sufficit quodlibet, siue considerabile, siue leve, & solus fumus causæ Fiscalis, vt de eo cognosci debeant Iudices fiscales, vt firmavit dictus Regens de Cortiada dicta allegat. num. 196. ibi: *Et sufficit quolibet Fiscis interesse, vt Fiscus attrahat ad suum forum.* Fermolinus allegat. Fiscal. 4. nu. 15. part. 2. siue considerabile, siue leve sit, quia, vt dictum est, magis, & minus non variant Privilegium, Fermolinus Allegat. Fiscal. 3. à num. 18. par. 1. sentit de iure Martianus conf. 5. sub nu. 12. non solum ob interesse præteritum, vel præsens, sed etiam ob interesse futurum, ex Carleval. de iudic. lib. 1. disput. 2. num. 704. Et rursus infra in dicta allegat. num. 203. ibi: *Et censeo, quod non sit necessarium constare plenè, nec semiplenè de interesse Regij Fiscis in causis Civilibus, vt trahere possit etiam Ecclesiasticos ad suum forum, sed sufficiet, quod agatur de eius interesse, & possit fieri præiudicium Fisco, & sic ladi possit Regium Patrimonium ex sequentibus.*

82 Primo, quia non solum si causa Fiscis est, vel dependet à Fiscali, est Iudex Procurator Fiscis, sed etiam si dubitetur esse interesse Fiscis id sufficit, vt Fiscalis adsit, & causa deferatur ad Iudices Fiscales, vt expressè docet Alfarus de offic. Fiscalis, glos. 16. sub nu. 24. colum. 3. post princip. & citat Caval. resol. Crim. casu 168. videndum num. 9. & 10. alios addidit num. 198. & 199. & fuit decisum per Cancellarium Puig Mari 1. Februarij 1631. in casu supra relato num. 200. ergo non requiritur, quod de interesse Fiscis constet plenè, nec semiplenè: Secundum, quia sufficit fumus causæ Fiscalis, vt Iudices Fiscis habeant, de ea cognoscere, vt sentit Fermolin. allegat. Fiscal. 3. par. 1. &c. Tertio, quia concors est Doctorum sententia, quod Fiscus omnes, & quascunq; causas attra-

attrahit ad suum Tribunal quomodolibet, vel quoquomodo
 causæ ius Fiscale attingant, vt cum innumeris docet Salgado *in*
labyrinth. credic. par. 1. cap. 7. num. 15. & 16. alios plures addidi in
 1. 2. 3. & hac 4. illation. igitur non est necesse, quod de iure
 Fiscali constet *plenè, nec semiplenè*, ex latè traditis de dictionibus
 quomodolibet, & quoquomodo, Barbosa *dictio. 330. & dictio.*
 334.

83 Si ergo docent DD. supra laudati ex solo interesse nõ-
 dum adhuc formato, sed possibili, probabili, vel quod de eo du-
 biteretur, vel quod sumus adsit causæ Fiscalis, causam fieri Fisca-
 lem, cognoscendamque esse per Iudices patrimoniales dicti Fis-
 ci, ac sententias, & procedimenta eo nõ citato, & intervenien-
 te nihil ei obesse, imò nullitatis vitio laborare, quid igitur asse-
 verassent nostro in casu, vbi interesse domini nostri Regis tem-
 pore procedimentorum, & litterarum executioni mandatarum
 per Algutzirium de Pontons, non erat possibile, neque futurũ
 præiudicium dicto Fisco, sed jus jam formatũ, & interesse cer-
 tum, ac radicatum, ejusque Regio Patrimonio acquisita jurif-
 dictio dictæ Villæ Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ
 per emptionem jam perfectam, factam per dictam Vniuersita-
 tem de pecunijs suis, cum subsequuta pretij solutione, existente
 tunc temporis domino nostro Rege, & eius Fisco in possessio-
 ne dictæ jurisdictionis præstitis jam iuramentis fidelitatis,
 exercendoque tunc per suos Regios Officiales præmoratam
 jurisdictionem, vt instrumenta superius expensa manifestissi-
 mè prædicta probant, & fatentur dictæ litteræ dicti Pontons,
 quatenus *de facto disposuit Officiales ab exercitio dictæ jurisdictionis*
sunc existentes, eos sic indebitè revocando, cõpellendoque vas-
 sallos ad novam sacramenti, & homagij præstationem; dixif-
 sent sanè dicti Interpretes vno ore, hæc omnia, nulla, injusta, &
 invalida fuisse, & esse, & quod ad auferendum dominium, &
 possessionem dictæ jurisdictionis à dicto domino Rege, & eius
 Fisco esse omninò necessariam citationem, votum, & interven-
 tum Magnifici Advocati Fiscalis, coramq; suo Iudice tractan-
 dam, cognoscendam, ac sententiandam fore, & esse dictam præ-

ensionem, cum tunc qualitas causæ mutata fuerit, maximè at-
tento nostro Municipali jure Cathalonix, quo cavetur judican-
dum esse per directum, causa cognita, citata, & audita parte (ad-
huc privata) jurisq; ordine semper servato, vt tenent nostri, su-
per Vfat. *Alium namque, de jure Fisci, Oliba cap. 3. de jure Fisci, à*
num. 25. Cancer variar. 3. cap. 3. num. 44. Ramon cons. 37. nu. 233.
Berart in speculo visitat. cap. 9. num. 22. & cap. 12. num. 41. Fonta-
nella de pactis, tom. 1. claus. 4. glos. 19. par. 1. nu. 72. & claus. 7. glos. 3.
par. 10. num. 37. & decis. 221. num. 18. & decis. 286. num. 9. Nobi-
lis Regens de Cortiada tom. 1. decis. 38. num. 42. 43. & 44. cum
multis.

84 Quibus ita stabilitis facilè patet aditus ad dignoscen-
dum optimū jus, quod fovet Fiscus Procurator præsentis in cau-
sa, instando, pro vt instat, omnia procedimenta facta his omis-
sis nulla, & invalida declarari, & in consequentiam necessariam
reintegrandum esse in possessione dictæ jurisdictionis, in qua
erat dominus noster Rex, die commissi spoliij, iahærendo Res-
cripto domini Regis ita jubenti, de voto Supremi Consilij, vt
ex sequentibus plenissimè demonstrabitur.

85 Primo omittendum nō est speciale Fiscus Privilegium,
scilicet, quod Fiscus sine possessione non litigat; vt est com-
munis Doctorum sententia, & probant Peregrin. *de jure Fisci,*
lib. 7. tit. 3. num. 10. Giurba cons. 67. num. 15. & 19. Masin. de con-
fiscat. bonorum. q. 39. num. 135. Mellio obser. 26. num. 3. Larrea alle-
gar. 13. num. 36. & allegat. 5. num. 15. Carena resol. 113. num. 15.
Rodoërius in Marin. ad cap. 72. & de facto possessio ocupata cō-
tra Principem, de facto pariter interrumpi potest, Alfarus de of-
ficio Fiscali, glos. 16. nu. 133. Gratian. discept foren. cap. 431. nu. 14.
Covarrub. practicar. cap. 17. num. 6. Regens Matheu de regimin.
Regni Valen. cap. 6. §. 1. à num. 36. Cancer var. 3. cap. 14. nu. 42. &
& 43. ibi. Peregrin. de fideicommiss. artic. 52. num. 4. in fine, & de
jure Fisci, tit. 8. de præscriptio. nu. 24. vbi dicit, dum probatio pen-
det super præscriptione Fiscum, & Principem, qui fundatam in-
entionem habent, posse vti jure suo, nec summariam ex adver-
so probationem possessionis interim lite pendente possessore
juvare,

47

juvare, subdens ad hoc esse casum in *cap. Cum persona, de privileg.* in 6. hoc idem sentit, & antea Paulus de Castro in *l. si solemibus*, num. 4. *Cod. de fide instrumentorum*, & ante omnes Innocentius in *cap. solet, de sententia excommunicationis*, & in *cap. dilecto, eodem titulo*; ubi dicit, quod si Rex inveniat aliquem possidere, aliquam jurisdictionem, potest de facto eum repellere, & non dicitur ille spoliari, nisi doceat titulum, seu præscriptionem legitimam.

86 Præsupponendum etiam duximus (quia influit ad infra dicenda) jurisdictionem concessam per dominum Regem, præsumi tantum concessam præcario nomine, *l. præcario 12. ff. eodem*, ibi: *Est enim natura æquum tamdiu se liberalitate mea uti, quamdiu ego velim*. Basil. Ponci. de Leon de *matrim. lib. 5. cap. 12 num. 15. & 22.* Ramon *conf. 24. num. 58.* qui ait, quod Princeps adeò in jurisdictionalibus intentionem, & liberam disponendi facultatem fundat, ut quæcunq; concessio circa jurisdictionem semper intelligatur quasi præcario nomine concessa, Sesse *decis. 79. à num. 16. cum seqq. & præcipue num. 19.* Escobar de *Pontific. & Reg. jurisdic. in stud. general. cap. 21. §. 12. num. 271. & 272.* Cassanat. *conf. 43. num. 42. 64. & 74. cum seq.* Castillo de *terris, cap. 18. à num. 155.* Bovadilla in *politic. lib. 2. cap. 18. num. 214. & cap. 17. num. 196. & cap. 16. num. 87.* Excellentissim. Vicecancel. Crespi *obser. 97. num. 3.* latè Marius Cutellus in *Codi. leg. Sicularu, cap. 4. à num. 49.* Salgado de *supplicat. ad Sanctiss. part. 2. cap. 33. num. 30. & 33.*

87 Omnia namq; necessaria circa spoliã hic non deficeret; clarè patet, quia quamvis verum sit illud non verificari, nec intentari posse, nisi probatis duobus extremis, scilicet possessio ex parte agentis, & dejectio, sive spoliatio ex parte ipsius rei, *glos. in l. 1. §. interdictum, ff. de vi, & vi armata, cap. consultationibus*, ubi Decius in 2. *notab. de offic. delegati*, Aymon Craveta *conf. 140. num. 1.* Rota Romana in *recentior. recollect. per Farinac. decis. 208. num. 1. tom. 2.* Gabriel *commun. conclus. tit. de restit. spoliat. conclus. 5. num. 126.* Menoch. de *recuper. remed. 5. nu. 408. & sequent.* Afflictis *decis. 364. num. 5.* Thomat. *decis. 60. num. 19. tom. 1. & decis. 123. num. 30. 39. & 47. tom. 2.* Gratian. *decis. 192. num.*

num. 7. & disceptat. 700 num. 63. & 64. tom. 4. & cap. 948. nu. 45.
 Rota apud Burat. decis. 453. num. 1. & apud Rubeum decis. 495.
 num. 43. par. 4. tom. 2. Postius resol. 35. num. 1. & resolut. 40. num. 1.
 Ioannes Baptista Ciarm. controuer. foren. cap. 141. Cyriacus con-
 trou. foren. cap. 243. num. 6. Giovagnon. conf. 5. à num. 6. Bonden.
 collect. legal. 23. à num. 1. Fontanel. decis. 136. num. 3.

88 De possessione, ejectione, seu spoliatione ex parte Rei,
 non est dubitandum, teste ipso processu; quod dominus, verò
 noster Rex fuerit tempore spolij commissi in possessione dictæ
 jurisdictionis, liquet plenissimè ex geminatis instrumentis su-
 pra latè ponderatis, ex quibus apparet, juramèta fidelitatis fuisse
 facta per vassallos domino nostro Regi, nec non creatus Bajulus
 Ioannes Pinyol, per dictum dominum nostrum Regem, quæ
 omnia, possessionem, & dominium habuisse tunc temporis ju-
 risdictionis Villæ Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ
 dictum dominum Regem manifestè probant, Socinus conf. 187
 colum. 2. l. b. 2. Natta conf. 636 num. 65. & 67. Peregrin. conf. 114.
 num. 2. in fin. lib. 3. Menoch. conf. 147. num. 16. Vincent. de Anna
 alleg. 52. num. 63. Beroy. conf. 170. nu. 4. col. 3. Cassanat. conf. 43.
 num. 65. Ramon. conf. 18. num. 24. & conf. 26. num. 6. & conf. 24.
 nu. 113. ibi: Sed dubium non est, dictam Civitatem acquisivisse di-
 ctam jurisdictionem in proprietate, & dominio, cum ipsa sit, quæ de-
 putat, & elegit Officiales, & alijs omnibus locis sue jurisdictionis, ex
 quo jurisdictionis dominium penès eam esse debere, affirmant Cancer
 variar. 3. cap. 3. num. 410. Auendaño de exequendis, par. 1. cap. 9 nu.
 21. & innumeros recenset Cassanat. quos, & ipse sequitur dicto conf.
 43. num. 66. quinimò quando jurisdictio per contractum transfertur,
 vel precium interuenit (quæ omnia hic pariter verificata fuere, ut in-
 strumenta, & geminata Regis Rescripta ante dicta plenissimè firman-
 tur in titulum, & proprietatem concessa, ut per Sesse dicta decis.
 79. num. 44. & num. 50.

89 Rursus pro prædictorum probatione habet hæc pars
 innumeras, enunciativas, quæ cum sint geminata, & antiquis-
 simæ absque dubio plenam probationem faciunt, Cutellus de-
 cis. 1. num. 150. Genua de verbis enunciat. à nu. 56. Vela disert. 46.

num. 18. tom. 2. Scobar de purit. & nobilit. proban. part. 1. quest. 15.
§. 3. à num. 30. multis citatis Pareja de instrum. editione, tom. 2. tit.
7. resol. 9. num. 61.

90 Verfarique nos in antiquis innegabile est, cum verba
enunciativa in instrumentis in processu exhibitis sint annorum
1424. & sequentibus, & sic plusquam ducentum annis elapsis,
& instrumenta apud veram, & communem opinionem anti-
qua dicuntur; quando centum annos excedunt. Rota Romana
apud Verallum decis. 28. num. 4. par. 1. Polidorius Ripa obseru. 69.
Vincentius de Franchis decis. 357. num. 5. Xammar definit. 31. nu.
17. Menoch. de arbitrar. casu 3. Mascard. de probatio. conclus. 103.
Pareja de instrumen. editio. tom. 2. resol. 9. num. 68.

91 Vltcrius habemus pariter, pro justificatione extremi
principalis dicti spolij commissi, geminatas assertiones domini
nostri Regis emissas suis in Rescriptis, vbi dispositivè loquen-
do affirmat se acquisivisse dominium dicta jurisdictionis ex titulo ha-
bito emptionis dicta jurisdictionis facta in sui favorem per dictam Vni-
versitatem, & pro pactis postea factis, sequuta emptione recepisse 800.
florennos auri Aragonum, mandando Officialibus suis acciperent jura-
mentum fidelitatis à dictis jam suis Vassallis nominando Ioannem Pi-
nyol in Bajulum; vt omnia ex meritis processus liquent; ideoque
tam geminatae assertiones plenissime probant dictum primum
spolij extremum, ex traditis per Salgado de Regia protect. part. 2.
cap. 1. num. 27. Fermosin. in rubrica de rescript. quest. 1. num. 20. &
in cap. cum à vobis 23. quest. 2. de testib. Solorzan. de iure Indiar.
tom. 2. lib. 3. cap. 2. à num. 4. & in polit. lib. 4. cap. 2. vers. La qual, fol.
503. Capycio Latio consul. 47. à num. 66. Quesada à Pilo contro-
ver. foren. cap. 17. num. 39. vers. Nec adest: Adeo vt non admitta-
tur probatio in contrarium. Nobilis Regens à Cortiada cum
alijs multis, tom. 1. decis. 3. num. 39. 40. & 41. Quesada à Pilo di-
cto loco, num. 40. Fermosin. in rubric. de rescriptis, quest. 1. num. 21.
Barbosa de iure Ecclesiast. univ. lib. 1. cap. 2. nu. 198. quæ exten-
dunt præcitati, & laudati Doctores, quamvis agatur de ipsius
Principis causa propria, vel tractetur de ejus commodo, aut in-
teresse, vt latè probat Pareja de instrum. editio, tom. 2. tit. 7. resol. 9. à

num. 36. & 60. aliàs, enim contrarium intelligere, esset Principem de mendatio arguere, quod nefas est, Mastril. *de Magistra. lib. 3. cap. 4. num. 54.* Larrea *allegat. Fiscal. 60. num. 1.* Castillo *contra. iur. lib. 3. cap. 8. sub num. 18.* Fachineus *controuer. lib. 8. cap. 63. in fin.* Ramon *cons. 37. num. 123.* Suelves *cons. 50. nu. 32. lib. 2. & cons. 40. num. 27. lib. 3.* Salgado *de supplic. ad Sanctiss. par. 1. cap. 8. num. 58.*

92 Quia quando verba enunciativa, & narrativa Principis sunt necessaria, & conerunt ad id, de quo agitur, & super quo enunciatur, tunc tanquam prolata, & emissa principaliter, & propter se, (vt fuit in nostro casu) indubitanter probant, & disponunt Mascardus *de probatio. conclus. 1282. à num. 93.* Afflictis *decis. 83.* Valenzuela *cons. 109. num. 13.* Mastril. *de Magistra. lib. 4. cap. 13. à num. 99. ad 117.* Bellon. *cons. 58. nu. 14.* Regens à Cortiada *decis. 3. num. 44. 55. & 57.* Sesse *decis. 113. à num. 17. & à num. 166.*

93 Prælibata omnia innegabilia sunt, quando non versamur in factis recentibus, sed in antiquis, quia tunc etiam, quod agatur de præiudicio tertij, assertioni Principis standum est (maximè si fuerit geminata, vt hic) Castillo *de tertijs, cap. 6. num. 12. & 13.* Menoch. *lib. 2. præsumpt. 10. num. 64.* Trentacinquius *variar. resol. lib. 1. de verbor. signif. resol. 2. num. 8.* Salgado *de Reg. protect. par. 3. cap. 10. num. 167.* Genua *de verbis enunciat. lib. 2. quæst. 14. num. 20. & 21.* Ramon *cons. 137. sub num. 113.* Fontanella *de pact. nuptial. tom. 1. claus. 4. glos. 10. par. 2. nu. 23.* Larrea *allegat. Fiscal. 60. num. 8.* Pareja *de instrumentor. edition. tom. 2. tit. 7. resol. 9. num. 35.*

94 Nostro enim in casu, dominus Rex; nõ solum rescripsit, & iussit prædicta ex instantia dictæ Vniuersitatis Villæ Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ, sed etiam ex relatione, & facti informatione habita à Fisco dicti domini nostri Regis personæ fidedignæ, vt diximus, & ponderauimus supra numeris 47. 49. 52. 53. 54. & 56. & est certum attestacione Regij Fiscici omni in materia maximi esse momenti. Sesse *decis. 113. sub n. 25. lib. 2.* Suelves *cons. 50. n. 32. vers. Stringitur, lib. 2.* Regens Cortiada *decis. 3. n. 56. par. 1. & aliàs motum fuisse dñum nostrum Regem,*
præce-

75

51

præcedente digesta deliberatione eius Supremi Consilij, quo casu, vt diximus num. 56. prædicta Theorica indubitantèr procedit: nec est credendum, tantos viros affirmasse tunc domino nostro Regi, vti spoliatum restituendum esse eius Fiscum, & Patrimonium in exercitium dictæ jurisdictionis, si ipse titulus prædictis eam non acquisivisset, ac in possessione illius fuisset.

95 Probatur etiam dicta spoliatio, vt affirmant Doctores, ex sola sustentatione litis, & illius contestatione super spolio, motæ contra ipsum reum conventum, quamvis aliàs alia non probetur. *Æmillius Veral. decis. 372. par. 2. Cæsar de Grassis decis. 42. num. 2. Hercules ad Marefcot. lib. 1. variar. cap. 59. num. 28. & 29. Fontanella tom. 1. decis. 70. num. 80. bene idem Fontanella tom. 1. de pactis nuptia. clau. 4. glos. 18. part. 4. num. 10. ibi: Spoliatio autem huiusmodi probata censetur ex sola litis contestatione facta per spoliantem quando per spoliatū ei petitio fieret. Socin. junior conf. 18. col. 3. lib. 2. atque ita decis. in Rot. Rom. de anno. 1552. testatur Æmil. Veral. decis. 372. par. 2. quæ quidem ego cum decisione valde consolatus sum quendam Aduocatū huius Ciuitatis, qui cum spoliij causam instituisset pro quibusdam pensionibus censualis cuiusdā decursis, & solui cessatis graui afflictione angebatur timens subcurrere ex eo, quod licet primum extremum, scilicet possessionem probasset, in secundo tamen, scilicet spoliatione probanda, defecerat dixi non dubitandum de victoria, ex quo per litis contestationem per suum aduersarium factam satis dicebatur probata spoliatio. Videndus Cæsar var. resol. par. 2. cap. 7. de restit. spoliator. num. 79. Postius obseru. 40. num. 3. Duran. decis. 89. num. 2. Rota post Mangil. de subhastat. decis. 7. num. 6.*

96 Ultimo non omittimus, quod pars alia produxit novissimè litteras dicti Algutzirij Pontons, ex quarū lectura manifestè deponitur depositos fuisse Officiales illam exercentes, compellendo vassallos alio asserto domino nova sacramenta, & homagia præstare, cum omnium titulorum subtractione, quocirca negare nequit Adversans prædictam spoliationem, ipsamq; iam probari, ex instrumentis per eandem partem productis, vt
in

in simili eleganter observavit Ramon *conf.* 24. *num.* 34. qui pulchre materiam nostri instituti illustrat, ibi: Ex quibus epistolis oritur duplex confessio altera expressa domini Regis, quæ plenè probat, ut per Socin. in *conf.* 86. *lib.* 1. *num.* 1. cum dixit verba prolata ab eo, qui potest disponere plenè probare, & cum ad dominum Regem pertineat diffinitè controuersiam super iurisdictione eius assertioni credendum est, ita respondit Calcanæus in *conf.* 90. *num.* 7. & 16. ex Alberic. in l. ex quacumque, *num.* 7. ff. si quis in ius vocat. quos sequutus est Hierony. de Mont. in tracta. de finibus, cap. 38. in fin. Altera est confessio tacita partis Aduerse, quo resultat ex productione dictarum epistolarum, qui enim producit scripturam censeatur fateri omnia contenta in ipsa esse vera, cap. cum olim de censibus, l. publi. §. fin. ff. depositi, Rolan. *conf.* 2. *num.* 116. *volum.* 1. Mascard. *conclus.* 368. Alba in *consil.* 59. *num.* 11. ubi subdit, quod non poterit allegare errorem decis. Pedemonta. 39. *num.* 23. Riminal. junior *conf.* 78. *num.* 43. & *conf.* 84. *num.* 1. Bectius *conf.* 3. *num.* 38. pulchre Iason in l. si cui, §. si à filio, *num.* 7. & fin. ff. de legat. 1. ubi extendit: ut non solum censeatur fateri, quæ in scriptura principaliter disponuntur, sed etiam, quo ad dicta incidenter, & enunciatiuè. Pacianus plures referens de probatio. *lib.* 1. cap. 17. *num.* 24.

97 Quibus ita firmatis, intrat conclusio ab omnibus approbata spoliatum esse in primis, & ante omnia reintegrandū, cap. in litte, cap. conquerebatur de restitu. spoliato. cap. nullus 2. q. 2. l. si quis, & se. Cod. ad l. Iuliam de vi pub. Socin. *regul.* 379. Gabriel. *commun.* *conclus.* de restitu. spoliato. *conclus.* 1. Staybanus *quæst. vnic.* de interesse, *lib.* 2. *tit.* 14. *num.* 34. Niger de excep. cap. 8. §. 21. *num.* 12. Jordanus de Elucubrati. diuers. *lib.* 14. *tit.* 12. *num.* 123. tom. 3. Redenssch. *conf.* 66. *num.* 10. *lib.* 1. Valenzuel. Velazq. tom. 1. *conf.* 44. *num.* 9. & *conf.* 95. *num.* 24. Ioannes Baptista Ciarlinus tom. 2. *contr.* cap. 127. *num.* 29. cap. 141. *nu.* 9. Bonden. *collect. legali* 38. *nu.* 160. Fontanella *decis.* 82. *num.* 8. & 295. *num.* 22. ubi quod spolium, nec in notorijs, in opinione nostri Senatus approbatur, sed prius, & ante omnia reintegranda est pars, taliter quod reus audiri non valeat super petitorio; antequam spoliatus fuerit omninò primitus, & ante omnia plenariè restitutus, Baldus in cap.

53

conquerente, n. 1. de restit. Spoliar. Cravet. conf. 140. n. 3. Surd. conf. 28.
n. 31. & conf. 166. n. 5. Puteus decis. 298. lib. 2. Verallo decis. 270.
n. 5. Farinac. decis. 365. nu. 10. par. 1. & decis. 409. n. 5 par. 1. recent.
Giavag. conf. 5. n. 6. & 20 lib. 1. Cyriac. contr. 389. n. 12. 13. & 14.

98 Ita exorsum est spoliū à jure, vt actio dicti spo-
lij admittatur contra tertium, & contra quemlibet alium pos-
sessorem adhuc bonæ fidei, Mangil. de subhasta. quæst. 153. num.
16. quæst. 159. num. 3. 4. & 5. Gregorius decis. 542. nu. 3. Postius
resol. 139. à nu. 6. ibi: *Et quidem contra quemlibet possessorem quam-
uis non fuerit spoliator, sed sit possessor bonæ fidei, & habeat causam
ab actore non vitioso.* Baltraminus ad Gregorium decis. 542. n. 11.
cum sit hoc remedium personale in rem scriptum. Mangil. d.
quæst. 159. num. 3. & quæst. 164. num. 1. Rota in Perusina spolij
domus 8. Maij 1604. coram Peña, & in Ariminen spolij 2.
Iunij 1617. coram Merlino.

99 Noster Fontanella com. 1. decis. 91. nu. 24. vers. *Probant,*
ibi: *Probant tamen quod diximus non cessare actionem spolij, ex eo
quod res reperitur penès tertium quamvis titulo, & bonæ fidei possi-
dentem,* adde prædictis Hærcules, Marescot. var. resol. lib. 1. cap.
59. num. 11. vbi plures Rotæ decis. quod actio spolij detur ad-
versus titulo possidentem, etiamsi res ad eum sine vitio perve-
nerit, adde item Antonium Fabrum in suo Cod. lib. 8. tit. 3. unde
vi. definit. 26. & 31.

100 Ea juridica de ratione, quia in materia spolij non at-
tenditur, an quis possideat justè, bona fide, aut alio legitimo ti-
tulo, sed solum animadvertitur, an spoliatus sine justa causa eje-
ctus fuerit à possessione, & ideò nihil mirum, quod contra ter-
tium intentari valeat actio spolij, vt declaravit Regia Audien-
tia, referente eruditissimo Magnifico Iosepho Aleny, nunc Fifi-
ci Patrimonij Advocato celeberrimo 8. Octobris 1657. Not.
Emanuele Texidor, in favorem Bartholomæi Brau, contra Vni-
versitatem, & singulares loci de Boren, ibi: *Constat actionem spo-
lij dari, & concedi aduersus possessorem rei super qua fuit commissura
spolium, cum in ipso non inspiciatur, an quis justè possideat, sed solum
an alter sine justa causa de possessione ejectus fuerit, pro vt in casu*
O præ-

præsenti, injustè, & sine causa dictus Brau eiectus fuit à possessione dictarum petiarum terre.

101. Nec præmissorum vim effugiat Nobilis Adversans, si fortè ad illud recurrat, quod dictæ jurisdictionis possessionem habuit, mediantibus quibusdam litteris executioni mandatis, per Algotzirim Pontons, & sic Iudice auctorante, nam facilimo negotio, huic objici fit satis, quia jam supra stabilivimus nullitatem dictorum procedimentorum ob juris ordinem non servatum, tanquam deficiente citatione Fisci Procuratoris, & Vniversitatis Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ, nec non voto, & interventu Magnifici Advocati Fiscalis in re, cuius non possibile, sed formatum erat interesse, uti factus jam dominus, & possessor dictæ jurisdictionis tunc temporis dictus dominus Rex; ideoque non versamur extra metas spoliij, quia reus quoties eiecit partem à possessione, jussu Iudicis, juris ordine non servato, pariter committit spolium, ac si propria auctoritate sequutum fuisset, Menoch. *conf.* 1073. *nu.* 13. Honded. *conf.* 20. *num.* 14. & *seqq. lib.* 1. Postius *observat.* 12. *num.* 37. 38. 39. 40. 57. & 159. innumeris Rotæ decisionibus ibi laudatis, Valenzuela Velazq. *conf.* 44. *num.* 10. ibi: *Nam spoliatus à Iudice non servato juris ordine, perinde est restituendus ante omnia sicut spoliatus à non Iudice, ut ex cap. conquerente de restitu. spoliat. tradit Navarrus conf.* 5. *num.* 8. *de appellationibus.* Paulus Æmilius *decis.* 112. *num.* 1. *par.* 2.

102. Rota post Postium *de manuten. decis.* 74. *num.* 19. ibi: *Quod patet in exemplo Baldi in conf.* 135. *de misso in possessionem à Iudice nulliter procedenti, contra quam possessionem datur actio spoliij, Doctores communiter in l. justè possidet, ff. de acquirend. possessio. latè Aymon Crauet. conf.* 188. *num.* 8.

103. Eadem Rota post dictum tractatum Postij *de manuten. decis.* 376. *num.* 2. ibi: *Non obstat, quod quando Iudex nulliter procedit dicatur spoliare, cap. ex insinuatione de procurato. Aymon. conf.* 140. *num.* 2. ideoque restituatur spoliatus, Abbas *in cap. accedente 2. ut lite non contestata, quod enim adsit nullitas in sententijs, vigore quarum fuit possessio illarum priuatus, patet ex defectu citationis, &c.*

Pul-

104 Pulchrè Ludovicus Postius resol. 40. à num. 5. argu-
 mento contrario plenè satisfaciens, ibi : Non obstat, quod possessio
 Marcolini, & uxoris fuerit auctoritate Iudicis, quæ spolio non subja-
 cet. l. justè possidet, ff. de acquir. possess. Hostiensis in summa in titul. de
 restitut. spoliator, §. quando facienda, in princip. Abbas in cap. conque-
 rente, num. 12. eodem tit. Marefcotus varia. resol. lib. 1. cap. 59. num.
 24. vers. Quinto limitatur. Gregor. decis. 43. num. 1. decis. 105. nu. 4.
 Rota recentiorum, decis. 232. nu. 2. in fin. par. 3: Respondetur enim,
 conclusionem procedere, vbi fuerit ritè, & rectè processum, se-
 cus si injustè, vel nulliter, seu juris ordine non servato, l. memi-
 nerint, Cod. unde vi, dicto cap. conquirente, vbi DD. de restit. spo-
 liator. Caputaqua. decis. 186. par. 3. Mantica decis. 44. nu. 5. Rota
 post Pacific. de Salvian. decis. 226. in princ. num. 1. decis. 229. nu. 2.
 decis. 246. num. 1. decis. 254. num. 2. & penès Zacch. ad Galles. de
 oblig. Camerali, decis. 51. num. 1. decis. 72. num. 3. decis. 130. num. 1.
 Gregorius decis. 43. num. 1. decis. 105. num. 4. Rota recentior. decis.
 173. num. 11. decis. 282. nu. 1. par. 3. Cavaler. decis. 337. nu. 1. & 5.
 decis. 539. num. 9. decis. 597. num. 1. Reverendissimus Coccin. de-
 cis. 97. num. 1. Duran. d. decis. 7. num. 17. decis. 37. num. 5. decis. 89.
 num. 3. Rota post Mangil. de subhast. decis. 35. num. 3. (quibus ad-
 dimus Canc. var. 2. cap. 7. num. 11. & 12.) hic verò fuit nulliter
 processum, & spoliativè ad immiffionem non citata D. Theo-
 dosia, quæ possidebat. Rota diuers. decis. 105. num. 1. par. 4. Ca-
 valler. decis. 328. num. 1. Rota penès Mangil. decis. 7. sub num. 12.
 & 13. decis. 52. num. 12. & 13.

105 Vincentius Bonden. de jure controuerso, colluēt. legal.
 26. num. 61. ibi: Ac denique dicitur, decretum executionis factum de
 dicto Alueo ad fauorem Communicatis à Magistratu Fluminum, nul-
 lo modo esse attendendum, tum quia injustum, & non ritè, neque rectè
 prolatum, sed indebitè emissum, ideoque spoliatiuum; multis ibi citatis,
 & num. 62. 63. & 64. ait, quod Iudex ita procedens non priuat pos-
 sessione, sed actio spolij, siue reintegranda pariter oritur, ita procedente
 Iudice. Gratian. discept. 122. num. 7. & discepta. 739. num. 26. Vrcel.
 in verb. adjudicatio, conclus. 52. num. 88. Andreolus controu. 320.
 num. 27. par. 4. Mangil. de subhasta. quæst. 93. num. 7. & quæst. 153.
 num.

num. 9. & seqq. Postius eodem tractat. de subhasta. inspect. 58. nu. 17. & sequentibus. Rota coram Burato decis. 363. sub nu. 4. & post Merlin. de pignor. decis. 8. num. 2. & post Zacchiam de oblig. Cameral. decis. 51. num. 1. & coram Ottobon. decis. 141. nu. 28. & apud Rubeum decis. 411. num. 1. & 17. & seq. par. 5. & decis. 113. num. 9. & 10. par. 7. Recentiorum.

106 Quod extendit idem Bonden. dicta collect. 28. nu. 65. etiam quod decretum esset supremi Magistratus, vel Principis, ex Mangil. de subhastat. quest. 94. num. 6. & quest. 153. num. 22. Postio de subhasta. inspect. 58. num. 42. Marciano cons. 37. sub nu. 15. & sub nu. 17. lib. 2. Afflictis decis. 361. & ibi Visil. idem tenet Valenzuela Velazquez cons. 71. num. 5.

107 Novissimè Don Petrus Quésada & Pilo controuer. foren. cap. 22. à num. 12. ibi: Petri quarela inherat spolio, sibi ex ordine Proregis facti, cui inferior obtemperavit absque partis præcisè audita citatione, sicque illum spoliare visus fuit Iudex procedens ex obrupto, juris ordine non seruato, dicitur partem spoliare, &c. Ratio, quia tunc sic procedēs æquiparatur privato, ex notatis per DD. in cap. conquerente, de restit. spoliat. Grau. 140. num. 2. Rota apud Puteum decis. 350. num. 2. Vivianus Chirocus disertat. 78. nu. 69: quod spolium dicitur commissum ab ipsamet parte aduersaria, ad cuius judicalem instantiam fuit commissum interponendo Excellentissimo Prorege decretum præcibus illius, quod Iudex enim illum in possessionem mitteret certi prædij in supplicatione designati, cui decreto, nec Petro requisito, nec vocato, & citato, inferiori libenter, seu metu compulsus obtemperavit, hinc nullitas, & iniustitia, hinc spolium, quod cū instante parte fuerit patratum, dicitur ab ipsamet parte confectum, juxta vulgare dicterium, Iudicis nullitèr procedentis factum reputatur in jure, ipsiusmet partis, & opus, textus in l. si ob causam. ff. de evictio. exornant Caval. decis. 535. num. 9. Antonius Faber lib. 8. tit. 17. defn. 27. num. 4. A ponte de potestate Proregis, tit. 4. §. 5. nu. 9. Gratian. discept. foren. cap. 3. num. 22. Mangil. de subhasta. quest. 81. num. 4. Pareja de instrum. editio. tit. 6. resol. 3. num. 91. Arias de Mesa variat. resol. lib. 1. cap. 6. num. 6. Vivianus Chiroc. disceptat. 78. num.

57

num. 70. Olea de cessio. iur. tit. 5. q. 13. num. 3. controuersia decisio-
num tradens num. 17. ibi: *Euenit in Iosepho Solines Oppidi de Co-*
drongianos, qui anno 1661. fuit à possessione bonorum eius patris Re-
Etoris Andrea Solines spoliatus, instante Don Simeone Figos, & Fran-
cisca Garao, virtute cuiusdam decreti obtenti ab Excellentissimo do-
mino Marchione de Castel-Rodrigo, illo tunc Regni Moderatore per
Officialem Oppidi de Codrongianos, absque citatione dicti Solines exe-
quuto, qui postea fuit reintegratus corporaliter in possessionem, & ma-
nutentus in illa, mediante sententia per Regiam Audientiam interpo-
sita, Relatote domino Don Gauino Liperi, & Paliathis, &c. Aliaq;
duas decisiones tradit num. 49. & 50.

108 Noster Iacobus Cancer *variar. 2. cap. 7. nu. 6. ibi: Pra-*
dicta regula procedit etiam si à Iudice sim spoliatus; si enim Iudex sine
causa cognitione priuat me possessione alicuius rei, perinde sum ante
omnia restituendus, ac si essem à priuato spoliatus, cap. conquerente, &
ibi DD. ex tit. notat Gemin. cons. 5. Guido Pancir. cons. 101. num. 11.
Celsus Hugo cons. 119. Bru. cons. 167. in fine, lib. 2. Mar. ab Azpilc.
de appellatio. lib. 2. cons. 5. num. 8. vol. 1. ubi dicit spoliatum à Iudice,
non seruato juris ordine, perinde esse ante omnia restituendum, ac si es-
set spoliatus ab eo, qui non est Iudex. Idem ante eos notat Panor. com-
muniter receptus in cap. cum causa, de offic. delegat. in quarto notab.
ubi dicit, quod factum Iudicis, non ritè procedentis, equiparatur pri-
uati facto, & quod sic potest peti restitutio aduersus factum auctori-
tate Iudicis non rectè procedentis, ut aduersus spoliū factū per pri-
uatum, ubi plus addit, quod potest Iudici tali casu resisti sicut priua-
to, istam Panormitani doctrinam menti tenendam dicit Azpilc. de res-
cript. in 7. causa nullitatis, num. 8. circa medium, sequitur Menochius
cum infinitis quos allegat, de recuperan. possess. remed. 8. num. 8. Decius
& Cagnol. in l. factum à Iudice, ff. de reg. iuris, Natta cons. 153. nu. 3.
ubi dicit, quod adeptus possessionem à Iudice, nulla citatione prece-
dente, non plus juris habet, quam antea habebat, multos alios ad pro-
positum citat Decian. respons. 37. num. 27. cum tribus sequentib. vol. 3.
quod etiam expressè ius nostrum Municipale probat, ut in Constit. 4.
Nos, è Officials, hoc titulo, quod etiam lib. 2. resolut. cap. 2. de juris-
dic. omnium Iudicum trado, num. 164. &c.

109 Prædicta (prosequitur idem Cancer) procedunt, quãvis Iudex dixerat se ignorasse possessionem plenã, & sic ab alio fuisse occupatam, cum non sit probabilis illa excusatio, eo quod diligenter inquirere, & præscrutari debuisset, an aliquis possideret, vel non; notat Sucrus *in l. ultim. 129. Cod. de edicto Diui Adrian. tollen.* Alexander *conf. 83. num. 9. lib. 2.* Cravera *conf. 225. num. 1. & 5.* Ancharran. *conf. 270. nu. 5.* vbi subdit, possessorem per factum Iudicis sua possessione privari non posse, licet fuerit citatus per proclama generale, cujus dictum verum est, cum nec generalis citatio sufficiat, cum possessor est certus, ita Felinus *in cap. 2. num. 8. de constit.* Parisius *conf. 25. num. 42. & conf. 101. num. 128. lib. 1.* Alexander *conf. 107. collu. 1. lib. 5.* de communi testatur Menoch. *de recuperanda posses. remed. 8. num. 101. & 102.* Beccia *conf. 12. per tot.*

110 Eleganter Fontanella *tom. 1. decis. 91. num. 24.* ibi: *Sed quomodo? spoliū considerabis in tertio bona fide possidente, & maxime auctoritate Iudicis?* ita in hoc casu loquuntur citati DD. qui omnes etiam spoliij actionem contra eum concedunt spoliato nulla differentia facta, nisi quod fructus antea, vel post litem contestatam, secundum quod considerabitur in eo de bona, vel mala fide; Audi ad id pulchra Senatus verba in illa Francisci Thomas de Gallines de tertio, qui acquisiverat auctore Prætoris in publica subhastatione loquentia, quæ decidendo sic habent, tamen quia actio spoliij datur contra possessorem rei, super qua fuit commissum spoliū, quod procedit etiam si tertius possessor titulo, ac bona fide possideat, cum in spolio non inspiciatur, an quis justè possideat, sed solum an alter sine justa causa de possessione ejectus fuerit.

111 Ex his ergo fit, quod Nobilis Adversans non potest impedire actionem spoliij, quamvis antecessores illius occupaverint possessionem dictæ jurisdictionis Villæ de la Granadella, & Locorum Populæ, & Boheræ Iudicis jussu præcedente, cum defectus citationis possessoris tunc certi, dicta procedimenta fuerunt invalida; & spoliativa juris radicati tunc penès dominū nostrum Regem, & consequenter quamvis prætenderet pars
alia

79
alia bona fide possidere dictam jurisdictionem; id ei prodesse non
posset ex supra firmatis, præmaximè; quia non potest negari,
quod habet causam ab spoliatore, & si hæc in tertio bona fide
possidente procedunt, quanto facilius contra Nobilem Adver-
santem habentem causam ab spoliatis?

112 Audimus jam Nobilem Adversantem opponentem
non posse Fisco Procuratorem, nec dictam Universitatem post
lapsum tantorum annorum, prædictam actionem spolij inten-
tare, lapsoq; decennio, imo ob dictam negligentiam, emississe
Fiscum, & Universitatem, possessionem, & jus, seu interesse,
quod in dicta Villa, & Locis Granatellæ habebant, ex traditis
per Socinum in *l. remque nobis*, num. 8. in fin. ff. de acquiren. possessio.
Nevisan. conf. 79. num. 24. Antonius in *cap. quoniam frequenter*, S.
quid si super, ext. *ut lite non contestata*. Pancirol. conf. 130. nu. 11.
& 12. Quia respondetur, dictum remedium spolij esse perpetuum,
& in rem scriptum, agiq; de spolio posse, non obstante
quocunq; temporis cursu, ut cum alijs docuit Ioannes Baptista
Valenzuela conf. 33. n. 278. ibi: *Et spolio agere licet quocunque tem-*
poris cursu non obstante, secundum Cassadorum decis. 6. de restit. spo-
liat. Ludovicus Gomezius *regula Cancellar. de annali possessore*, q.
11. num. 14. latè Puteus lib. 1. decis. 115. num. 2. & seqq.

113 Ludovicus Postius in *resolut. 40. num. 25*. ibi: *Cum spo-*
lium sit perpetuum, quando spoliatus ex injusta causa cecidit à posses-
sione, quidquid aliud sit quâdo cecidit factò proprio. Veral. decis. 172.
num. 3. par. 3. & c. *prescriptio 30. annorum sit odiosa*, Gratian. *discept.*
foren. cap. 2. num. 46. & cap. 475. num. 21.

114 Et DD. circa hunc articulum, ad finiendam actionem
spolij requirunt non decennium, sed tempus necessarium pro
prescriptione similis actionis, Menochi. *de recuper. remed. 15. nu.*
418. vers. Secundus est casus, conf. 143. num. 21. Marecot. *var.*
resol. lib. 2. cap. 67. num. 50. & seqq. Gratian. *disceptat. foren. cap. 2. à*
num. 7. & seqq. & cap. 173. num. 1. Rota post Pacific. de Salvian.
decis. 68. num. 6. Seraphin. decis. 1360. num. 3. per tot. & part. 1. re-
centior. decis. 97. num. 1. & apud Farinac. decis. 763. *secunda vol. &*
decis. 97. in nouissim. Alexander Ambrosini. decis. *Perusim. 20. lib. 1.*

Hercu-

Hercules Marcscotus *var. resol. cap. 68. ex nu. 53. lib. 2.* Tiraquel. *de retract. conuen. §. 1. glos. 2. à num. 1.* Fontanel. *decif. 75. num. 28.* Casar Barzjus *decif. 48. num. 18.* & illud, quod dicitur de decennio intelligendum procedere, circa remedium retinendæ, non verò recuperandæ, vt distingunt supradicti DD. & tenet noster Fontanella *de pactis nuptial. tom. 2. claus. 7. glos. 3. par. 9. à nu. 47.*

115 Et si lapsum forsan fuerit tempus veluti 30. annorum gaudentibus beneficio restitutionis in integrum, illud comperit aduersus lapsum dicti temporis, qua restitutione in integrum mediante, ad actionem spoliij restituantur, vt dixit Rota, illud competere parti spoliatæ in causa Mantuana bonorum 16. Ianuarij 1611. coram Obaldo, quam laudat, & sequitur Rota in *decif. Corduben. præstimoniorum 13. Novembris 1620. coram Cardinali Sacrato, impressa per Postium post tractat. de manuten. decif. 488 num. 12. Postius resol. 113. num. 53. vt admittit pariter, noster Cancer variar. 2. cap. 7. nu. 41. in illius additione, ibi: Contrarium tenet Craueta conf. 235. num. 2. vide super his Capellam Tholosanam, & ibi. Ausre. decif. 488. ubi dicit, tutius esse petere restitutionem in integrum, vel Iudicis officium implorare, & Lupum alleg. § 1. num. 9. & 10. idem Crauet. conf. 124. num. 14. ubi dicit, prædicta procedere si aduersarius opponat præscriptionem, seu defectum iuris agendi ad recuperationem possessionis.*

116 Opponi non poterit huic parti, quod neglexerit petere beneficium restitutionis in integrum, ac Iudicis officium implorare, cum omnibus clausulis amplissimis, & salutaribus, quorum vi jam aliàs censeretur imploratum, & petitum, ex traditis per Fontanel. *decif. 177. num. 8. vt benè observavit Ioannes Franciscus Andreolus controuer. 79. num. 15. ibi: Nec dicitur non fuisse petitam restitutionem in integrum, quia satis illam petitam constaret ex clausulis petens, &c. & omni meliori modo, &c. Gozadin. conf. 28. num. 4. & 20. Lancell. Gall. conf. 60. num. 30. & 31. Pancirol. conf. 96. num. 35. Riminald. iunior conf. 41. num. 46. Mancica de tacit. lib. 11. tit. 20. num. 44. Guirba decif. 77. num. 12. imo quando petitur, id quod solius in integrum restitutionis auxilium competeret in antecedens necessarium restitutio in integrum petita, dicitur Rota conf.*

conf. 34. num. 41. & conf. 83. num. 19. Riminald. iunior conf. 33. nu. 8. Decian. conf. 10. num. 82. volum. 2. Beniten. decis. 4. num. 5. Gail obser. 140. num. 6. lib. 1. Giurba decis. 77. sub num. 12.

117 Mirificè Nobilis Regens Matheu de regim. Regni Valen. cap. 12. §. 7. num. 41. ibi: Dubitari non semel vidi, si is cui competit beneficium restitutionis in integrum reparacionem lesionis postulauerit, & instantia, ad quam illo opus habet, non exprimit eo uti se velle, sed adhibeat clausulam salutarem omni meliori modo. Censendus sit restitutionem implorasse? & affirmatiuè respondendum est duplici ex ratione: Prima est ex vi ipsius clausulae, ut docent Mantica de tacit. & ambig. conuentio. lib. 1. tit. 20. nu. 44. alijs relatis Giurba. decis. 77. nu. 12. Maceraten. variar. lib. 1. resol. 54. n. 6. in fin & lib. 2. resolut. 8. nu. 43. cum seqq. Barbosa de claus. vsufreq. claus. 95. nu. 1. cum seqq. Secunda, quam expendit Giurba ibidem, quia dum postulat id, quod solo beneficio restitutionis concedi potest in necessarium antecedens censetur imploratum beneficium, ex traditis per Beniten. decis. 4. num. 5. Gail. lib. 1. obser. 140. num. 6. & alijs congestis per Giurbam ubi proximè, & sic decisum fuisse in Regia Audiencia, tanquam in dubium refert idem Polo ad Vers. 139. contra Don Gassarem Artès, & ad fauorem Francisci Mallent, certo nomine, anno 1620.

118 Pro vt ad relationem eruditissimi Nobilis Michaelis de Cortiada extitit decisum 14. Iulij 1657. Not. Iosepho Ferrer, in fauorem Hieronymi Salvador, contra Procuratorem Fiscalem Patrimoniale, Carolum Reart, & Antonium Generès tanquam possessores hæreditatis, & bonorum, quæ fuerunt D. Francisci de Ayguaviva, Barcinone populati, ibi: Saltem ope restitutionis in integrum ex clausula generali, qua censetur à dictis agentibus tunc, ut predicatur impeditis petita ex clausula jus, & iustitiam ministrari omni meliori modo, contenta in scedula oblata 13. Februarij 1655.

119 Cum fuerint ergo tam prægnatissimæ clausulæ dictæ, & expressæ, tam pro parte Vniuersitatis, quam Fiscis Procuratoris suis respectivè deductionibus, dubitari nequit de implorato beneficio, ipsis magis utili, & proficuo, adversus quæcumque sibi præjudicialia, negligenterque forsan ommissa per antecessores,

Q res,

res, & aliàs restitutio in integrum implorata per Vniuersitatē circa prædicta; prodest Fisco, ea quæ iuari valet, ex traditis per Fontanel. *decis.* 122. *nu.* 12. Guazin. *defensio.* 36. Mazin. *quest.* 50. *num.* 20. Capyc. *Latro decis.* 165. à *num.* 46.

120 Nec Fisco controverti valet prærogativa dicti beneficii restitutionis in integrum, quia sicut Minori, Reipublicæ, Vniuersitatibus, indulgetur, ita pariter Fisco datur, cum ex commune Doctorum placito, Fiscus jure minoris utatur, ut pluribus citatis docet Don Ioannes Baptista Larrea *alleg. Fiscal.* 26. *num.* 39. Don Didacus Antonius Fajardo *par. 1. alleg. 1. nu.* 123. Capyc. *Galeota responso Fiscali,* *num.* 47. 48. & 49. Fontanella *decis.* 176. *num.* 12. bene *Latro decis.* 165. *num.* 47. ibi: *Et idè in causis ordinarijs, ubi nõ tractatur de pœna nullum potest esse dubium, quin Fiscus læsus in sententia restitui debeat jure minorum, d.l. 1. Cod. de sententijs aduersus Fiscum latis, Paulus de Castro, Fulgosius, & alij in dicta l. Respublica, Cod. ex quibus causis maiores, Baldus in d. l. quod ergo, §. pœna grauior, Bossius in titulo si aduersus rem iudicatam, num. 26. & alij per Sforcium Oddum de restit. in integrum, par. 1. *quest.* 3. *artic.* 13. *num.* 80. & Fiscum, & Ecclesiam in materia restitutionis in integrum equiparari dixit Cassan. in consuetud. Burgun. rub. 6. §. 4. *vers.* Sed quia, *num.* 12. ubi Respublica, Ecclesia, Fiscus, & Pupillus, paripassu ambulant, l. rem pub. Cod. de jure rei pub. lib. 11. *cap.* 1. de in integrum restitutione, Celsus Hugo *cons.* 58.*

121 Hinc dixit Nobilis Regens Matheu de regim. Regni Valentiæ, *cap.* 8. §. 2. *nu.* 31. Fisco competere restitutionem in integrum in causis Fiscalibus semper, & quoties jus ipsius læditur, adhuc etiam contra factum Iudicis, ibi: *Et contra doctrinã Scaccij alia urget ratio in causis Fiscalibus, nam certum est Fisco beneficiũ restitutionis competere, ut pluribus relatis probat Alfaro de officio Fiscalis, glos.* 16. *privil.* 56. *num.* 191. & seqq. Larrea *alleg. Fiscal.* 71. *nu.* 8. *tom.* 2. quoties ius ipsius lædatur in omissione, inspectionis à Iudice faciendæ, nam etiam contra factum Iudicis restitui debet, Alfarus *glos.* 18. *privileg.* 16. *n.* 26. & Don Didacus Antonius Fajardo *alleg.* 49. à *nu.* 202. docet, quod Fiscus restitutionem in integrum habet adhuc contra litteras Regias eidem præjudiciales, & contra factum Principis

pis, & sententiam, ibi: Et prædicta sententia inefficax fuit, & nulla, & de ultima anni 1662. & Fisco competit per eum petita restitutio in integrum ex dictis supra num. 16. & 52. (& ibi dicta pariter applicantur nostro casui) & similiter ei competit ea, quam petit contra dictam approbationem, & litteras Regias, quia Fisco datur contra factum, & sententiam Principis, Boërius decis. 62. Caldes Pereyra in l. securatorem habens de restitutione in integrum verb. lesis, sub nu. 103. Galeota Respons. Fiscali 12. num. 17.

122 Igitur non poterit Adversans in præsentiarum denegare dicto Fisco, & Universitati prælibatum restitutionis in integrum beneficium, circa dictam actionem spolij, quamvis elapsum fuerit tantum tempus; nam in eisdem met nostris terminis actionis spolij, ita agnovit noster Cancer. var. 2. cap. 7. num. 42. ibi: Quod singulariter limitat Socin. ubi supra in personis, quibus beneficia restitutionis in integrum Iudicis officio subueniri solet; pro ut sunt minor, Ecclesia, absens, & similes, quia & his etiam si sua culpa, negligentia eorum à possessione ceciderint competit Iudices officio possessorum recuperanda intra quadriennium, intra quod restitutionem in integrum possunt implorare, notat idem Socin. cons. 226. num. 2. Vol. 2. Rip. in cap. sæpè, num. 16. de restit. spoliatorum.

123 Nec prædictum quadriennium ad præfatam petendam restitutionem lapsum fuisse constanter affirmamus, supponendo de jure, quadriennium varijs ex causis suspensum remanere, licet amplius, quam per centum annos duret suspensio nis causa, ita firmarunt Sfortius Oddus de restit. in integr. par. 1. quæst. 20. artic. 5. ex num. 48. ad 70. ubi latissimè materiam prosequitur Afflictis decis. 329. num. 6. Oliba de actionibus, part. 1. lib. 2. ad §. rursus, ex num. 97. cum seqq. Antonius Thesaurus decis. 134. num. 4.

124 Explorati etiam juris est, quod quadriennium, quod est de jure constitutum ad petendum restitutionem, ut plene probat Carroccius de acceptionibus, exceptio. 49. num. 170. Oddus de restit. in integrum, part. 2. quæst. 76. artic. 6 Fontanella decis. 177. num. 23. solū incipit currere à die notitiæ læsionis, & non antea, Marefcotus lib. 2. varia. cap. 57. num. 5. Giurba decis. 106. num.

10. Fontanella *de pactis, clau. 7. glos. 3. part. 2. nu. 7. Cancer var. part. 3. cap. 2. num. 83.* Excellentissimus quondam Vicecancellarius Crespi *observa. 33. num. 2.*

125 Quibus illud nobis etiam assistit efficax præsidium, scilicet instrumenta, quibus innittitur, Fisci Procurator. & hæc pars Vniuersitatis Villæ Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ fuisse non inventa penès se (quod impossibile erat ob violentam subtractionem titulorum, & Privilegiorum de illis factam; per Algutzirium Pontons, teste ipso processu) sed de novo, ac recentissimè penès alium reperta, inexplicabili adhibita diligentia, & statim, quod Deo favente ea meruit invenire, instavit reintegrationem commissi spoliij, & quod dominus noster Rex per eius Fisci Procuratorem peteret, & instaret pariter, prius, & ante omnia rem in pristinum statum reduci, annullatis procedimentis, eo non citato, factis, ipsumque primitus in dictam possessionē seu quasi jurisdictionis spoliata restitui, & consequenter præmoratum quadriennium solum currere incēpisset à die reperturæ dictorum instrumentorum, quia interim ob dictam ignorantiam tanquam impediti, agere non potuerunt, & impedito non valenti agere, nullum currit tempus, vt cum multis docet Salgado *labyrinth. credit. par. 1. cap. 40. num. 26.* & eleganter observavit Fontanel. *decis. 176. à num. 6. ibi: Veniamus ad tertiam limitationem, quæ est quando concurrat ignorantia instrumentorum, tunc enim per restitutionem in integrum ex clausula generali si qua mihi iusta causa subueniendum, sine dubio esse damnū passo, existimant scribentes, & est ratio, quia in impedito nullus unquam dubitavit, quin possit de nouo reperta, instrumenta producere, aduersus rem iudicatam beneficio restitutionis in integrum, & eo modo illam infringere, impedito enim, & non valenti agere nullum currit tempus, l. 1. ad finem de annali exceptione, & authentica nisi triennale, Cod. de bonis maternis, & concordant quos inferius adducemus, ignorans autem impeditus dicitur, & impeditus omisisse, quia qui necit, non valere agere dicitur, l. annus, ff. de calumniatoribus. Bartolus, & DD. in l. genero, ff. de his qui notantur infamia, & ignorantia dicitur impedimentum facti, in d. l. annus. Roland. à Val. *cons. 68. num. 27.**

82
65
num. 27. lib. 3. in summa, equiparari in his eum, qui ignoravit, & cui
qui impeditus fuit, taliter quod paria sint, remedium ignorare, vel
scire, & uti non posse, tradit Paulus de Castro in l. admonendi, nu. 8.
de iureiurand. cum alijs adductis per Carrocci. de remed. aduers. præ-
iudicia. senten. except. 49. num. 1.

126 Et quod (prosequitur idem Fontanel.) ex capite ig-
norantiæ detur in hoc casu restitutio, est communis opinio In-
terpretum, in qua regulariter omnes conveniunt, ad quod tot
DD. adducit Vincentius Carrocci. de remed. aduersus præjud. sent.
except. 49. ex num. 46. ut superfluum sit allegare alios, sed non
omites, quod etiam commemorat Hieronymus de Cevallos
commun. contra commun. quæst. 542. vbi pluries decisum asserit,
Afflict. & ibi Ursillus decis. 356. Garcia de nobilit. glos. 6. §. 2. num.
5. cum seqq. Ioannes Gutier. de iurament. confir. par. 3. cap. 7. num. 8.
exprobatissimum de hoc est consil. Surdi 268. videndus An-
tonius Gabriel in commun. conclus. tit. de restitut. in integrum, tota con-
clus. 2. Boërio decis. 307. per tot. Ioannes Baptista Costa de facti
scientia, & ignorantia, inspect. 99. distinct. 16. etiam per tot. Stepha.
Gratian. discep. foren. 118. ex num. 1. lib. 1. ubi tamen dicit, quod
in Republica, & Fisco sufficit allegare instrumenta fuisse de nouo re-
perta.

127 Quamuis requirant DD. probationem ignorantia
remanet illa legitime justificata, eo ipso, quod liquet, quod
prædicta instrumenta existebant penès tertium, qui casus est
noster, hacque circumstantia concurrente, contentatur Senatus,
ut animadvertit Fontanella decis. 177. n. 2. ibi: Ob quod oportuit,
ut in secunda instantia, hæc noua repertura qualitas probaretur dicen-
do instrumenta existisse penès tertium, qui est bonus modus probandi,
quam ego semper sequor, & bene succedit, ut dixi in alijs locis, &
ideo tu caue, ne aliquid simile tibi ex defectu huius probationis con-
tingat.

128 Et ad vberiore cautelam hæc pars offert jurare pa-
riter ad sui notitiam paulò ab hinc tempore de nouo venisse;
& ad dicta instrumenta perquirenda adhibitam fuisse omnem
diligentiam: quibus remanet satisfactum probationi dictæ qua-

R lita-

litatis, per textū *cap. pastoralis de rescriptis*, Menoch. *de arbitrarijs*, *casu* 241. à *num.* 2. Caccialupus in *l. admonendi de jurejurando*, *num.* 43. Fontanella *decis.* 17. *num.* 11. & *decis.* 18. *num.* 8. & *decis.* 370. *num.* 16. Ripoll *variar. cap.* 6. *num.* 49. & in additionibus ad Pegueram *rub.* 17. *num.* 46.

129 Et in decisionibus relatis per Fontanella *decis.* 176. *nu.* 17. 18. & 19. motiva ad concedendam dictam restitutionem adversus rem judicatam hæc tantum fuerunt, ibi: *Cum propter instrumenta noviter reperta justa subsit causa concedendi restitutionem in integrum adversus rem judicatam, inde fit, ut concessa illa iterum merita negotij sint discutienda.* Et ibi: *Vel quia factum antecessoris ignorarunt, vel quia probare non potuerunt: quo in casu ex clausula generali si qua mihi justa causa, &c. concedi debet restitutio, & novissime ita declaravit Senatus* 23. Junij 1674. in favorem Mariæ Camps, & Sicart vxoris Salvadori Camps V. I. D. contra Olegarium Vila V. I. D. & Stephaniam Vila matrem, & filium respectivè, referente Nobili Hieronymo Magarola, Not. Emanuele Texidor, quamvis dicta Vila obtinuissent sententiam favorabilem 1. Junij 1671. quæ postea in omnibus, & per omnia fuerat confirmata in causa supplicationis. 11. Julij 1673.

130 Quibus edoctus noster Fontanella concludit, quadriennium datum ad petendam dictam restitutionem non currere, nisi à die detectorum instrumentorum, ut dixit *decis.* 177. *num.* 24. ibi: *Quod tamen quadriennium non currere, nisi à die scientiæ, seu detectorum instrumentorum, tradit Costa de juris, & facti ignorantia, in spectione* 99. *distinctio.* 6. *num.* 6. & Stephanus Gratian. *discop. foren.* 408. *num.* 11. *lib.* 3. quod te admonet ut agere vales non obliviscaris probare tempus huius scientiæ, quantum in te sit.

131 Ex quibus ergo omnibus fit, ut, dicto Fisco, & Universitati competere debet, & competit indubitanter beneficium restitutionis in integrum ad instandam actionem spolij, & ea mediante reintegrationem jurisdictionis spoliatæ ante omnia concedendam fore, & esse in vim dicti implorati beneficij

ficij restitutionis in integrum, & quamvis ex *Cancer. variar. 2. cap. 7. de restit. spoliar. num. 42.* esset dicta restitutio intra quadriennium imploranda; non esset illud effluxum, ut supra affirmavimus, cum currere tantum incepit à die detectorum instrumentorum, quia tunc cessavit ignorantia, & agere valuit hæc pars ex dictis instrumentis noviter repertis, ut plura ad rem in terminis præscriptionis actionis spoliij tradit Ludovic. Posti. *resol. 139. ferè per tot. Larrea alleg. Fiscal. 68. num. 29. par. 2. Rota apud Rubeum decis. 21. num. 15. & 18. par. 7. fusè Vincentius Bonden. colluct. 48. à num. 24. cum seqq.*

132 Nec suffragari poterit adversans, si forsan dicat ipsum munitum esse præsidio temporis, nedum 100. annorum, verum, & ultra, possidendo, & exercendo dictam jurisdictionem, ideoque, cum cursus tantorum annorum dicatur tempus immemorabile, ut tradit Velazq. in *l. 41. cauri, glos. 1. num. 13. & 16. Nata conf. 446. num. 11. Alexander conf. 16. nu. 16. lib. 5. Decianus respons. 24. nu. 110. lib. 1. Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 6. num. 55. & 62. & cap. 3. nu. 62. & 63.* & sic hoc tempore forsan prætenderet sublatum esse omne jus, etiam contra Principem, cum restitutio cessat, ubicumque præscriptio fuerit immemorialis, Craver. *conf. 201. num. 37.* & alia pluraque ita expedere posset ex traditis per *Cancer. variar. 2. cap. 1. de minor. numeris 235. 236. 237. & seqq.* cæterum ex infra dicendis facilimo negotio prædicta evanescent.

133 Memoria in primis repetendum est, partem aliã occupasse jurisdictionem dictæ Villæ Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ, ut ipse ait, in vim litterarum per eum exhibitarum scedula oblata die 10. mensis Maij anni 1681. quarum litterarum, & procedimentorum nullitas notoria, & insanabilis manifestissime fuit detecta, & probata numeris antecedentibus.

134 Quo præmissis, facilimo negotio machina dictæ possessionis longevæ Nobilis Adversantis ruit, quia titulus nullus, & invalidus, ac vitiosus ab initio, non potest tribuere causam præscribendi, Felinus in *cap. de quarta, num. 35. de præscriptionibus*, Craver.

vet.

vet. *conf.* 949. num. 28. & de *antiquit. temporis*, par. 4. §. *materia ista*
sub num. 6. vers. Circa primum, Honded. *conf.* 28. num. 43. lib. 1.
 Menoch. de *retinen. remed.* 3. num. 639. Afflictis *decis.* 107. num. 5.
 Barbosa in *rub. Cod. de præscrip.* Marius Cutellus in *Cod. legum si-*
cular. ad leg. Martini discursu pro concordia inter Inquisitores, & Of-
ficiales Regni Sicilia, cap. 3. num. 55. Gratianus *discep. foren. discep.*
 441. num. 4. 5. & 6. tom. 3. Meffin. de *confisca. quest.* 44. num. 103.
 Fontanella de *pactis, claus.* 4. glos. 13. par. 4. num. 47. cum multis *seqq.*
 & *decis.* 64. num. 6. *decis.* 85. num. 18. tom. 1. Possent. *sing.* 91. num.
 3. & *seqq. centur.* 1. Cyriac. *controuer.* 321. num. 66. tom. 2. Melli,
allegat. 58. num. 14. & *alleg.* 129. Rota coram Burat. *decis.* 457.
 num. 6. tom. 2. & coram Peña *decis.* 997. *sub nu.* 8. tom. 2. Vincent.
 Bonden. *colluct. legali* 48. num. 33.

135 In tantum, quod si constat (provt hic) titulum nul-
 lum causam dedisse possidenti, corruat possessio, & non perfi-
 citur præscriptio, etiam si esset mille annorum, & cuiuscumque
 alterius immemorabilis temporis, Mandel. de Alba *conf.* 34. n.
 14. Lana. *conf.* 94. Faber in *suo Codice*, lib. 1. tit. 2. *diff.* 5. Trevisan.
decis. 55. lib. 2. Peregrin. *conf.* 69. lib. 4. Castillo *decis.* 12. par. 1. Bar-
 dellono *conf.* 47. Barbof. in *rub. Cod. de præscrip. ex num.* 168. &
 à num. 348. & ita declaravit noster Senatus 8. Octobris 1620.
 in favorem Egregij Comitis de Peralada, contra Nobilem Frã-
 ciscum de la Nuça, circa recuperationem quorundam Locorũ,
 quæ dictus de la Nuça, possidebat, quamvis opposita fuisset præ-
 scripto plusquam ducentorum annorum, vt latè profequitur
 Fontanella *decis.* 445. & 446.

136 Observandum enim est defensionem Nobilis Fran-
 cisci de la Nuça in illa causa, præcipuam fuisse, allegando se nõ
 possidere ex titulo producto per Egregium Comitem de Pera-
 lada, sed alio valido, & justo à jure præsumpto, ob antiquitatẽ
 tam longissimi temporis, videlicet plusquam ducentorum an-
 norum insistendo in allegata præscriptione asseverando, quod
 quando pars, quæ opponit de præscriptione non est, quæ titu-
 lum exhibuit, sed pars alia, tunc quantumvis titulus sit nullus,
 & vitiosus non nocet (secundum aliquos) præscriptioni lon-
 gissimi

giffimi temporis, vt prosequitur dictus Fontanella *decif. 445. à num. 7.* & nihilominus subcubuit.

137 Quid ergo affirmasset Fontanella, nostro in casu, vbi pars alia, titulum possessionis occupatæ dictæ jurisdictionis produxit, & eo, etsi nullo, & invalido jurisdictionem spoliatam defendere toto conatu nititur, respondisset sanè, quemcumque longiffimi temporis cursum, ei opitulari non posse, prout in his terminis docent DD. Nam tituli vitiosi, & nulli ab ipsa parte productio, destruit omne ex post subsequutum, quia longiffima, etsi possessio, cõtinuata existimatur ratione eiusdem nulli tituli, nam si alium, meliorè ad suam fundandam intentionem habuisset, quis hæsitavit, quod non produxisset, ex *l. 1. Cod. de imponen. lucrati. descrip. lib. 10. glos. fin. l. quædam mulier, ff. de rei vindic. Gratian. decis. 91. num. 8. & in additioni. nu. 1. Amato resol. 94. à n. 13. Giurba decis. 62. nu. 3. & 4. Mascard. de probatio. conclus. 304. nu. 15. ibi: Non præsumi titulum ex lapsu temporis antiquiffimi, cuius inity memoria non extat in contrarium, quando producitur titulus expressus, qui sit nullus, nec validus, tunc enim statim expresso. Et vol. 3. conclu. 1371. num. 64. ibi: Nuncque præsumptio boni tituli, seu bonæ causæ præscribendæ potest habere locum, quando expressè malus titulus allegatur, & in eo fundetur intentio allegantis, & conclus. 225. num. 24. Garcia de Nobilitate, glos. 12. num. 80. Marefcot. lib. 1. var. cap. 13. num. 6. Farinac. decis. 136. num. 12. par. 1. in nouis. Menoch. lib. 3. var. cap. 3. num. 124. Nicolaus Garcia tract. de beneficijs 5. par. cap. 9. num. 131. late Addentes ad Molinam de Hispan. primogenijs, lib. 2. cap. 6. pag. 138. concludendo, hæc indubitanter procedere, si talis titulus esset productus ab illo, qui in dicta præscriptione nititur.*

138 Bene Fondatus de pensionibus Ecclesiasticis, cap. 36. num. 17. ibi: Aut titulum transactionis producere volebat, & hoc casu, cum titulis ex sola illius lectura nullus appareret, non poterat illo niti, nec alterius melioris tituli præsumptionem allegare, imò præsumitur, quod si alium meliorem titulum habuisset produxisset, & hoc est, quod docent DD. melius esse titulum non producere, quam producere vitiosum, Gregor. decis. 353. num. 19. Argent. in consuet. Britann. artic. 266. cap. 6. num. 5.

S Et

139 Et post tractatum de pensionib. Ecclesiast. decis. 511. n. 7. ibi: Quoniam ex exhibitione transumpti contra normam Constitutionis à Christophoro subscripti ejusdē usus in subsequuta statim possessione depromitur ex supra deductis, necnon melioris tituli præsumptio elicitur ex prouisione in forma gratioſa, haud ostensa capitulo prorsus excluditur, ut notat Aymon cons. 134. num. 44. vers. Pro hoc. Loter. de re beneficia. lib. 3. quest. 2. 1. num. 38. Rota coram Duran. decis. 265. num. 148. & decis. 731. num. 19. par. 1. diuers. & in Nouarien. bonorum 1. Julij 1644. in §. neque huiusmodi, vers. Quia cum Calistus, coram R. D. meo Decan. & in Tudertina Parochiales 5. Decembris 1646. in §. quia dum ipse, coram R. P. D. Cerro, & not. add. ad decis. Greg. 553. num. 19.

139 Buratus tom. 3. decis. 875. num. 7. ibi: Et tandem, quia præsumptio continuationis ex titulo præambulo non procedit in possessione centenaria, non si titulus infectus non producitur ab eodemmet possessores nō tollit præsumptionem resultantem ex centenaria, Menoch. cons. 90. num. 63. 67. ubi de magis communi, lib. 3. & præsumptio. 131. num. 50. Rota decis. 254. par. 3. diuers. & in dicta Parmen. Prioratus coram Reuerendis Selenſen. & ita resolutum utraque parte informante.

140 Rota post Postium tract. de manutenen. decis. 540. num. 21. ibi: Cum plus noccat probatio, & allegatio tituli nulli, aut inualidi, quam si nihil probatum sit, ut dicit Innocen. in cap. dudum de decimis, Bellam. cons. 10. num. 20. decis. 393. Aymon cons. 134. n. 3. Rota decis. 731. num. 18. par. 1. diuer. & in decis. 548. apud eundem Postium num. 7. Seraphin. decis. 1235. Ludouisius decis. 353. nu. 13. & 19. Petrus Barbosa in rub. de præscrip. num. 358.

141 Cesar Carena resol. 102. num. 3. ibi: Neque obstat, quod dicitur de præsumptionū harū cessatione, ex productione tituli inualidi, nam respondeo ego, quod hoc procederet ubi titulus inualidus fuisset productus per dom. Curratellum, nā tunc, quia non præsumeretur habere meliorem titulum procederet obiectum; secus in præſenti ubi titulus non fuit productus per dictum dom. Curratellum, ita Beltrami ad decis. 553. Ludouisij num. 19.

142 Petrus Franciscus Tondutus quest. Civil. par. 2. cap.

116. num. 12. ibi: Quia talis productio tituli inualidi facta per Aduer-
 sarium, non potest tollere presumptionem tituli validi orientem ex diu-
 turnitate temporis in fauorem domini Locumtenentis, & hoc est, quod
 dicunt DD. eum qui temporis diuturnitatem habet pro se, melius facere,
 si titulum non producat, Ricc. in prax. rer. for. Eccles. decis. 34. num.
 5. Seraphin. decis. 1235. num. 14. Addent. ad Ludouif. decis. 353.
 num. 19.

143 Eruditissime materiam sanè prosequitur Nobilis Re-
 gens Don Laurentius Matheu, & Sanz in nouissima additione de
 regim. Reg. Valencia, cap. 6. §. 1. à num. 41. ibi: Tertium est, quod ti-
 tulus, si exhibeatur, possessio admissibilis, non est, nisi quatenus est titulo
 conformis, etiamsi possessio esset immemorialis: nam in eo, quod exce-
 dit titulum, adest mala fides, & sic possessio prodesse non potest: cap. pe-
 nul. de prescrip. cap. cum personæ, §. quod si tales de priuil. in 6. ita Pe-
 trus Barbof. in rub. quod de prescrip. 30. vel 40. anno. num. 342. Fon-
 ranella de pact. claus. 4. glos. 13. par. 4. num. 47. & seqq. & decis. 45.
 num. 17. Oratora de Nobilit. 2. par. priui. 3. cap. 3. num. 4. Larrea alleg.
 9. num. 29. & alleg. 13. num. 34. & alleg. 14. num. 19. Capiblanca de
 Baronib. prag. 1. num. 226. pluribus adductis, Giurba obseru. 71. nu. 1.
 & seqq. præcipue num. 13. Et sic, quando titulus vitiosus, vel in-
 iustus producitur à possessore, qui non potuit justam causam præbere ad
 prescribendum, ut si tituli nullitas, vel iniusticia notoria sit, imme-
 morialis possessio non prodest, nam constat de initio vitioso, & in effe-
 ctu videtur constare de mala fide, nullitate, aut iniusticia tituli ma-
 nifestè, Peregrin. cons. 2. num. 24. & 56. & cons. 3. num. 73. lib. 1.
 Petrus Barbof. in dict. rub. de prescrip. num. 146. & seqq. & nu. 348.
 & seqq. Gratian. d. cap. 441. num. 12. dominus Leon in resson. juri-
 dic. post. decis. 173. num. 254. Molin. de Hispanor. primogenitu. lib.
 2. cap. 6. nu. 64. & ibi Addent. Castillo de tercijs, dict. cap. 3. num. 13.
 & cap. 18. num. 181.

144 Insignis Advocatus Fiscalis Don Didacus Antonius
 Fajardo in famigerata, quam edidit allegatione, pro Regio Fis-
 co, quæ est 33. partis 2. suarum Allegationum Fiscalium, con-
 tra Episcopum Novariæ, circa materiam jurisdictionis, pariter
 geminatis vicibus hoc efficacissimum, quod prosequimur me-
 dium

dium, allegavit ad debellandam possessionem longevam, & immemoriam, qua fulciebatur, pro sua tutanda jurisdictionis præscriptione dictus Episcopus, signanter tamen expendimus quæ dixit dicta allegatione à num. 1217. ibi: *Vltra illum, non consideranda possessio, ut possit proficere, ut notatur in cap. cum persona, §. quod tales de privilegijs, lib. 6. Molina lib. 2. de Primogenijs, cap. 6. num. 60. Castillo lib. 5. controuers. cap. 93. nu. 53. Larrea alleg. 74. num. 5. & 6. Salgado in labyrinth. 3. par. cap. 2. num. 88. & duobus seqq. & num. 153. & c.* & sic ex eo, & si immemorialis fuerit detentio non iuaret, Molina lib. 2. cap. 6. nu. 60. ad 76. Castillo tom. 7. cap. 26. num. 29. & alijs Larrea alleg. 109. nu. 22. Solorçano de Indiarum jure, tom. 2. lib. 2. cap. 29. num. 14. Pareja de instrument. editione, tom. 2. tit. 10. resol. 2. num. 2. & 3. Giurba de successione feudi, §. 2. glos. 9. num. 61. Gaspar Kloch tom. 1. conf. 15. num. 67. & 76. & melius fuisset adversanti dictum privilegium Othonis si non exhibuisset DD. proximè relati, & Andreas Knichen. de jure territorij, cap. 5. nu. 238. & sequentibus, & ex productione ejus cessat alterius, & melioris tituli præsumptio, Castillo d. cap. 26. num. 45. post medium, Molina dicto cap. 6. nu. 64. & idem Fajardus num. 1725. addidit Kloch in tractatu de contractibus, cap. 20. à num. 279. ad 283. Martinus Mager de advocatia armata, cap. 9. num. 942. qui dicunt, quod nec milliarum, millium annorum sufficiunt, & num. 1741. adjungit Larream allegat. Fiscali 14. num. 19. & 20. Giurbam obseruat. 71. num. 3. & 4. & num. 2036. subnectit ad intentum Hermosillam in l. 54. tit. 5. par. 5. in glos. ibi nu. 10. Fachin. conf. 28. lib. 1. à num. 139. Ludovif. decis. 467. à num. 7. & ibi Beltramin. in additione vltima, Alexand. Raudens. tom. 1. conf. 2. num. 15. & 19. Spada conf. 107. num. 16. tom. 3. Kloch. conf. 10. fol. 114. vers. Secundo ostenditur

145 Quamvis præcitati DD. nec noster Fontanella in decis. 445. & 446. allegaverit nostrum Cancerium ad materiã huius controversiæ, omittere tamen non decrevimus, quia pulchrè præmorata confirmat, & probat vna cum Senatus semper laudanda censura var. 3. cap. 3. de privilegijs, num. 124. ibi: *Dixi, quod cum constaret de initio dictæ possessionis, seu quasi, & appare-*

ret illud esse vitiosum, & contra Constitutionem (prout sunt pariter littera, & instrumenta producta per Nobilem Aduersantem, de quibus conquerit Fiscus Procurator, & dicta Vniuersitas, scilicet contra Consti. 4. tit. de violencia, y restitució de despullats, ibi: Nos, è Officials nostres no despullen algu, ò alguns de qualque condició, ò stament sien, sens conexensa de causa, de possessió, ò quaix, de aquellas cosas, que tengan, ò possehescan, ò quaix, é si algu, ò alguns contra la dita forma haurem despullats, sian restituits integrament, saluant lo dret de la proprietat, juncta Constitutione 13. sub tit. de obseruar Constitucions, cum clausulis omninò irritantibus, & quæ docet dictus Cancer dicto cap. 3. in fine numeri 126. vers. Quod autem initium) nihil iurari ex dicta possessione, seu quasi partem alteram, cum nec possessio immemorialis iuraret, vbi apparet de titulo vitioso, inualido, aut iniusto, quia non potuit prestare causam prescribendi, ad tradita per Parisium cons. 114. num. 8. & 27. lib. 1. Alexand. Rauden. decis. Pise 9. num. 17. Gaspar Roderi. annuis reddit. lib. 1. quest. 14. nu. 8. Couarrub. in cap. possessor, par. 2. §. 8. num. 4. ad finem de reg. jur. in 6. Bellame. cons. 10. Antonius Gabriel de prescrip. conclus. 1. nu. 53. Paulus de Castro cons. 423. ex puncto transmissio, lib. 2. Craucta de antiquit. tempor. num. 2. sectio. quarta partis principa. num. 60. optimè Camillum de Curte in diuer. jur. feuda. vers. Declarata, num. 129. fol. 75. Decius cons. 13. nu. 2. & cons. 36. num. 5. Menoch. de presump. lib. 3. presump. 131. num. 49. Caualea. 1. decis. 46. num. 223. par. 1. Peregrin. de iure Fisci, lib. 6. tit. 8. num. 25. Alexander cons. 113. lib. 1. Achil. Pedro. cons. 36. num. 384. & nouè Pereyra responso 5. Pro Monasterio de Offera, ad fin. vbi dicit, quoties de initio, & primi tituli vitio, & iniustitia apparet, eo casu de titulo ejusque viribus exactè discussio, & inuestigatio est in eunda.

146 Neque iurare (prosequitur idem Cancer num. 126.) possessionem immemoriam, siue allegatur in vim prescriptionis, siue in vim Privilegij, & iusti tituli, & ad ejus probationem, quod ego intelligo, vbi manifestè constaret titulum illum, qui dicitur vitiosus, dedisse initium possessioni immemoriali: puta si productus esset ab ipso, qui predictæ immemoriali possessioni innititur: secus si ab aduersario productus esset, &

T altera

altera pars eum titulum suum esse negat, nec aliter, id plenè constaret, sed tantum suæ possessioni inniteretur, quod censit, & Molina *de Hispan. primog. lib. 2. cap. 6. nu. 73.*

147. Censuit juxta hæc Senatus in causa Procuratoris Fiscalis, contra Vniuersitatem de Torroëlla de Mongri, referente doctissimo Antonio Oliba die 28. Novembris 1596. & novissimè in vigilia Sancti Thomæ anni 1602. referente domino Hieronymo Astor, in causa Vniuersitatis de Vlldecona, contra Commendatorem, dominum dictæ Villæ: *ubi decisum fuit non jure possessionem, quantumvis antiquam, quam ex titulo vitioso, procedere constabat.*

148. Et quamvis tentet Nobilis Adversans allegare non ita scrupulosè procedendum esse jure patrio in vim Vatici, *Omnes causæ de præscriptionibus*: ubi cauetur, malam fidem non præcludere viâ præscriptioni, ex traditis per Fontan. *to. 1. decis. 75. n. 16.* Tamen duo specialissima concurrunt nostro in casu; Primum scilicet, quod eadem pars Adversa produxit titulum, pro justificatione suæ possessionis longevæ. Secundum, quod intèdit pars alia auferre dominium, & possessionem jurisdictionis dictæ Villæ Granatellæ, & Locorum Populæ, & Boheræ à domino nostro Rege, qui intentionem in regalibus à jure fundatam habet, omnemque sibi assistentiam, sicuti juris omnem resistentiam adversans, ideòque de titulo vero, legitimo, justo, & valido docere debet, vt domino nostro Regi officere valeat, quibus concurrentibus, pro certo habemus dictum Vaticum, *Omnes causæ*, in præsentiarum non habere locum, vt fuit de mente nostri doctissimi Cancerij *var. 3. cap. 3. nu. 127. ibi: In Cathalonia, cum mala fides præscriptioni non noceat. Vfat. omnes causæ de præscriptio. sic statuendum puto, vt in præscriptibilibus sine titulo, non noceat productio tituli vitiosi, aut iniusti, licet constaret, ex eo de mala fide præscribentis, dummodo alias (seclusa mala fide) tribueret causam præscribendi, nisi productio fieret à possessore, pro justificatione suæ possessionis: Nam tunc ex voluntate tacita producentis titulum, effectus inuestiganda vis, & justitia tituli ad not. per Pereyra ubi supra, & hoc etiâ, quo ad bonam fidem: cum dictus Vatic. omnes causæ, tali ca-*

75

su, ut alijs diximus non attendatur. cum ad dictas præscriptiones, quæ metas 30. annorū accedunt non se extendat, in illis vero, quæ sine titulo præscribi, non possunt à quocumque fiat productio est examinanda tituli iustitia ad not. per Crauer. de antiquit. tempor. par. 4. nu. 154. cum seqq. & sic sunt intelligendæ prædictæ decisiones.

149 Nec si ad anteriore recurrit titulum Nobilis Adversans se poterit tueri dictæ jurisdictionis præscriptione, qui ultra, quod ex supra animadversis titulus ille anterior fuit redactus ad non titulum, tum ob luitionem sequutam jurisdictionis, quam habebant antecessores Nobilis Adversantis in dicta Villa Granatella, & Locis Populæ, & Bohera; Tum quia illam amisisse Petrum Moliner illius possessorem ob incursum pœnæ confiscationem, & adjudicationem, factam in favorem Regiæ Curia, in vim Vatici, Auctoritate, & rogatu, ut abundè supra probavimus num. 27. & 28. & seqq.

150 Rursus si dicti anteriores tituli, vires discutiatur, apparebit dictam jurisdictionem, omni in casu fuisse obpignoratam à domino nostro Rege, vel quasi venditam pacto de retro dictis Moliners pretio 14000. florennorum, ut probavimus supra ex instrumentis, Regijsque Rescriptis deductis num. 17. & 18. cum seqq. quo in casu juxta magis receptam à Senatibus sententiam, non admittitur præscriptio, ut de Senatu Camera Imperialis testatur Mynsingerius *singul. obserua. centu. 1. cap. 16.* & Gail. *prætic. obseruat. lib. 2. obser. 18.* & Doctor Marta *in digestis nouissimis tom. 3. tit. de pignor. cap. 4. & tit. de pactis, cap. 42. de Rota Avenionen. Hieronymus à Lauren. decis. 129. de Senatu Neapolita. Ricc. collect. 285. & Ioannes Bapt. Thoro in compen. decis. Neapol. verbo pactum de retrouenden. fol. 375. de Reg. Sicilia Anton. Amato var. resol. 19. num. 6. Aragoniæ Cassanaræ conf. 7. num. 14. & Regens Sesse decis. 18. num. 103. & 107.*

151 Et licet eruditissimus Fontanella varias super hoc articulo decisiones efformaverit, deducens omnes rationes, quæ contra hanc opinionem objici valerent, concludit tamen insequendo censuram nostri Senatus pro exclusione præscriptionis *decis. 75. num. 11. ibi: Sed licet tot rationes habeat hæc opinio, ac ta-*
liter

liter ab omnibus recipiatur, à nostro tamen Senatu approbati nunquam potuit, qui semper venditori concedit posse perpetuo rem redimere oblatore precio, pro ut dicit Cancer magnus in eo practicus in prima parte variar. resol. cap. 13. de emptione, & venditione, num. 51. in addit. & par. 3. cap. 7. de pactis, num. 206. quod & nos attestari possumus sine dubio, quin millies, id observari vidimus.

152 Quæ procedunt adhuc in longissimi temporis præscriptione, & quamvis in contextura dicti pacti, non legantur illa verba in multis opponi solita, toties quoties, perpetuo, quando-cumque, & similibus perpetuitatem denotantibus; ut in decis. 78. late dixit d. Fontanella, affirmas, quod licet tanta sit vis præscriptionis longissimi temporis, quæ omnes actiones perimit, ex l. sicut, l. omnes, l. cum notissimi, Cod. de præscriptio. 30. vel 40. annor. tamen Senatus ab hac non recessit opinione, ut observat num. 12. ibi: Verum his non obstantibus Senatus noster præexcellens eandem opinionem, quæ diximus in decis. præcedentibus contra præscriptionem, quando in pacto adsunt verba denotantia perpetuitatem; amplectitur, & sequitur, etiam in isto casu, in quo illa non adsunt, de quo attestatur Cancer particulariter in 3. par. var. resol. cap. 7. de pactis, num. 206. & nos etiam fidem facere possumus, quia nunquam in hoc difficultatem fieri vidimus, & postea nu. 13. dat rationem cur à tanto Senatu id practiceretur, quamvis ab alio eam non invenisse fateatur, ibi: Sed quæ sit ratio cur à tam receptissima opinione recedat Senatus, est quod perquiramus, ne sine ratione dicamus causas decidi in Senatu, eam nullus ex nostris tradidit, ut dicebam in dicta præceden. decis. super quæst. ibi proposita judico, quod ex verisimile mente contrahentium, ut in eadem præcedenti decis. dicebamus, nullus enim est, qui cum hoc pacto contrahat, qui non existimet illud importare in favorem venditoris, reservationem perpetuæ facultatis redimendi, & cum in sui favorem pactum apponatur, interpretari illud oportet in ejus etiam commodum, & utilitatem.

153 Nec liberare à prædictis valeret Nobilis Adversans si forsan allegaret nos in diverso versari casu, videlicet in terminis tertij possessoris, quo in casu à quampluribus Doctoribus limitari prælibata, & signanter per Senatum Lusitan. teste Georgio

Georgio Cabedo *decis.* 160. *par.* 1. Gabriel Pereyra *decis.* 15. *n.* 8. ,
quia nec ex hoc felicius evadat; nam pariter oculatissimus noster
Senatus tertio possessori simile præscriptionis. refugium dene-
gat, quia pactum de retro afficit rem, ad quemcumque vadat, &
sic propterea non est intelligendum solum respectu primi ac-
quirentis, sed & aliorum, etiã quorumcumque; vti procedit in
tertio volente impedire restitutionem spoliij, qui si rem detinet
pariter contra eum conceditur actio spoliij, Marefcot. *variar. re-*
sol. lib. 1. *cap.* 59. *num.* 10. & 11. Gabriel *de restit. spoliat. conclus.* 5.
num. 38. & 73. Thesaur. *decis.* 29. *num.* 1. Rota Roman. penes
Ludovisi & ibi Beltramin. *decis.* 542. & ita post varia adducta
per Fontanel. *decis.* 81. & 82. tradit ita declaratum fuisse per Re-
gium Senatum *num.* 17. *decis.* 81. ibi: *Arque ita declaravit expres-*
sum in causa relata in precedente decis. die 17. *Decembris* 1596. *ad*
relatio. Don Ludovici à Paguera, in causa Vicecomitissæ de Canet, cum
Hieronymo Saturnina de Odenà, ut ibi diximus, ac antea etiam de
anno 1575. *in causa Baroniæ de Verges, in eadem precedenti decis.*
memorata; præmaximè, quia pars alia habet causam ab spoliato-
re, vt liquet ex meritis processus.

154. Explorati pariter iuris est titulum pignoratitium in-
habilem omninò esse ad præscribendum, etiamsi per mille an-
annos res possideatur, *l. nec creditores* 9. *Cod. de pignorat. action.*
Castrensis *cons.* 70. *num.* 9. *lib.* 1. Fachineo *cons.* 28. *num.* 39. *lib.* 1.
Olafch. *decis.* 115. *num.* 15. Grivel. *decis.* 76. *num.* 6. Tiraquel.
in tract. de jur. const. poss. par. 2. ampliatio 13. *num.* 6. Thesaurus
decis. 105. *num.* 3. Peregrin. *de fideicom. artic.* 44. *num.* 4. Antoni. de
Amat. *var. resol. lib.* 1. *resol.* 39. *num.* 81. Covarrub. *in regul. cap.*
possessor de regulis juris num. 6. §. 9. *de præscriptio. nu.* 2. Fontanella
laté in 2. *de pact. nuptial. claus.* 5. *glos.* 8. *par.* 15. *ex num.* 52. & *claus.*
7. glos. 3. *par.* 3. *ex num.* 16. *cum seqq.* & *decis.* 91. *nu.* 23. *decis.* 208.
num. 2. & *decis.* 210. *num.* 4. Redenalc. *cons.* 95. *lib.* 1. *num.* 17.
ideoque cum omni casu dicta iurisdictio, tam Civilis, quam
Criminalis fuerit per Serenissimum Regem Petrum obpigno-
rata pretio 14. mille florennorum auri, vt *num.* 17. adnotavi-
mus fit evidens, vt pars alia fulciri nequeat, præsidio dictæ præ-
scrip-

criptionis quamvis, tam longevè sit dictæ jurisdictionis penes eum possessio, ut benè observat *to. 2. decis. noster Fontanel. decis. 435. num. 7. ibi: Senatus annuens prætensionem primi Castri dominij annullata venditione, seu pro nulla habita, dedit pro constanti durasse pignoris causam, & propterea teneri creditorem illud, soluto, & restituito sibi credito restituere, repellendamque fore, & esse præscriptionis exceptionem, eo quod non detur in pignore quantumque longevò, & immemoriali, cum pro debitore, & nomine illius, non suo creditor possideat, nec titulus pignoris sit habilis ad transferendum dominium.*

155 Reassumens postea dictus Fontanella hunc juris articulum in *decis. 445. & 446. & disputato valdè negotio, materiam illustrat varijs Senatus decisionibus; quidquid esset antea declaratum, ut colligi licet ex lectura ipsarum decis. ponderamus tamen ne umbra difficultatis remaneat circa censuram Senatus verba Fontanella relata *num. 5. decis. 445. ibi: Aliam rationem adfert Rota Romana in recentioribus decis. 672. num. 6. in 2. parte, quia pignus non est titulus habilis ad transferendum dominium atque ita Senatus expressim dicit sententia lata referente egregio Senatore Josepho Dalmau 7. Januarij 1605. inter Don Galcerandum de Foxà, & Don Galcerandum de Paguera, scriba Jacobo Ribes, in qua fuit exclusa centum viginti quinque annorum possessio, & præscriptio, ante litem motam decursa, eo quod visum fuit possidisse rem, per dictum tempus, titulo pignoratitio, quem ille exhibuerat, prout habes latè in precedentibus decisionibus, quæ sententia licet postea fuerit revocata, ut ibi vidisti, non tamen in hoc capite, & quo ad illud, idem agitato valde negotio, declaravit postea Senatus 8. Octobris 1620. in favorem Egregij Comitum de Petra lata, contra Don Franciscum de la Nuzza, quamvis præscriptio allegata fuisset plusquam ducentorum annorum, ut testatur idem Fontanella *decis. 446. n. 6. ibi: Senatus re discussa in hanc ultimam venit sententiam, atque ita eam pro Egregio Comite tulit die 8. Octobris 1620. Scriba Comellas, ex eisdem motu in sententia expressis, quæ supra proxime posuimus pro opinione eiusdem Egregij Comitum.***

156 Deinde prætermittere non debemus, quod nos versaremur

faremur circa materiam præscriptionis meri imperij, & in Cathalonia merum imperium est in præscriptibile, nec vlllo modo acquiri valet nisi, constituto de legitimo, & vero titulo, ex textu in Vfatie. *hoc quod juris est sanctorum*, qui est pri. sub tit. de præscriptio. vbi Marquilles fol. 305. vers. *Pœna potestas agit*, col. 1. & 2. Iacobus de Monte Iudaico in fine. Guillermus de Vallesica num. 3. Oliba. in Vfatie. *Alium namque, de jure Fisci*, cap. 6. num. 35. Socarrats in commemor. Petri Alberti, in cap. si vero aliqui alodiarij, nu. 26. pag. 173. & nu. 27. vbi declarat intelligi de mero imperio, ita explicat etiam Cacer *var. resol. cap. 2. de jurisdic. omnium judic. num. 126.*

157 Nec prædictis obstare posset si forsan opponeretur de Constitu. 2. tit. de præscrip. vbi disponitur sufficere possessionem octuaginta annorum pro præscribendo, qualibet re Regij patrimonij, & quod tale tempus præbet ex se legitimum titulum; quia respondetur prædicta Constitutione non fuisse derogatum dispositioni dicti Vfatici, *hoc quod juris est sanctorum*, cum non habeat clausulam derogatoriam, ex l. *præcipimus*, Cod. de appellat. tum, & etiam, quia jurisdicatio est de regalibus, l. 1. de Constitu. Principum, cap. 1. *quæ sine regalia, in vsibus feudor.* Et certum est in dicta Constitu. 2. tit. de præscriptio. non fuisset comprehensas regalias, vt punctim observavit Canc. d. lib. 2. cap. 2. nu. 127. ibi: *Quæ nota ad intellectum Constitutionis secunda, tit. de præscriptionibus, ex prædictis siquidem liquet in dicta Constitu. non comprehendi regalias.*

158 Idquæ optimè illa de ratione, quia Regaliæ in Constitu. non censetur comprehensæ, nisi de illis individualis, & expressa fiat mentio, Mieres collat. 11. in Curia Barchinonen. Alphonsi IV. in cap. 4. confirmans in vers. *Et nota*, Oliba de jure fisci, cap. 14. num. 8. Cacer *var. 3. cap. 3. num. 317. & cap. 9. num. 21.* Fontanella de pactis nuptial. tom. 1. claus. 4. glos. 14. num. 8. & 11. Nobilis Regens Cortiada tom. 1. decis. 10. à num. 204. ad 211. fuisse Excellentis. Vicecancel. Crespi obser. 1. num. 212.

159 Debat etiam aliàs, Nobilis Adversans iustificare, vt valeret protegi beneficio præscriptionis in Principis præiudicium

dicium illius scientiam specificam; quin Officialium ipsius suffi-
 ciat, iuxta veriolem opinionem, l. 1. ff. de offic. procurator. Cæsa-
 ris, ibi: *Tunc enim transfertur, cum negotium Cæsaris gerens consensu
 ipsius, tradit. l. Iulianus, §. constat, ff. de legatis 1. ibi: Quoniam com-
 mercium eorum, nisi iussu Principis non fit, & est insignis locus Ig-
 nei in l. necessarios, §. non aliàs, num. 1087. & seqq. ff. ad Senat. Con-
 sult. Syllanianum, & ita in terminis, de quibus agimus firmat
 Bartolus in l. 1. §. denique, num. 5. ff. de aqua pluvia arcen. ubi ad
 præscriptionem meri, & mixti imperij, requirit scientiam Impe-
 ratoris præcisè, & resolvunt Menoch. conf. 1096. nu. 22. Surdus
 conf. 270. num. 19. & 20. ibi: *Scientia autem Principis, non fuit pro-
 bata, nec ex eo probatur, quod Consiliarij Principis sciuerint esse banni-
 tum, attento quod concesserant securitatē; quia respondeo, quod scien-
 tia Officialium, non est scientia Principis; & conf. 566. in fine, ibi:
 Et nunquam fuit admissum, quod etiam Officialis scientia noceat do-
 mino, & pro hac veriori opinione tenent Capycius decis. 57. per
 tot. dicens ita in illo Senatu fuisse decis. Ioannes Baptista Costa
 de facti scient. & ignorant. inspect. 72. num. 12. & 13. Rota penès
 Farinac. tom. 1. decis. 221. num. 6. ibi: *Deficiente igitur scientia Pa-
 pæ Rota dicebat, non posse induci consuetudinem rationabilem legiti-
 mè præscriptam; & tom. 2. decis. 507. num. 7. & 8. Cabedo decis. 80.
 num. 11. par. 2. ubi addidit, quod negligentia Officialium Regis, non
 noceret Regi, alij allegati à Salgado de Regia protect. par. 3. cap. 20.
 num. 19. Larrea allegat. 93. num. 21. & 22. quod debeat esse cer-
 ta, & evidens firmavit Excellentissimus Vicecancellarius Cres-
 pi obserua. 63. num. 20. Marius Cutellus in Cod. ll. secularium ad ll.
 Martini cap. 3. num. 41. & 46. ubi latè, & validissima ratione
 hanc resolutionem confirmat his verbis. *Nempè, quod cum juris-
 dictio debeat acquiri contra possidentem, Officiales vero incluso pro
 Rege non possideant, licet sint in possessione, non potest contra eos præ-
 scribi, dum detentionem nudam habent. Possessio vero sit penès Regem
 l. 1. l. certè, §. his qui rogauit, ff. de præcaro.****

160 In præsentem enim nostro casu, non solum adfuit igno-
 rantia domini nostri Regis, circa vsurpationem jurisdictionis,
 pro vt de jure præsumitur, Gail obseru. 48. post num. 22. vers. Pro-
 batur

bat^{ur} autem ignorantia, lib. 2. Hondedeo *conf.* 52. num. 50. & *conf.* 55. num. 75. vt late Garcia, Salgado, & alij in terminis iurisdictionis, probat Cutellus *dicto discursu*, cap. 3. num. 47. Verum expressa, & formalis conuastio, strictissime mandando clausulis præcisissimis, & irritantibus, de sua certa scientia, & deliberata voluntate; ob præiudicium, eius Patrimonio, & Regio Fisco sequutum, reintegrandum, ac restituendum esse in possessione iurisdictionis spoliata, pro vt ex varijs examinatis rescriptis, teste processu, de eius certa, & indubitata voluntate plenissime constat, & consequenter inanè omninò est, dictæ præscriptionis ex aduersa oppositum medium.

161 Nec insudare, denique multum debemus circa repulsam possessionis immemorialis, si illam allegare tentet Nobilis Adversans, cum requisita præcisa, & necessaria, hic deficient, quæ concurrere simul debere, docent *caput* 1. de præscriptionibus, lib. 6. & illius glosa in verbo *memoria*, Molina de Hispan. primogenijs, lib. 2. cap. 6. num. 31. Covarrub. in *regula possessio*. 2. par. §. 3. nu. 7. Leo *decis.* 6. num. 9. Paris. *conf.* 27. num. 96. lib. 1. Gabriel de præscrip. *conclus.* 1. num. 81. & seqq. Rota Rom. coram Puteo *decis.* 12. num. 3. & coram Ludouisio *decis.* 296. cum illius additionator Oliverius Beltramin. *sub num.* 3. & apud Farinacium in *posthumis decis.* 502. num. 1. par. 2. Sixtus de regalibus, lib. 1. cap. 5. nu. 155. Peregrin. de iure fisci, lib. 6. tit. 8. num. 23. Vrcolus *conclus.* legal. *conclus.* 148. nu. 331. Fontanella *tom.* 1. de pactis nuptialibus, *claus.* 4. *glos.* 17. num. 50. & *tom.* 2. *decis.* 304. & 337. num. 15. dominus Vicecancellarius Crespi *par.* 1. *obseru.* 14. & 93. n. 20. Ioannes Vintigliol. in *praxi rerum Ecclesiastica*, *notabilium tom.* 2. & *nota.* 1. §. 2. num. 21.

162 Et præcipuè repellitur ex illo solo medio, quod immemorialis non potest considerari, constituto de principio (provt hic in omni casu cõcurrit teste processu,) l. 1. §. *fin.* l. 2. §. *idem labeo ait*. ff. de aqua pluuiæ arcen. l. hoc iure, §. ductus aquæ. ff. de aqua quotidiana, & estiuæ, cap. quippè 3. q. 6. cap. qui per male, cap. super quibusdã, §. præterea de verb. signif. Molin. de primogenijs, lib. 2. cap. 6. ex n. 60. & n. 64. *vers.* Sed verior videtur, & addentes ibidem ad n. 70. *vers.* Ce-

terum, Castillo tom. 7. conuener. cap. 26. num. 40. 42. & 68. Pareja de instrument. editione, tom. 1. tit. 2. resol. 2. num. 56. & 71. Avendaño ad l. 41. Tauri, glos. 1. num. 15. & in tract. de censibus, cap. 8. num. 18. Don Diego Antonio Fajardo alleg. fiscali, alleg. 1. num. 202. alleg. 13. num. 17. & alleg. 14. num. 55. Mieres. de majoratu. par. 4. quæst. 20. num. 229. Valenzuela cons. 46. num. 14. & 15. cons. 93. num. 38. Sesse decis. 394. num. 14. tom. 4. Ludovif. decis. 467. num. 6. & 7. Rota tom. 1. post tract. Tonduti de præuentio. iudici. decis. 1. num. 7. latè Salgad. de Reg. protection. par. 1. cap. 1. num. 32.

163 Plenè Fontanella decis. 586. n. 2. ibi: *Difficultas est ea quæ maxima, quoquomodo in praxim pro qua laboramus, & insudamus, deduci hæc valeat, & ei applicari, ratio dubitandi consistit in hoc, quia substantia, & natura, ac essentia immemorialis est tota, ac consistit omnis, ne sit memoria principij, nec memoria contraria, ob id enim dicimus, & appellamus, eam immemorialē, & in probationibus cogimur probare, nõ esse memoriã in contrarium, ob quod, cū non habeamus principium, nec sciamus titulum, propter id, quod debemus vetustati, pro qua est magna præsumptio tribuimus ei titulum, & cum fingimus auctoritate legis præcessisse: & ita fuit de mente Senatus decilum 24. Martij 1661. referente Magnifico Ioanne Baptista Pastor, nunc meritissimo Regenti in Supremo Consilio Aragonum, in causa Administratorum Divi Bernardi, & Divi Augustini Villæ Franchæ, ex vna, & Administratorum Sancti Lucas ejusdem Villæ, ex altera partibus.*

164 Vltèrius parum opitulari valent Nobili Adversanti omnia illa, quæ proponere potest, ad probandum præscriptionem ex gestis per Vassallos, veluti præstatio homagij, & fidelitatis, admittendo antecessores Adversantis, & eundem, uti dominos jurisdictionis Civilis, & Criminalis, ad quod varia produxit instrumenta; quia facilimo negotio fit satis: nam præscriptionem allegans probare debet Adversarij scientiam, quia præscriptio vlla obest ignorantì, nec est æquum præscriptionem currere, contra illum, qui factum ignorat, cum præscriptio fundetur in scientia, & negligentia; non potest imputari

nes.

nescienti, qui æquiparatur impotenti, & non valenti agere, *l. quoties, §. fin. ff. de seruitu. ubi glos. verbo sciente, Giurb. cons. 19. num. 64. Castillo de certijs. tom. 7. nu. 45. Salgad. de Regia protect. par. 3. cap. 10. num. 16. Larrea alleg. fiscal. 15. num. 26. & alleg. 110. num. 32. Fontanella de pact. nuptia. tom. 1. claus. 4. glos. 17. nu. 61. & decis. 480. num. 14. par. 2. Postius de manuten. obseru. 40. à nu. 6. Marius Cutellus in Cod. ll. Sicular. ad ll. Martini, cap. 3. num. 42. Rota recentior. 621. num. 3. & 610. nu. 2. par. 1. & post Cencium de censibus, decis. 265. num. 6. Puteo decis. 453. à nu. 5. lib. 1. Gratian. discip. foren. cap. 681. num. 31. Thomato decis. 44. num. 26. & seqq. & sic omni casu, vel non currit contra ignorantem, vel omninò ei debet concedi beneficium restitutionis, Ludovis. decis. 425. num. 11. & Rota post Cencium de censibus, decis. 158. num. 12. Postius resol. 139. à num. 13. cum multis seqq.*

165 Quibus hic addenda sunt, omnia quæ remanent supra plenissimè firmata, & stabilita; necnon, quod ex Rescriptis latè supra expensis constat dicta privilegia esse concessa vniuersis, & singulis præsentibus, & futuris de Vniuersitate, & sic cum veniant omnes singulares ex proprio jure intrare non valet præscriptio, Gomez in l. 40. Tauri, num. 90. Anton. Gabriel de præscriptio. concl. 13. lib. 5. Pinellus in authen. nisi triennale. n. 35. Cod. de bonis maternis, Mieres de majorat. par. 4. quæst. 2. Molina de primogen. Hispan. lib. 4. cap. 40. num. 84. Covarrub. in cap. Alma mater, 3. par. relectio. §. 3. in fin. vers. Quarto, & ferè omnes de senten. excom. in 6. Caldas Pereyra in tract. de nomina. emphy. quæst. 3. num. 3. ad fin.

166 Si enim pars scivisset, & habuisset Privilegia, Regia Rescripta, & cæteros titulos, noviter adinvenetos maxima adhibita diligètia, sicuti statim præsentè introduxit litè, pro recuperatione suorum jurium: ita pariter fecisset sine dubio multo antea, neque tamdiu procrastinasset petitionem suam, ignorando tamen, & non habendo titulos, quibus nunc innittitur, nihil officit, quod per ipsam gestum est ignoranter, imò semper beneficio restitutionis in integrum succurrèda venit, ut supra diffusè expendimus, hæcque faciliùs admittuntur favore miserabilium

bilium Vniuersitarum, qui tot annis mutantur, & mutari solent illius Administratores, vt in nostris terminis eleganter animadvertit noster Cance^llar. 3. cap. 13. de privilegijs, num. 122. ibi: Nam praterquam quod allegabam ignorantiam dictæ Vniuersitatis, cum nunquam etiam per tempus immemorabile scientia, neque patientia præsumatur, vbi apparet de iniustitia tituli, vt notat Cephalus cons. 316. num. 30. vol. 3. Caualeano decis. 46. nu. 222. & seqq. par. 1. maxime in Vniuersitate, quæ tot annis solet mutari, & sic in ea præsumitur ignorantia, & obseruancia, nihil operatur, vt post Alciatum notat Menoch. lib. 3. præsumptio. 103. nu. 37. iniustitia enim, nullitas, & invaliditas titulorū ex aduerso in causa productorū pariter hic demonstrata plenissime manet supra, quo in casu præscriptio vlla, quamvis esset immemoralis nocere valet, & adhuc vltra hæc habemus Nobilem Adversantem primævam acquisitionem dictæ jurisdictionis, exordium, & initium sumere à titulo oppignorationis, seu præcariæ venditionis, quo stante jam remanet probatum, adhuc per mille annos dominium jurisdictionis non acquiri, imò perpetuo illam imprescriptibilem esse.

Ad vberiore cautelam addimus etiam, quod ferè omnia instrumenta per eum exhibita ad suam fulciendam prætensionem, quæ sunt in processu à fol. 95. ad 178. inveniuntur recepta, & clausa per Notarios tantum Apostolicos Regia carentes auctoritate, & in iure certum est similia instrumenta nulla esse, & sic nullum in favorem Adversantis effectum producere valent, nec in iudicijs de similibus instrumentis aliqua potest haberi ratio, cū in rebus secularibus, Notarijs tantū Apostolicis, impermissum est recipere instrumenta, juxta DD. placita, Petrus Rebuf. in Const. Regias, tom. 1. tit. de litteris obligat. art. 2. glos. 1. Michaël Ferrer in 3. par. obseru. cap. 107. circa finem, Don Ludovic. à Peguera tom. 1. decis. 146. num. 3. in fine, Cance^llar. var. resol. par. 3. cap. 2. nu. 232. Lupus in rub. de donationi. inter virum, & uxorem in introitu, num. 21. & in l. 3. Tauri, num. 40. & 41. Covarrub. practica. qq. cap. 19. in fine, Alvarez Velazq. decis. 9. tota, Afflictis decis. 245. & ibi Cæsar Vrsil. in additionibus Parlado-

rius lib. 2. rerum quotidianar. cap. fin. par. 1. §. 2. num. 9. Nobilis Re-
 gens Doni Michaël de Cortiada decis. 9. nu. 13. & decis. 13. nu. 60.
 pluribus ibi laudatis. Et ita fuit formiter declaratum, Regia provisione fa-
 cto verbo, facta in R. A. i. Septembris 1668. Notario Virgili,
 in favorem Ioannis Botines, contra Raymundū Ballester phar-
 macopulam Villæ de Calaff, referente Nobili Doni Iosepho
 Rull, nunc dignissimo in Supremo Aragonū Consilio Regen-
 te, ibi: *Attento instrumentum præensum debitoris in vim cuius præ-
 dicta executio fuit provisã, factum fuisse legitur die 16. Novembris
 anni 1667. penes Ioannem Tôrras Presbyterum, auctoritate Apostolica
 Notarium publicum Villa de Calaff, & non constat, pro ut de iure re-
 quiratur, dictum Tôrras habuisse auctoritatem ad instrumenta conficien-
 di, & consequenter liquet, quod scriptura prædicta, cuius executio in-
 statur, non est instrumentum, tanquam non confectum à Notario non
 habente auctoritatem, ad illud conficiendum, &c.*

169 Videns Nobilis Adversans vim boni juris huius partis
 1. Aprilis 1680. produxit Regiū Privilegiū concessum per Se-
 renissimū Catholicum Regem Ferdinandū, Michaëlli Moliner
 Militi, datū Cæsaraugusta 5. Iulij 1479. vbi præsupponit ex nar-
 rativa partis, dominus Rex jurisdictionē Civilem penes suppli-
 cantem esse, & quod principaliter voluit in eo Privilegio dare,
 & concedere dicto Michaëlli Moliner præmoratus dominus
 Rex, illud tantum fuit, scilicet jurisdictionem Criminalem Loci
 de la Granadella, & eius termini, vt ex lectura illius attentè per-
 pensa, & examinata evidenter liquet, ideoq; dictus posterior ti-
 tulus nihil detrahit de iure ante acquisito in favorem dictæ Uni-
 versitatis, in vim anteriorū Privilegiorum sibi concessorū, nec
 in aliquo derogari valent ex dicto posteriori Regis Ferdinandi
 Privilegio, vt ex sequentibus plenissime patefiat.

170 Primo, quia in iure incomperito est, in primis verba
 præsuppositiva non probare, nisi constito de supposito. Postio
 resol. 17. à num. 64. Salgado de Regia protectio. par. 2. cap. 16. nu. 73.
 & in labyrintho creditor. par. 3. cap. 1. num. 89. Redenssch. cons. 81.
 num. 5. Franciscus Maria Prato discip. foren. cap. 29. num. 1. Ga-

OT. 11. 2

Y tian.

9. num. 10. Redenssch. conf. 1. num. 121. Fontanella decis. 263. à num. 11. & decis. 141. num. 16. Cancer var. 3. cap. 3. de privilegijs, num. 75. 76. & 77. & ita fuit declaratum in Senatu, referente Magnifico Michaëlle de Calderò, in favorem Confratriæ Sartorum præsentis Civitatis, cõtra Confratriam Palleriorum eiusdem Civitatis, quæ extitit confirmata in gradu supplicationis per Nobilem Don Michaëlle de Cortiada, & expressius ad intentum adest decisio Regiæ sententiæ latæ referente Magnifico Joanne Baptista Pastor, nunc dignissimo in Supremo Aragonum Consilio Regente, die 3. Aprilis 1666. in favorem Nobilis Emerentianæ de Corbera, & de Monsuar viduæ, contra Consiliarios, & Syndicum Civitatis Barcinon. ibi: *Cum de iure non presumatur Principem per suum Privilegium, etiam ex causa onerosa concessum inferre præjudicium juri tertij questio.*

172. Hic repetendum est præcisè, quod dicta Vniuersitas habet diversa Privilegia, & Rescripta, quibus liquet, quod suis pecunijs emit jurisdictionem Criminalem omnimodam, pro domino nostro Rege, liberando, eam à nexu pignoris, quod super ea habebant dicti Moliners, cum Privilegio vnionis, & incorporationis Regiæ Coronæ juramento vallato, ea lege expressa, & pacto, quod ipso jure, & ipso facto, per eundem dominum Regem irritantur, omnia, quæ fierent in præjudicium prædictorum. Et ex alia parte, etiam pariter constat, jurisdictionem Civilem fateri dominum Regem, empram esse per dictâ Vniuersitatem suis pecunijs à Joanne Pinyol illius domino, & possessore, & quod pro observantia incorporationis Regiæ Coronæ, una cum alijs Capitulis juratis, & firmatis per dictum dominum Regem Alphonsum, & Serenissimam Reginam Mariam, fateretur recepisse à dicta Vniuersitate octingentos florennos auri Aragonum, ut hæc omnia supra extensius sunt ponderata.

173. Quibus præmissis concluditur, per posterius Regis Ferdinandi Privilegium, non fuisse derogatum prioribus Privilegijs dictæ Vniuersitati elargitis, nam Privilegia posteriora, prioribus derogare non valent, imò Principis Privilegia semper servanda sunt, in suoque robore, & firmitate permanere debent, cum

cum Princeps ex Privilegio, seu concessionibus, & si suis subditis factis, remanet efficaciter obligatus, textus in cap. 1. & ibi DD. de probationibus, & in cap. 1. de natura successio. feudi, Augustinus Barbofa dict. cap. 1. de proba. num. 4. Petra de potestate Principis, cap. 21. Tiber. Decian. cons. 25. num. 1. à num. 73. Valenzuel. cons. 2. num. 51. Ramon cons. 24. num. 81. in fine, Diana resol. moral. tract. de legibus, resol. 6. Azor institut. moral. par. 1. lib. 5. cap. 11. num. 1. Sesse decis. 79. à num. 11. & decis. 187. Castillo Sotomayor de tertijs, cap. 18. à num. 1. Andreolo controuer. 298. num. 14. in fine, & controu. 408. num. 2. cum seqq. Martinis variar. resol. juris, par. 2. alleg. 56 n. 3. Redenasc. cons. 74. n. 95. ibi: Quocirca licet Princeps legibus solutus sit, tamen si contrahat tenetur non alia ratione, nisi ut illi non interdiciatur commercium, & exul ab omnibus fiat, quo omnium Præsul est, ut scripsit Baldus in l. Princeps ad fin. ff. de legibus, & responderunt Rom. in cons. 352. nu. 24. & seq. Sotus Respon. 1. nu. 149. tom. 1. lib. 1. & post hos, & alios latè Malues. in cons. 1. num. 18. decis. 174. Quæ habent locum, nedum quo ad Privilegia per ipsummet Principem concessa, vetum etiam, quo ad concessa à suis antecessoribus (provt est casus noster) Cæver. cons. 95. nu. 7. Olaschus decis. 139. nu. 11. Burlat. cons. 16. num. 46. pluribus relictis, vol. 1. Menoch. cons. 1. num. 228. & 424. Deciano cons. 25. à num. 42. Peregrin. de jure fisci. lib. 1. tit. 8. num. 62. Martinis par. 2. alleg. 56. num. 4. Petra de potestate Principis, quæst. 32. à num. 279. Maxime si juramentum interuenit, quia licet non transeat ad successores, quo ad reatum perjurij, bene tamen, quoad conscientia firmitatem, & robur contractus, cap. Veritatis, de jure jurando, ubi Canonista, Authent. sacramenta puerum, Cod. si aduersus venditionem, ubi & legista terminanter, Rodericus Suarez alleg. 9. nu. 12. Gutierrez de juramento confirmato. 3. par. 5. 34. n. 20. Nobilis Ioannes de Balboa ad tit. de jure jurand. cap. 13. Sperello decis. 99. num. 62. Bonden. colluct. legal. 28. à num. 125. Afflictis decis. 481. Burato decis. 564. num. 3. Capyc. Latro decis. 115. num. 22. & 29. Olea de ces. jur. quæst. 11. in miscella. nu. 22. & 24. Donadeus de renuntia. cap. 8. num. 36. in cons. non est potest. iudicij. decis. 175. Hæc theorica facilius procedit jure Canonico, quod prius

prius attendendum est, quam jus Civile in nostro Principatu Cathalonix; vt cum decis. Senatus docet noster Cancer *var. resol. lib. 1. cap. 8. num. 39. & par. 2. cap. 8. num. 65.* & ita tradunt Baldus in *l. 1. Cod. operis liberti*. Romanus in *l. si quis maior, Cod. de transact.* Covarrubias in *rubri. de pactis, prima part. §. 2. num. 4.* Sarmiento *lib. 1. selecta. cap. 3.* Mendoza *lib. 1. de pactis, cap. 4. nu. 16.* Don Ferdinandus Arias de Mesa *lib. 3. cap. ult. à nu. 13.* Ioannes Baptista Ciardin. *controu. 137. num. 13.*

176 Quamvis aliqui Doctores censeant contrarium, dicendo, quod Princeps concedendo Privilegium, non censeretur derogare suæ facultati, vt ab eo Privilegio possit alios eximere, & sic venire, contra tale Privilegium, cum talis facultas censeatur per Principem reservata sibi in supremæ potestatis, & superioritatis signum, cum talis reservatio sit de regalibus, per textum in *cap. veniens post medium de prescriptionibus, & in cap. cum olim eodem ritu.* attamen illi, loquuntur in terminis juris communis; At vero in Cathalonia cautum est dominum Regem non posse Privilegia revocare, nec quidquam contra illa facere, *Vatic. Quoniam per iniquum, qui est primus, sub tit. de Guiatges, Guillermus de Valleficca nu. 4.* Marquilles in *vers. que secundum Iacobum, fol. 178. pag. 1.* Iacobus Calicius in *extragrauatorio Curia. cap. 7. num. 51. ad finem, & in Margarita fisci, rub. 8. à num. 2. usque ad 5.* Iosephus Ramon *conf. 24. num. 24.* Cancer *var. 3. cap. 3. de privileg. num. 152.*

177 Ea optima de ratione, quia in Cathalonia omnia Privilegia Regia transeunt in contractum virtute juramenti, quo omnes Reges ingressu sui regiminis, jurant servare Privilegia, ab ipsisque confirmantur in Curijs Generalibus, cum stipulatione Notarij, & juramento, vt tradunt nostri supracitati, & Fontanella *de pactis nuptia. claus. 4. glos. 10. par. 2. num. 36.*

178 Cum his convenit dominus Vicecancellarius Crespi *obseru. 1. n. 258.* ibi: *Videndum igitur est, an ex hoc juramento fiant irrevocabilia omnia, que in illo comprehenduntur, id est, non solum Fori, sed Privilegia, sed Pragmatica, sed Consuetudines.* Et practici nostri Aragonenses, & Cathalaunici affirmant irrevocabilia fieri

Z... equia

quia (loquentes de Privilegijs) inquirunt eodem modo, quo fori, cætera in contractū transire. Quia à Notario stipulantur, & jurisjurandi Religioso vinculo à Regibus muniuntur, ita ex Aragonensibus Molinus *verbo Privilegium, num. 2. & verbo Fori, fol. 165. Sesse decis. 74. num. 44. tom. 1. Suelves conf. 9. num. 28. prima part. alios referens.* Et ex Gotholanis Oliba *in Vfat. Alium nãque, cap. 4. num. 34. & cap. 9. num. 7. de jure fisci, Cancer var. resol. lib. 3. cap. 3. num. 150. Fontanella de pactis nuptia. claus. 4. glos. 5. num. 27. Ramon conf. 24. num. 74. & 75. alios etiam citans.*

179 Quod eleganter profèquitur postea idem Crespi *de obseru. 1. num. 269. & 270.* (quidquid tradat circa pragmaticales sanctiones à num. 271. & seqq.) ibi: *Mihi magis placet contraria sententia, & probabilior, & verior videtur, & foros omnes etiã conditos à Jacobo Primo extra Curias, Consuetudines scriptas, Privilegia, libertates, & immunitates fieri irrevocabilia, licet alias ex sua natura reuocari possent duplici fundamento, primo ab intrinseco, quia magis consentaneum est Regni, & Regis intentioni, promiscuaque bonæ fidei in juramento, & contractū observandis, id enim fuit principaliter actum, petitum, supplicatum, & concessum in dictis Privilegijs, & Foris, & in substantia convenit, Secundo ab extrinseco, quia cum practici Aragonenses, & Cathalaunici conformes affirmant ratione juramenti fieri irrevocabilia, idque in Regno Aragonum, & Principatu Cathalonie receptum sit, &c. intelligo in nostro Valentia Regno eodem censu à Regibus nostris fieri juramentum eundemque effectum, & stabilitatem sortiri, &c.*

180 Quando verò Privilegium, mediante pecunia concessum est, (pro vt fuere nostrum, vt supra diximus) Doctores omnes aiunt, transire tunc in vim contractus, vt nec de iure Cõmuni revocari valeant, vt notat Baldus *in L. qui se patris, Cod. unde liberi.* Felinus *in cap. novit. de iudic.* Baldus *per textum in cap. 1. de natura feudo. & in cap. 1. de probatio.* Celsus Hugo *conf. 16. num. 2. & 4.* Afflictis *decis. 282.* Petra *in tractat. de potestate Principis, cap. 24. num. 243.* Suarez *allegat. 9. num. 5.* Cancer *variar. 3. cap. 3. num. 153.* Fontanel. *de pactis nuptialib. claus. 4. glos. 10. par. 2. num. 89. 90. & 91.* Mestril. *decis. 96. à num. 8.* Belluga *in specul. Princip. rub. 9. num. 27.*

Noſter

181 Noster Regius Senatus ita expressè dixit 26. Aprilis 1677. referente Magnifico Ioanne Colomer, in favorem Syndici Civitatis Vici, contra Syndicum Castri, & Termini de Tona, ibi: *Tum etiam, quia Privilegium primum in contractum redactum, reuocatione minime sub,aceat, quod & dixit antea alia Regia sententia lata 11. Octobris 1638. in favorem Syndici Civitatis Vici, contra Syndicos Civitatis Barcinone, & Villæ de Martarò, ibi: Tum quia Privilegia in contractum redacta nequeunt reuocari.*

182 Quod Privilegium enim primum, per posterius, nõ derogetur, dixit Senatus geminatis vicibus, quando de eo oppositum fuit, vt docet, & tradit Fontanella de pactis nuptial. claus. 3. glos. 2. num. 8. vbi loquendo de exemptione, quæ competit Civibus Barchinone solutionis iuris lezdæ, & aliarum impositionum per totam terram, & dominationem domini nostri Regis, in vim Privilegij Regis Iacobi primi, impartiti Civitati, & Civibus Barchinone pridie Idus Aprilis 1232. sic ait dictus Fontanella, ibi: *Hac tamen immunitate, (vt & hoc, quod forsan aliquando non pœnitabit, scuisse non ignores) non videntur Cives Barchinone in Castro de Ascò, & eius Terminis, quod, & qui sunt Commendatoris dicti Castri, & Villæ Ordinis Militiæ Hospitales sancti Ioannis Hierosolymitani, quo ad ius lezdæ, quod ibi colligitur ex eo, quod habeant antiquitus Privilegium nostris, concedens ius exigendi lezdam, etiam à Civibus Barchinone, quod dicitur concessum per Serenissimum Regem Petrum, datam Illerdæ 10. Kalendas Octobris 1210. pro vt in eadem causa iudicio fuit per Senatum declaratum die 28. Aprilis 1556. referente Francisco Vitali Descamps, Egregio tunc Regiæ Audienciæ Doctore, postea vero in eandem Regiam Cancellariam Regente, in causa Commendatoris dictæ Commandæ de Ascò, contra Consiliarios, & Syndicum Civitatis Barchinone, nec ambigendum est, privilegia concessa Civitati Barchinone, admixtam habere servitiorum, & meritoria causam, vt ex illorum contextura conuincitur, & dixit etiã dictus Fontanella decis. 457. nu. 13. in fine, ibi: *Quæ enim fuit prior, & potior in seruitijs, quid mirum eam fore priorè, ac potiore in beneficijs.**

183 Vt omnis abstergetur nebula circa hanc decisionem recurrendum est, ad ea, quæ postea observabit dictus Fontanella

in decis. 455. recedens à dictis in antecedenti loco, quatenus affirmavit, quod nihil mirum, quod subcubisset Civitas Barchinone, quia legebatur in dicto Privilegio Castri de Ascò, expressè clausula, quod ius lezdæ exigi posset etiam à Civibus Barchinonæ, quod non fuit ita, nec talis clausula in præfato Privilegio aderat, vt attestatur de illius lectura dictus Fontanella, sed tantum obtinuit dictus Commendator, quia suum Privilegiũ erat antè Regio Privilegio Civitati Barchinone, illiusq; Civibus elargito, ideoque non potuit per posterius revocari in præiudicium juris jam quæsitum dicto Comendatori, vt notat in dicta decis. 455. num. 21. vers. Et ne conturbaret, &c. & ibi: Sed prædictis non obstantibus, Senatus declaravit in dicta causa de Ascò cum Civitate, vt vidisti ibi.

184 *Alia fuit etiam decisio in causa valde disceptata in Regio Senatu, inter Alcaldes Siccæ Regiæ ex vna, & D. Ioannem de Clariana, & alios, partibus ex altera, de qua meminit Fontanella decis. 455. in fin. num. 21. ibi: Et non solum in dicto casu Senatus id censuit, quod diximus, sed & in alio etiam perpulchro. Ecce, quod in hac alma Vrbe est quoddam genus hominum monetariorum, quos Alcaldes Siccæ Regiæ dicimus, qui sunt multis, & varijs Privilegijs à Serenissimis Regibus nostris concessis condecorati. Hi prætulerunt, aliquando se esse immunes, & exemptos à solutione juris Barchæ, quod exigitur in flumine Lupricati in Barcha dicta sancti Andreæ, ad quod ascendebant diuersa Privilegia, immunitatum, & exemptionum à similibus. Fuit eis oppositum de posteritate suorum Privilegiorum, erant enim antiquiora multò Privilegia dominorum Barchæ: Ex hoc subcubuerunt in Senatu Alcaldi, dicendo expressim, quia Privilegium exemptionis erat posterius, & ideo non potuerat præiudicare juri multò antè, quæsitum, & censetur (inquit) concessum sine præiudicio juris alieni. Relator, & Conrelator erant Vilana, & Sala. Partes Don Ioan de Clariana, & alij, contra Alcaldos Siccæ Regiæ. Dies conclusionis 18. Septembris 1572.*

185 *Elegans est ad propositum, alia decisio desumpta ex Regia sententia lara referente Magnifico Michaëlle Carreras, in favorem Civitatis Vici, contra Civitatem Barchinone, & Villam*

93

Villam de Matarò, sub die 11. Octobris 1638. ibi: Quod quidè Priuilegium dicti Serenissimi Regis Ioannis, ex eo, quod prius, & tringenta uno annis, ante concessum, quam Priuilegium dictæ Villa de Matarò non fuit illud derogatum, præsertim cum in secundo Priuilegio nulla est facta mentio de primo, & in eo non reperitur clausula aliqua derogatoria, cum quia priuilegia posteriora, non derogant priora.

186 Recentissimè idem declaravit Senatus referente Magnifico Ioanne Colomer, Regio Senatore meritissimo, in favorem Syndici Civitatis Vici, contra Syndicum Castris, & Terminis de Tona, Regia sententia lata 26. Aprillis 1677. ibi: Ex quibus constat de obseruantia Regij Priuilegij, quod non potest dici derogatum per supradictum Regium Priuilegium, concessum dictis Castro, & Terminis de Tona, cum Priuilegium Civitati Vici concessum fuerit plusquam septem annis prius concessum, quam concessum dictis Castro, & Terminis de Tona, & sit certum Priuilegium primum, per posterius non derogari, quoties in eo expressa clausula derogatoria non est apposta, cù in dubio non præsumatur Principem juri tertij præiudicare voluisse, & in dicto Priuilegio concessò, dictis Castro, & Terminis de Tona, clausula derogatoria Priuilegij concessi dictæ Civitati Vici non sit scripta.

187 Quia in viam iuris, secunda concessio, semper reputatur nulla, & invalida, prætermittitur expressio primæ, vt asserit Curtius in l. hæres, in princip. num. 19. ff. de iudicijs. Gozadin. consil. 14. nu. 13. in fine, Alciatus de præscriptionibus, regula 3. præsumpt. 11. Decius consil. 286. num. 7: Hinc docent DD. quod si Princeps certior factus non sit concessionis, & Priuilegij antiqui; præsumitur novum in contrarium non fecisset, text. in cap. ex parte 1. de officio, & potestate Iudicis delegati, cap. super, eodem Felinus cap. ex tenore, vers. Sexto limita, & in cap. ad Audientiam 2. num. 22. de rescriptis, Covarrub. lib. 1. variar. resolut. cap. 20. optimè Alvarez Velazq. consulta. 72. num. 7. Mascardus de probat. vol. 2. conclus. 846. num. 1. & 7. Menoch. de arbitrarijs, casu 201. num. 22. & 24. Petra de potestate Principis, cap. 32. dubita. 2. num. 79.

188 Ideoque, vt credatur Principem juri quæsito ex antiquiori Priuilegio voluisse præiudicare per posterius Priuilegiū,

est omninò necessarium, quod de antiquiori sit facta specifica mentio, aliàs non potest dici, quod constet de mente, & deliberata voluntate Principis, ut est textus inevitabilis in cap. dudù 31. de Privilegijs, & expressit Cancer var. 3. cap. 3. num. 102. ibi: *Unum hoc circa prædicta tacitum non præmittam Principem in dubio non censi voluisse præjudicare juri tertij, & ut intelligatur voluisse ei præjudicare necesse esse, ut appareat de eo fuisse certificatum, vel de eo fuerit facta mentio.*

189 Quæ ad intentum desiderari valent circa exornationem præmissorum, per doctè prosequitur insignis Doctor Fontanella decis. 455. nu. 22. ibi: *Sed quæ ratio maximè respectu Civitatis, quæ videtur habere Privilegia, tam ampla ut vidimus? optimo iudicio aliquorum. Non enim visum sufficere verba coram Privilegiarum, ut Regē voluisse præjudicare juri tertij, præsumere debeamus, cum regulariter, & in dubio noluisse sic dicendum, l. 2. §. si quid à Principe, ff. nequid in loco pub. glos. in cap. cum olim verb. sine præjudicio de consuetudi. Cancer noster in 3. par. verbo resol. cap. 3. de Privilegijs, num. 102. ubi ulterius, quod ut intelligatur voluisse præjudicare, necesse est apparere de eo fuisse certificatum, vel de eo fuerit facta mentio, latissimè plusquam alij novissimè Sotoma. de tertijs, cap. 26. ex num. 9. ubi pulchra in ornatum, & comprobationem istorum. Et in terminis Ioannes Gutierrez Canon. quæst. lb. 2. cap. 21. num. 126. & Don Ioann. del Castil. Sotoma. de tertijs, cap. 26. nu. 24. ubi quod Privilegium alteri concessum quo extimitur à solutione decimarum ex fructibus novalium, intelligendum est de his novalibus, in quibus alter non habebat tempore privilegij, quasi possessionem juris percipiendi decimas, ne illi fiat præjudicium præter concedentis intentionem, de quo est textus expressus, & clarus, in cap. dudù 31. de Priui. ubi quod nisi fiat expressa mentio de priori Privilegio, & possessione tertij, non censeatur illi præjudicatum. Non secus ergo in casu nostro dicendum, non intellexisse Regem, quando expresse non dixit de vectigalibus, & tributis, quæ alius solebat exigere, & erat in ea possessione, ne ei præjudicium fiat. En rationem prædictarum declarationum, ne aliquando dicas Senatum sine ea motum. Atque idè in illis causis Civitatis Dertusa, cum Civitate Barchinone, de quibus cepimus agere in prima decis. 262. &*

prose-

97

prosequuti fuimus, cum aliquibus sequentibus semper vidi Senatum, quantum potuit effugisse, ne concederet impositiones Dertusa fuisse concessas in carta populationis, quæ sine dubio erat multo anterior privilegij Barchinone, sed in alijs Privilegijs posterioribus, quæ ad id deinde dicebatur Civitatem impetrasse, ut Barchinonæ immunitatem in suis Privilegijs ei concessam adjudicare posset.

190 Et quamvis allegaret Nobilis Adversans non esse necessarium id exprimere Principem, quia ignorantia in eo non præsumitur cum censeatur habere omnia jura, Privilegia, & concessiones in scrinio pectoris sui, nihil nobis obesser, quia dicta theorica tantum procedit, quo ad Privilegia clausa in corpore juris, non verò quo ad Privilegia specialia, & particularia, in his enim in Principe præsumitur ignorantia textus valdè notandus, & summa observatione dignissimus ad institutum, nostrum videlicet, in cap. licet de Constitutio in 6. cujus hæc sunt verba: *Licet Romanus Pontifex (quia jura omnia in scrinio pectoris sui censeatur habere) Constitutionem concludendo posteriorem, priorem, (quavis de ipsa mentionem non faciat) reuocare noscatur, quia tamen Locorum specialium, & personarum singularium, consuetudines, & statuta (cum sint facti, & in facto consistant) potest probabiliter ignorare ipsi (dum tamen sint rationalia) per Constitutionem à se nouiter editam (nisi expressè caueatur in ipsa) non intelligitur in aliquo derogare, & ita docent expressè Petrus Barbosa in l. 1. ff. soluto matrimonio, par. 1. num. 7. Augustinus Barbosa in cap. 1. de Constit. lib. 6. decretal. n. 8. Tiraquellus de Nobilitate cap. 8. num. 41. & cap. 31. num. 537. Velazquez conf. 51. num. 6. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. §. 4. proem. num. 85. Mieres in Constitut. Hæc nostra, tit. solut. matrim. num. 9. & 10.*

191 Ex quibus ergo fit, quod cum Privilegium Serenissimi Regis Ferdinandi sit valdè posterius, nostro, neque in eo fiat specialis mentio, & expressio eiusdem, quod nullo modo fuit mens dicti Principis jus nostrum tollere, nec dicto anteriori Privilegio derogare, ut affirmant DD. relati per Episcopum Fermolinum ad cap. 3. literis, de fide instrumento. quest. 3. à num. 3. Don Ioann. Solorzano de jure Indiar. lib. 2. cap. 8. num. 57. Nobilem

lem Regentem Don Ludovicum de Exea & Talayero in discusso Historico Iuridico super instauratione Sanctæ Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, fol. 305. à num. 13. cum multis seqq.

192. Alio etiam juris fulcro stabilitur prælibata Theorica, quo enervatur, prætenso ex aduerso, quam resultare in sui favorem, intendit ex dicto Privilegio Regis Ferdinandi, quia juxta nostrum jus Municipale, in omnem eventum dictum Privilegium esset incompatible, & contra Privilegium nostrum, & carta contra cartam jure patrio non tenet, juxta Constitu. 3. sub tit. si contra dret, & utilitat. pub. vt tradunt ferè omnes practici nostri Mieres collat. 4. in Curia 2. Barcinon. Jacobi 2. de interpretatione juris Patriæ, Ramon conf. 24. nu. 95. Celsus Hugo conf. 16 num. 17. Cancer variar. resol. cap. 3. num. 215. Fontanella de pactis nuptia. claus. 4. par. 2. num. 31.

193. Subjecit pariter dictum Privilegium posterius Regis Ferdinandi, vitio obreptionis, & subreptionis, cum fuit impetratum tacendo domino nostro Regi Privilegia anteriora, tã incorporationis, quam alia præmorata supra huic Parti elargita: quo in casu minimè inferri valent nostræ Vniuersitati præjudicium, nec subsistit similis gratia, & impetratio ex defectu voluntatis domini nostri Regis, qui si hæc ipsi non subpressa, sed denunciata forent, illorumque certior esset, absque dubio eam non concessisset, vt docent Doctores in subiecta materia Velazq. consulo. 7. num. 7. tom. 1. Menochius de arbitr. casu 201. num. 22. Covarrubias lib. 1. var. resol. cap. ultim. Larrea alleg. 91. Valenz. conf. 69 num. 131. & conf. 74. num. 66. Don Diego Antonio Fajardo alleg. fisc. par. 2. alleg. 48. à num. 179. Don Ioannes Solorzano de jure Indiarum, lib. 2. cap. 8. n. 55. 56. & seqq. Amaya in Cod. pag. 335. à n. 56. tit. 28. de collat. donator. Merlin. to. 2. contr. cap. 86. & 87. Nobilis Regens Don Laurentius Matheu de regimine Regni Valentia tom. 1. cap. 4. §. 7. Quelada, & Pilo differt. 18. à num. 91. Capycius Latro consult. 12 nu. 27. Altogrado conf. 28. à num. 17. Nobilis Regens Exea in dicto discursu fol. 321. nu. 554. Cyriacus Niger controu. tom. 4. controu. 696. à num. 1. plenè videndus novissimè Fagnanus in cap. super litteris, num. 5. & seqq. de

de rescriptis, Rota apud Rubeum par. 5. recentior. tom. 2. decis. 496. à num. 1. & decis. 94. num. 60. par. 7.

194. Negari similiter nequit, quod in nostro Privilegio fuit promissum, pactatum, & juratum per dominum Regem, de non alienando dictam jurisdictionem quacumque causa, titulo, jure, vel ratione, directè, vel indirectè, fatendo se de jure suo, plenariè informatum, annullando ipso jure, & nunc pro tunc in contrariū factum, sibi adjecta, in casu contraventionis, à die notitiæ exhibiti Privilegij, pœna illa, quod si ex tunc intra quindecim dies computandos; à die petitionis, seu supplicationis, vna cum productione dicti Privilegij non revocaverit, sit statim perpetuò, & irrevocabiliter dicta jurisdic-tio Criminalis, & Civilis acquisita Civitati Barchinonæ, & illius Consiliarijs, cum qua possit dicta Univerſitas facere, capitula, & pacta sibi benevisa, specialiter hypothecando pro observantia contentorum eandemmet jurisdictionem, relaxando nunc, pro tunc illius possessionem; quibus attentis, licet regulariter fateantur Doctores promissionem, & si juratam de non alienando in Privilegijs incorporationum expressam non impedire translationem dominij, sed tantum Principem alienantem teneri ad interesse, Peregrinus de fideicom. artic. 51. num. 72. & consil. 102. à num. 7. lib. 3. Sardus conf. 399. tota, tom. 3. Molina de Hispanor. primogenijs, lib. 1. cap. 12. num. 30. & abundè ibi addentes Amato resol. 12. num. 5. Vincentius de Franchis decis. 355. Magonius decis. 102. Fusarius de substitutio. quæst. 674. à num. 1. Giurba decis. 79. num. 31. Merlino de pignoribus, & hypothecis, lib. 4. tit. 5. quæst. 140. Fontapella de pactis, claus. 4. glos. 25 num. 56. Rota apud Rubeum decis. 284. num. 39. recentiorum, part. 6. Hermosilla ad Gregorium Lopez tom. 2. pag. 207. num. 1.

195. Limitant tamen dictam Theoricam, si adest specialis hypotheca, ex l. si creditor 7. §. fin ff. distractione pignorum, Natta conf. 589. tom. 3. num. 3. cum sequent. Peregrinus de fidei-commissis, artic. 51. num. 77. Mantica de tacitis, & ambiguis,

lib.

Bb

lib.

lib. 4. tit. 30. n. 14. Surdo *conf.* 399. n. 4. tom. 3. Fusarius *de substitutio. quest.* 674. num. 13. Cevallos *communes contra communes, quest.* 672. Fontanella *de pactis nuptialibus, tom. 1. claus.* 4. *glos.* 25. num. 60. latè Hermosilla ad Greg. Lopez *tom. 2. pag. mihi* 361. num. 2.

196 Quamvis, his oppressus, confugiat Adversans dicendo, concessionem factam per Serenissimum Regem Ferdinandum Meri imperij, jurisdictionisque omnimodè Criminalis cum omni gladij potestate in favorem Michaëllis Moliner, factam fuisse ex causa remunerationis servitorum, quo casu posse dominum Regem alienare bona Regiæ Coronæ, cum Privilegio de non separando incorporata, & sic ex hac causa revocare Privilegia, & alteri concedere (licet contrariū vrgentissimis rationibus, & copiosissima Doctorum allegatione sentiant Ferdinandus Vasquius à Menta. *controuer. illustrium, lib. 1. in præfat. num.* 26. 30. & 31. & *in cap. 3. videndus, num.* 8. *cap. 4. num.* 4. *cum alijs, cap. 5. à num.* 2. & *lib. 2. cap. 64. num.* 37. Petra *in tractatu de potestate Principis, cap. 35. quest. 5. num.* 57. *pag.* 197.) tamen istud dumtaxat procedere, vbi Princeps aliunde non haberet facultatem remunerandi, nisi jus quæsitum tertio auferendo, & sic obtinet in subsidium, quando Princeps de alijs bonis, vel de juribus suis, vel alio modo remunerare non potest servitia, sibi præstita, seu Coronæ Regiæ: vt eruditè declarant, & intelligunt ferè omnes scribentes subscdere hujus distinctionis, terminando, tam in gentem quæstionem, vt apud sequentes videre est, Tiraquellus *in l. si unquam in verbo donatione largitus, num.* 43. *de reuoc. donat.* Petra *de potestate Principis, cap.* 32. *quest.* 7. Ioannes Garcia *in tract. de donation. remuner. num.* 41. & 42. Gratus *consil.* 147. *num.* 23. *lib. 2. Mai. sil. in rubrica de fidejussoribus, num.* 322. Amadeus à Ponte *in tit. qui seu. dare poss. qui positus est post qq. laudimiales, num.* 49. Andreas de Ifernia *in l. imperialem, §. præterea Ducatus de prohib. seu. alienant. num.* 49. Anna *alleg.* 69. *num.* 5. Regens Tapia *decis.*

decis. 5. n. 89. Capyc. Latio 10. 2. decis. 174. n. 46. & 166. n. 5. vers.
 Sed existat, Valenz. conf. 99. n. 5. cum seqq. Pascalis de patr. potesta.
 par. 1. cap. 1. num. 42. & seqq. cum additionibus Francisci Ma-
 riæ Prato, Cancei variar. 3. cap. 3. de Priuilegijs, num. 375. ibi:
 Sed numquid erit licita infeudatio stante dicto Priuilegio, si facta
 sit ex causa publica vtilitatis, videlicet pro bono pacis, vel causa
 remunerationis eius, qui bene se gessit pro Principe, seu suo statu re-
 munerare siquidem benemeritum de re publica respicit publicã vtili-
 tatem; ego partẽ negatiuam credo veram, nisi Princeps aliunde non
 haberet facultatẽ commodẽ remunerandi. Idem Cancei var. 3. cap.
 13. de iuribus Castrorum, n. 92. ibi: Princeps non potest remunera-
 re, ius tertij auferens, nisi in subsidium, vbi ipse de suo remunerare
 non potest. Fulvius Lanarius in cap. 1. de his qui in feudum dare
 possunt, nu. 21. ibi: Verum circa hanc limitationem iudico plura
 concurrere debere cumulatiuè, scilicet, quod causa sit vrgens, &
 quod aliter Princeps prouideri non possit.

197 Roborantur hæc exemplo, Authentica Res qua, Cod.
 comunia delegatis, qua sancitũ est, bona vinculata posse aliena-
 ri dictis causã ratione publicæ vtilitatis; nihilominus ex om-
 nium sententia, & interpretatione, ac ex vniuersali iudiciorũ
 praxi intelligitur in subsidium, scilicet in defectum bonorum
 liberorum, Authentica de restit. & ea qua parit in S. si vero, ibi:
 Aliam non habens substantiam. Peregrinus de fideicommissis artic.
 42. Marfat. in epitome de fideicommissis. quæst. 48. num. 7. Surdus
 decis. 42. num. 4. Guido Papæ decis. 551. Tiraquellus in l. si vn-
 quam, verbo donatione largitus, num. 43. Cod. de reuocandis do-
 natio. Anna allegat. 69. num. 5. Fusarius de substituc. quæst. 533.
 num. 3. & quæst. 631. num. 21. Ramon conf. 1. num. 52. Cancei
 var. 3. cap. 3. num. 375. & cap. 13. num. 93.

198 Vt pariter experimur in Ecclesia, quæ cum pro-
 hibita sit, rem sibi donatam alienare, licet superveniente
 necessitate alienari possit, si tamen subueniri valet per aliena-
 tionem alterius rei, stabit rei donatæ firma prohibitio, ad tra-
 dita per Ioannem Andream in cap. verum, l. pater filium in fi-

ne, ff. de legat. 3. per quem textum idem dicit Raphaël. Cuman. in l. peto, §. si de vectigal. ff. de damno infecto, Marinis variar. resol. tom. 2. allegatio. 56. nu. 10. quis ergo negabit, non ita exaustum reperiri Regium patrimonium, ut aliunde prætensa remuneratio fieri non posset, nisi derogando nostrum antè Privilegium, jus quæ tam longè radicatam dictæ Universitati.

199 Deinde observandū est, quod de prætensis servitijs præstitis per dictū Michaëlem Moliner, ut causa illorū subsisteret posterius Privilegium in præjudicium tertij (quavis non verificarentur in nostri favorem reliqua, quæ in exclusionem prætensionis Nobilis Adversantis supra firmata sunt) opus erat, ut de illis plenè, & concludenter constaret, Oldradus conf. 170. Ancharrano conf. 398. Gemin. conf. 53. Grat. responso 5. num. 5. Marin. variar. resol. tom. 2. alleg. 56. num. 12. ad instar donationis remuneratoriæ, quod pariter per donatarium justificari debent merita, Merlin. de legitima. lib. 2. tit. 2. quest. 19. à num. 1. Cutellus de donatio. fol. 396. num. 24. Reverterio decis. 409. num. 3. Quesada, & Pilo controuer. foren. cap. 25. num. 44. & 46. Fontanella de pactis claus. 4. glos. 7. par. 2. à num. 16. ad 24. & sic censuit Senatus Regia sententia lata, referente Magnifico Mitjavila, & Franquesa 29. Aprilis 1608. in favorem Syndici Castri, & Termini Sir, contra Ioannem Franciscum de Planella, his verbis: *Tamen cum non constet de dicta asserta occupatione, vel usurpatione per Regios Officiales facta (quod erat meritum, quod Rex intendebat remunerare.)*

200 Recentissimè id decisum fuit gravissima illa causa Nobilis Phederici Desbosch, & de S. Vicens, contra Universitates de Vilassar, Argentona, & Cabrera, Regia sententia lata 8. Julij 1659. referente Magnifico Michaëlle Alegre, ibi: *Nec officit, quod dicitur Privilegium Regis Ferdinandi concessum, etiam fuisse ob remunerationem servitiorum per dictas Universitates impensorum, ex quo inferri videtur non potuisse ab eo recedi ob similem privilegiatam remunerationis causam, etenim non*

constat de predictis servitijs per dictas Vniuersitates impensis, de quibus aliter quam per Principis asserionem constare debet, &c. Hinc dictus Nobilis Phedericus Delbosch, quamvis sua seruitia haberet, in eius Privilegio enunciata, & specificata, videns esse fundamentum suæ intentionis, & in magnum tertij præjudicium, ea aliunde concludenter justificavit.

201 Interesse, quod habet hæc pars, quod sortiantur effectum, & subsistant sua anteriora Privilegia, & jus quæsitum ex illis, est innegabile, quia constat suis pecunijs fecisse prælibatas luitiones, tam jurisdictionis Civilis, quam Criminalis in favorem domini nostri Regis, ut ipsemet fatetur, & alias octingentum florennos auri elargitos fuisse liberaliter eidem domino Regi, pro observantia pactorum, & capitulorum initorum specialiter dictas hypothecando jurisdictiones, dictum dominum Regem cum clausula constituti, & alijs exuberantibus, & amplissimis cautelis, ut ex suprascriptis plenissime liquet, in quibus omnibus defecerunt dictæ Vniuersitates de Vilassar, Argentonæ, & Cabreta, ideoque circa hæc, dicta decisio, applicari nequit casui nostro, tam diverso jure, & ratione concurrente, ubi alias asserti tituli ex adverso sunt notorie nulli, vitiosi, & invalidi, ut supra explicavimus, & consequenter diuersum jus statuendum esse in presenti controversia speramus, *ex l. si ita, ff. de manumiss. testam. l. si seruus, ff. de statu. liberis*, Barbosa cum multis *exiom. 197. à num. 5. cum vulgatis.*

202 Et ultra hæc habet etiam, aliud valde considerabile interesse dicta Villa de la Granadella, & Loci de la Pobla, & Bovera, ut omnes DD. fateantur in subiecta materia, scilicet, vivere sub Principe, dominio, & jurisdictione illius, in quo inestimabilis libertas agnoscitur sicuti summa servitus, & onus durissimum sub dominio vivere inferioris, *Authentic. de hæret. & fals. in princi. Angelus in l. penult. ad fin. ff. de servitutibus rusticor. prædior. Cravera conf. 241. num. 14. Rolandus conf. 1. num. 36. & 37. volum. 1. Nevisan. conf. 12. inter consilia feudalicia à num. 95. Valquius lib. 1. cap. 3. in fine, Andreas de Ifernia §. præterea Ducatus de prohibita feudi alienatio. Ioannes Faber in §. do-*

minus, *institu. de nexalibus actio.* Capyc. *Latro decis.* i 68. *lib. 2. num.*
 35. *Andreolus controuer.* 402. *num. 2.* *Capiblanco. de Baronibus*
pragmā. 8. par. 2. num. 53. Hinc dixit bene noster *Cancer var. 3.*
cap. 3. n. 364. *ibi: En terra de Barò, no hi fasses ta mayso, y si la hi fass,*
tu ten penediràs: Sicut è contra, sub Principe vivere esse per Cle-
 mentissimum Patrem Regi, ex Divo Bernardo super Cantic.
 sermone 23. *Erudimini, qui iudicatis terram distite eos, supradicto-*
rum Patres esse debere, & Xenophon. *in vita Ciri. lib. 6. ibi: Prin-*
ceps nil differt à bono Patre. Tandem animadvertendum est, negari non posse,
 quod etsi prætenfa, & deducta ex adverso elisa omnino, non es-
 sent ex supra stabilitis, & firmatis per hanc partem, provt eli-
 sa plenissime remanent, quod nihilominus ea sunt valde alio-
 ris indaginis, sunt intricata, habentiaque omnem juris repug-
 nantiam cum ea tendant, contra Regium Fiscum, qui vestitam
 habet, omni juris assistentia suam prætensionem; verseturq;
 in regalibus deficiendo Adversanti titulum, validum, & legiti-
 mum, & aliàs in articulo spoliij, tam à jure privilegiati, cuius
 prerogativa omnia excludit, & respuit favendo summopere
 spoliatis, vt prius, & ante omnia reponantur in primævum sta-
 tum, & possessionem, rejiciendo ea, quæ per reum allegantur, ad
 aliud iudicium, provt ita in præsentiarum fieri speramus, juxta
 deducta, & allegata in præsentii juris Allegatione, maxime be-
 neficio restitutionis in integrum implorato per hanc partem,
 circa quæcumque sibi prejudicialia, cum nunc ex instrumentis
 noviter repertis liqueat de bono eius jure, ac interesse certo, &
 indubitato, tam illius, quam domini nostri Regis: Salva sem-
 per tanti. Senatus censura, &c.

RAPHAEL LLAMPILLAS V. I. D.

RIBES V. I. D.